

ЗАКОН УКРАЇНИ

{Закон втратив чинність на підставі Закону № 2019-VIII від 13.04.2017, ВВР, 2017, № 27-28, ст.312}

Про засади функціонування ринку електричної енергії України

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 22, ст.781)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
№ 1197-VII від 10.04.2014, ВВР, 2014, № 24, ст.883
№ 514-VIII від 04.06.2015, ВВР, 2015, № 33, ст.324
№ 922-VIII від 25.12.2015, ВВР, 2016, № 9, ст.89
№ 1540-VIII від 22.09.2016, ВВР, 2016, № 51, ст.833}

{Додатково див. Закон № 2059-VIII від 23.05.2017, ВВР, 2017, № 29, ст.315}

{У тексті Закону слова та цифри "з енергії сонячного випромінювання об'єктами електроенергетики (генеруючими установками) приватних домогосподарств, величина встановленої потужності яких не перевищує 10 кВт" замінити словами та цифрами "з енергії сонячного випромінювання та/або енергії вітру об'єктами електроенергетики (генеруючими установками) приватних домогосподарств, величина встановленої потужності яких не перевищує 30 кВт" згідно із Законом № 514-VIII від 04.06.2015}

{У тексті Закону слова "національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики" в усіх відмінках замінено словами "національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг" у відповідному відмінку згідно із Законом № 1540-VIII від 22.09.2016}

Цей Закон визначає правові, економічні та організаційні засади діяльності ринку електричної енергії України та регулює відносини, що виникають у процесі його функціонування.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

адміністратор комерційного обліку електричної енергії (адміністратор комерційного обліку) - суб'єкт ринку електричної енергії, який забезпечує організацію та адміністрування комерційного обліку електричної енергії на ринку електричної енергії, а також виконує функції центральної агрегації даних комерційного обліку на ринку електричної енергії;

адміністратор розрахунків - суб'єкт ринку електричної енергії, який забезпечує організацію роботи ринку електричної енергії та проведення розрахунків на балансуєчому ринку та ринку допоміжних послуг;

акредитація постачальника послуг комерційного обліку (акредитація) - документальне засвідчення адміністратором комерційного обліку правочинності та компетентності відповідного суб'єкта господарювання надавати послуги комерційного обліку на ринку електричної енергії у порядку, встановленому кодексом комерційного обліку;

алгоритм розподілу коштів - порядок розподілу уповноваженим банком коштів з поточних рахунків із спеціальним режимом використання без платіжних доручень, який встановлюється національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, відповідно до цього Закону;

балансуюча група - об'єднання сторін, відповідальних за баланс, що створюється відповідно до цього Закону, в рамках якого одна сторона, що входить до такого об'єднання, несе відповідальність за небаланс електричної енергії усіх інших сторін, що входять до такого об'єднання;

балансуюча група виробників за "зеленим" тарифом - балансуюча група, в якій стороною, відповідальною за баланс, є гарантований покупець;

балансуючий ринок електричної енергії (балансуючий ринок) - ринок, організований системним оператором з метою балансування обсягів виробництва (відпуску) та імпорту електричної енергії і споживання та експорту електричної енергії, врегулювання системних обмежень в об'єднаній енергетичній системі України, а також фінансового врегулювання небалансів електричної енергії;

вертикально інтегрована господарська організація - суб'єкт господарювання, який разом з особами, пов'язаними з ним прямо або опосередковано відносинами контролю, здійснює передачу або розподіл і щонайменше одну із функцій з виробництва або постачання електричної енергії;

виробник електричної енергії (виробник) - суб'єкт господарювання, який володіє або користується на законних підставах генеруючими потужностями, виробляє електричну енергію з метою її продажу на ринку електричної енергії, та/або надає допоміжні послуги відповідно до вимог цього Закону;

вільна пропускна спроможність - доступна пропускна спроможність за вирахуванням розподіленої на аукціонах величини пропускної спроможності та пропускної спроможності, щодо якої відповідно до закону надано пріоритетний доступ. При розрахунку добової вільної пропускної спроможності враховується невикористана величина пропускної спроможності, розподіленої на попередніх аукціонах;

гарантований покупець електричної енергії за "зеленим" тарифом (гарантований покупець) - суб'єкт господарювання, що відповідно до цього Закону купує електричну енергію у виробників, яким встановлено "зелений" тариф;

гарантований постачальник електричної енергії (гарантований електропостачальник) - електропостачальник, який здійснює постачання електричної енергії виключно на закріпленій території та зобов'язаний укласти договір на постачання електричної енергії з будь-яким споживачем електричної енергії, який до нього звернувся і розташований на території здійснення його ліцензованої діяльності з постачання електричної енергії;

граничні показники - визначені в умовах і правилах здійснення господарської діяльності з виробництва електричної енергії величина встановленої потужності електростанції або обсяг річного відпуску нею електричної енергії в об'єднану енергетичну систему України, у разі перевищення яких продаж електричної енергії має здійснюватися на ринку двосторонніх договорів та/або на ринку "на добу наперед" та балансуючому ринку;

двосторонній договір купівлі-продажу електричної енергії (двосторонній договір) - договір, за яким здійснюється купівля-продаж електричної енергії на ринку двосторонніх договорів між двома суб'єктами господарювання, що мають право здійснювати купівлю-продаж електричної енергії на цьому ринку;

договір купівлі-продажу електричної енергії на ринку "на добу наперед" (договір на ринку "на добу наперед") - одночасне прийняття учасником торгів "на добу наперед" і оператором ринку прав та зобов'язань з купівлі-продажу продуктів електроенергії за результатами проведення відповідних торгів "на добу наперед";

допоміжні послуги - послуги, визначені цим Законом та правилами ринку, які системний оператор закупає у постачальників допоміжних послуг для забезпечення сталої і надійної роботи об'єднаної енергетичної системи України та якості електричної енергії відповідно до встановлених стандартів;

доступ до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж - право електропостачальника на отримання послуги з передачі електричної енергії міждержавними електричними мережами з метою експорту та/або імпорту електричної енергії, набуте відповідно до цього Закону;

доступна пропускна спроможність - величина максимальної потужності електричної енергії, що може бути передана з енергетичної системи однієї країни до енергетичної системи іншої країни у відповідному напрямку за умови гарантованого забезпечення безпеки і надійності функціонування об'єднаної енергетичної системи України;

електропередавальне підприємство - суб'єкт господарювання, що здійснює діяльність з передачі електричної енергії відповідно до ліцензії;

електропостачальник - гарантований та/або незалежний постачальник електричної енергії, який діє відповідно до ліцензії;

електророзподільне підприємство - суб'єкт господарювання, що здійснює діяльність з розподілу електричної енергії відповідно до ліцензії;

кваліфікований споживач електричної енергії (кваліфікований споживач) - споживач електричної енергії, який може вільно обирати електропостачальника та безпосередньо укласти з ним договір на обсяг власного споживання електричної енергії, з урахуванням положень пункту 3 розділу VI цього Закону;

кліринг на ринку електричної енергії - система безготівкових розрахунків через уповноважений банк, яка враховує взаємні фінансові вимоги та зобов'язання суб'єктів ринку щодо операцій з електричною енергією (продуктами електроенергії) і послуг, наданих на ринку електричної енергії, та завершуються платежем на різницю між сумами вимог та зобов'язань суб'єктів ринку, в тому числі за рахунок наданих фінансових гарантій;

кодекс електричних мереж - зведення вимог та правил, які регулюють взаємовідносини системного оператора, електропередавального підприємства, електророзподільних підприємств, виробників, електропостачальників та споживачів електричної енергії щодо планування, розвитку та експлуатації об'єднаної енергетичної системи України та доступу до електричних мереж;

кодекс комерційного обліку електричної енергії (кодекс комерційного обліку) - зведення вимог та правил щодо провадження комерційного обліку електричної енергії та надання послуг комерційного обліку електричної енергії на ринку електричної енергії;

комерційний облік електричної енергії - сукупність процесів та процедур із забезпечення формування даних щодо обсягів відпущеної, переданої, розподіленої, спожитої, імпортованої та експортованої електричної енергії у визначений проміжок часу з метою використання таких даних для здійснення розрахунків між суб'єктами ринку електричної енергії;

небаланс електричної енергії - різниця між фактичними обсягами відпуску або споживання чи експорту або імпорту електричної енергії сторони, відповідальної за баланс, та акцептованими системним оператором (адміністратором розрахунків) договірними обсягами купівлі та/або продажу чи експорту або імпорту електричної енергії, визначеними відповідно до правил ринку;

незалежний електропостачальник - електропостачальник, який здійснює постачання електричної енергії кваліфікованому споживачу на умовах, визначених за результатами домовленостей із споживачем, або використовує її для власних потреб;

оператор ринку - оператор ринку "на добу наперед", який забезпечує організацію купівлі-продажу електричної енергії на наступну добу на відповідному ринку згідно з отриманою ліцензією;

побутовий споживач електричної енергії (побутовий споживач) - фізична особа, яка використовує електричну енергію для забезпечення власних побутових потреб, що не включають професійну та комерційну діяльність, на підставі договору про постачання електричної енергії з електропостачальником;

послуги комерційного обліку електричної енергії (послуги комерційного обліку) - визначені цим Законом послуги/роботи із забезпечення комерційного обліку електричної енергії на ринку електричної енергії;

постачальник допоміжних послуг – виробник, електропостачальник та/або кваліфікований споживач електричної енергії, який відповідає встановленим правилами ринку вимогам щодо надання допоміжних послуг та зареєстрований відповідно до правил ринку для надання таких послуг, та інші особи, визначені цим Законом;

постачальник послуг комерційного обліку - суб'єкт господарської діяльності, який надає послуги комерційного обліку на ринку електричної енергії відповідно до вимог цього Закону;

постачання електричної енергії - господарська діяльність електропостачальників на роздрібному ринку із забезпечення споживачів електричною енергією відповідно до умов укладеного договору про постачання електричної енергії;

поточні рахунки із спеціальним режимом використання - рахунки електропостачальників, системного оператора, електропередавального підприємства, оператора ринку, гарантованого покупця, Фонду врегулювання вартісного дисбалансу та виробників електричної енергії на атомних електричних станціях та гідроелектростанціях (крім мікро-, міні- та малих гідроелектростанцій), відкриті в уповноваженому банку і призначені для забезпечення проведення розрахунків відповідно до цього Закону;

правила ринку електричної енергії (правила ринку) - нормативно-правовий акт, який встановлює правові, організаційні та економічні засади функціонування ринку електричної енергії та регулює відносини між суб'єктами цього ринку;

правила ринку "на добу наперед" - нормативно-правовий акт, який встановлює правові, організаційні та економічні засади функціонування ринку "на добу наперед" та регулює відносини між оператором ринку та учасниками цього ринку;

продукт на ринку електричної енергії "на добу наперед" (продукт електроенергії) - уніфікований погодинний обсяг електричної енергії, який продається (купується) в ході торгів "на добу наперед" згідно з правилами ринку "на добу наперед";

ринок двосторонніх договорів купівлі-продажу електричної енергії (ринок двосторонніх договорів) - система відносин між учасниками ринку щодо купівлі-продажу електричної енергії за двосторонніми договорами відповідно до вимог цього Закону поза ринком "на добу наперед", балансуєчим ринком та роздрібним ринком електричної енергії;

ринок допоміжних послуг - система відносин, що виникають у зв'язку з придбанням системним оператором допоміжних послуг у постачальників допоміжних послуг;

ринок електричної енергії (ринок електричної енергії України) - система відносин, які виникають між суб'єктами ринку при здійсненні купівлі-продажу електричної енергії та/або допоміжних послуг, передачі та розподілі електричної енергії електричними мережами, постачанні електричної енергії споживачам;

ринок електричної енергії "на добу наперед" (ринок "на добу наперед") - система відносин між учасниками ринку "на добу наперед" та оператором ринку щодо купівлі-продажу електричної енергії (продуктів електроенергії) на наступну за днем проведення торгів добу;

роздрібний ринок електричної енергії - система відносин, які виникають між електропостачальником та споживачем електричної енергії, а також електророзподільним підприємством у процесі постачання електричної енергії;

системні обмеження - обставини, обумовлені необхідністю забезпечення функціонування об'єднаної енергетичної системи України в межах гранично допустимих значень, за яких можливе відхилення від оптимального розподілу навантаження генеруючих потужностей, відповідно до їх договірних обсягів відпуску електричної енергії та/або оптимального розподілу навантаження генеруючих потужностей відповідно до пропозицій (заявок) на балансуємому ринку;

системний оператор - суб'єкт ринку електричної енергії, що здійснює відповідно до ліцензії централізоване диспетчерське (оперативно-технологічне) управління об'єднаною енергетичною системою України, підтримання балансу в об'єднаній енергетичній системі України та забезпечення паралельної роботи з енергетичними системами інших держав;

споживач електричної енергії - суб'єкт господарювання або фізична особа, що використовує електричну енергію для власних потреб на підставі договору про постачання електричної енергії з електропостачальником або інших підставах, передбачених цим Законом;

сторона, відповідальна за баланс, - учасник ринку, який взяв на себе зобов'язання, а у разі об'єднання в балансуємую групу - у тому числі за інших сторін, відповідальних за баланс, щодо відпуску та/або споживання та/або експорту та/або імпорту електричної енергії в обсягах, що акцептовані системним оператором (адміністратором розрахунків) в погодинному добовому графіку відпуску та/або споживання або експорту або імпорту електричної енергії, та щодо врегулювання небалансів електричної енергії;

суб'єкт ринку електричної енергії (суб'єкт ринку) - виробник, електропостачальник, електропередавальне підприємство, електророзподільне підприємство, оператор ринку та гарантований покупець, які в установленому цим Законом порядку отримали доступ до ринку електричної енергії; системний оператор, адміністратор розрахунків, адміністратор комерційного обліку, постачальник послуг комерційного обліку, Фонд врегулювання вартісного дисбалансу, а також споживач електричної енергії;

торги електричною енергією на ринку "на добу наперед" (торги "на добу наперед") - процес визначення обсягів та ціни (цін) на електричну енергію (продукти електроенергії) на розрахункові періоди наступної за днем проведення торгів доби відповідно до правил ринку "на добу наперед";

уповноважений банк ринку електричної енергії (уповноважений банк) - визначена Кабінетом Міністрів України разом з Національним банком України банківська установа, яка обслуговує поточні рахунки із спеціальним режимом використання та на договірних засадах виконує функції адміністратора Фонду врегулювання вартісного дисбалансу;

учасник ринку електричної енергії (учасник ринку) - суб'єкт ринку, який отримав доступ до ринку електричної енергії з метою купівлі-продажу електричної енергії та/або надання допоміжних послуг на ринку електричної енергії;

учасник балансування - учасник ринку, який відповідає вимогам правил ринку щодо участі у балансуванні обсягів виробництва (відпуску) та імпорту і споживання та експорту електричної енергії в об'єднаній енергетичній системі України, яке здійснюється на балансуємому ринку, та зареєстрований відповідно до правил ринку для участі у балансуванні;

учасник ринку "на добу наперед" - виробник, електропостачальник, електропередавальне підприємство, електророзподільне підприємство та гарантований покупець, які отримали доступ до ринку електричної енергії і підписали договір про участь у ринку "на добу наперед";

інші терміни, наведені у цьому Законі, вживаються у значеннях, наведених у законах України "Про електроенергетику" та "Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу".

Стаття 2. Правові основи функціонування ринку електричної енергії

1. Основні засади функціонування ринку електричної енергії визначаються цим Законом, законами України "Про електроенергетику" та "Про природні монополії".

2. Основні умови діяльності суб'єктів ринку електричної енергії та взаємовідносин між ними регулюються:

- 1) правилами ринку, які в тому числі визначають правила функціонування балансуючого ринку та правила функціонування ринку допоміжних послуг;
- 2) правилами ринку "на добу наперед";
- 3) кодексом електричних мереж;
- 4) кодексом комерційного обліку;
- 5) іншими нормативно-правовими актами.

Правила ринку, правила ринку "на добу наперед" та кодекс комерційного обліку затверджуються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, за погодженням із Антимонопольним комітетом України. Кодекс електричних мереж затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в електроенергетичному комплексі, за погодженням із національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, та Антимонопольним комітетом України.

Системний оператор адмініструє правила ринку, кодекс комерційного обліку та кодекс електричних мереж.

Оператор ринку адмініструє правила ринку "на добу наперед".

3. Правила ринку визначають, зокрема, порядок набуття, призупинення та позбавлення статусу суб'єкта ринку, а також випадки, в яких може бути відмовлено в наданні статусу суб'єкта ринку, порядок реєстрації суб'єктів ринку, порядок та вимоги до забезпечення виконання зобов'язань за договорами про купівлю-продаж електричної енергії з метою врегулювання небалансів електричної енергії, правила функціонування балансуючого ринку, правила функціонування ринку допоміжних послуг, порядок проведення розрахунків на балансуєчому ринку та ринку допоміжних послуг, порядок виставлення рахунків, порядок внесення змін до правил ринку, положення щодо функціонування ринку у разі вжиття надзвичайних заходів.

4. Правила ринку "на добу наперед" визначають, зокрема, порядок набуття, призупинення та позбавлення статусу учасника ринку "на добу наперед", а також випадки, в яких суб'єкту господарювання може бути відмовлено в участі у торгах "на добу наперед", порядок та вимоги до забезпечення виконання зобов'язань за договорами на ринку "на добу наперед", порядок організації та проведення торгів "на добу наперед", порядок визначення ціни (цін) на електричну енергію (продукти електроенергії), у тому числі у випадках неконкурентної поведінки, порядок повідомлення адміністратора розрахунків про укладені договори на ринку "на добу наперед", порядок проведення розрахунків на ринку "на добу наперед", порядок визначення вартості послуг оператора ринку та порядок її оплати, порядок розкриття інформації про діяльність оператора ринку та її оприлюднення, порядок врегулювання спорів між оператором ринку та учасниками ринку "на добу наперед", порядок внесення змін до правил ринку "на добу наперед".

5. Кодекс електричних мереж визначає, зокрема, основні правила технічної експлуатації, планування, оперативного-технологічного управління та розвитку електричних мереж (у тому числі правила управління перевантаженнями в електричних мережах об'єднаної енергетичної системи України), правила приєднання електроустановок до електричних мереж, типові форми технічних умов приєднання електроустановок до електричних мереж, а також вимоги до користувачів об'єднаної енергетичної системи України, у тому числі вичерпний перелік умов, за яких користувачам може бути відмовлено в наданні доступу до електричних мереж.

6. Кодекс комерційного обліку визначає основні положення щодо організації комерційного обліку електричної енергії на ринку електричної енергії, права та обов'язки суб'єктів ринку, постачальників послуг комерційного обліку та адміністратора комерційного обліку щодо забезпечення комерційного обліку електричної енергії, отримання точних і достовірних даних комерційного обліку та їх агрегації (об'єднання), порядок проведення акредитації постачальників послуг комерційного обліку та реєстрації автоматизованих систем комерційного обліку.

7. Вимоги щодо надання, захисту, розкриття та оприлюднення інформації на ринку електричної енергії визначаються цим Законом, іншими законами України, правилами ринку, правилами ринку "на добу наперед", кодексом електричних мереж, кодексом комерційного обліку, порядком проведення електронних аукціонів з розподілення пропускнуої спроможності міждержавних електричних мереж.

Вимоги щодо надання, захисту, розкриття та оприлюднення інформації суб'єктами ринку визначаються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

8. Суб'єкти ринку мають право подавати пропозиції щодо внесення змін до правил ринку, правил ринку "на добу наперед", кодексу електричних мереж, кодексу комерційного обліку та інших нормативно-правових актів, що регламентують функціонування та діяльність ринку електричної енергії України до відповідних державних органів та суб'єктів, що забезпечують адміністрування правил ринку, правил ринку "на добу наперед", кодексу комерційного обліку, кодексу електричних мереж.

Стаття 3. Принципи функціонування ринку електричної енергії України

1. Ринок електричної енергії функціонує на конкурентних засадах з обмеженнями, що встановлюються цим Законом та Законом України "Про природні монополії".

2. Функціонування ринку електричної енергії здійснюється на принципах:

- 1) енергетичної безпеки України;
- 2) безпеки постачання електричної енергії споживачам, захисту їх прав та інтересів;
- 3) енергоефективності та захисту навколишнього природного середовища;
- 4) добросовісної конкуренції;
- 5) рівності прав на продаж та купівлю електричної енергії;
- 6) вільного вибору електропостачальника кваліфікованим споживачем;
- 7) недискримінаційного та прозорого доступу до магістральних і міждержавних та/або місцевих (локальних) електричних мереж;
- 8) недискримінаційного доступу до ринку електричної енергії;
- 9) незалежного державного регулювання;
- 10) недискримінаційного ціноутворення;
- 11) запобігання діям та бездіяльності суб'єктів ринку, спрямованим на спричинення збитків іншим суб'єктам ринку;
- 12) відповідальності суб'єктів ринку за недотримання правил ринку, правил ринку "на добу наперед", кодексу електричних мереж, кодексу комерційного обліку, інших нормативно-правових актів, які забезпечують функціонування ринку електричної енергії, та умов договорів, які укладаються на цьому ринку;
- 13) можливості інтеграції із зовнішніми ринками електричної енергії.

3. У випадках, передбачених цим Законом, обов'язковими умовами доступу до ринку електричної енергії для виробників, електропостачальників, електропередавального та електророзподільних підприємств, гарантованого покупця, а також оператора ринку є отримання відповідним суб'єктом господарювання ліцензії на здійснення певного виду господарської діяльності в електроенергетиці та підписання ним договору про участь у ринку електричної енергії з системним оператором.

Договір про участь у ринку електричної енергії є публічним.

Системний оператор не має права відмовити у підписанні договору про участь у ринку електричної енергії, якщо суб'єкт господарювання належним чином виконав усі умови правил ринку щодо доступу до ринку електричної енергії.

Суб'єкти господарювання, що виконали умови доступу до ринку електричної енергії, набувають статусу суб'єкта ринку електричної енергії та вносяться адміністратором розрахунків до відповідного реєстру у порядку, визначеному правилами ринку.

Суб'єкти ринку мають забезпечувати відповідність вимогам щодо здійснення комерційного обліку, надання інформації, забезпечення фінансових гарантій на ринку електричної енергії відповідно до вимог правил ринку, правил ринку "на добу наперед" та кодексу комерційного обліку.

Стаття 4. Основи функціонування ринку електричної енергії України

1. В Україні функціонує єдиний ринок електричної енергії, в якому:

1) здійснюються продаж електричної енергії (відпущеної електростанціями України, а також імпортованої) та її купівля (у тому числі для експорту);

2) здійснюються передача та розподіл електричної енергії електричними мережами;

3) забезпечуються стала та надійна робота об'єднаної енергетичної системи України, підтримання балансу між попитом та пропозицією електричної енергії;

4) забезпечується комерційний облік електричної енергії та проводяться розрахунки між суб'єктами ринку за електричну енергію та послуги.

2. Ринок електричної енергії України включає такі складові:

1) ринок двосторонніх договорів;

2) ринок "на добу наперед";

3) балансуючий ринок;

4) ринок допоміжних послуг;

5) роздрібний ринок електричної енергії.

3. Купівля-продаж електричної енергії на ринку електричної енергії здійснюється на ринку двосторонніх договорів, ринку "на добу наперед", балансуючому ринку та роздрібному ринку.

На ринку двосторонніх договорів виробники продають відпущену ними електричну енергію, а електропостачальники, електропередавальне підприємство, електророзподільні підприємства, а також кваліфіковані споживачі у випадках, передбачених цим Законом, купують її на умовах домовленості сторін щодо ціни, обсягу, терміну постачання електричної енергії тощо на підставі укладених двосторонніх договорів. На ринку двосторонніх договорів гарантований покупець здійснює купівлю електричної енергії за "зеленим" тарифом у виробників, яким згідно із законодавством встановлено "зелений" тариф.

На ринку двосторонніх договорів виробники та електропостачальники мають право здійснювати купівлю-продаж електричної енергії з метою продажу її іншим учасникам ринку.

На ринку "на добу наперед" виробники, електропостачальники, електропередавальне підприємство, електророзподільні підприємства та гарантований покупець купують/продають електричну енергію (продукти електроенергії) в ході організованих торгів "на добу наперед" шляхом укладення за їх результатами відповідних договорів із оператором ринку. Ціни та обсяги купівлі-продажу електричної енергії на наступну добу визначаються відповідно до правил ринку "на добу наперед".

На балансуючому ринку системний оператор здійснює купівлю-продаж електричної енергії за результатами відбору поданих на балансуючий ринок пропозицій (заявок) з продажу/купівлі електричної енергії учасників балансування. Системний оператор також здійснює купівлю-продаж небалансів електричної енергії, що виникають у сторін, відповідальних за баланс. У межах балансуючої групи сторона, відповідальна за баланс балансуючої групи, здійснює купівлю-продаж небалансів електричної енергії, що виникають в учасників такої балансуючої групи.

На роздрібному ринку електричної енергії споживачі електричної енергії купують електричну енергію у електропостачальників (незалежних або гарантованих). Кваліфіковані споживачі електричної енергії за власним вибором можуть купувати електричну енергію у будь-якого з незалежних електропостачальників або у гарантованих електропостачальників.

4. Передача та розподіл електричної енергії здійснюються електропередавальним підприємством та електророзподільними підприємствами відповідно.

Електропередавальне та електророзподільні підприємства на недискримінаційних засадах надають послуги з передачі та розподілу електричної енергії електричними мережами на основі відповідних договорів за тарифами, що регулюються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг. Надання послуг з приєднання до електричних мереж здійснюється на недискримінаційних засадах згідно із законодавством на основі відповідних договорів. Вартість послуг з приєднання визначається відповідно до Закону України "Про електроенергетику".

5. Централізоване диспетчерське (оперативно-технологічне) управління об'єднаною енергетичною системою України здійснюється системним оператором.

Планування режиму роботи об'єднаної енергетичної системи України на наступну добу здійснюється системним оператором у порядку, визначеному кодексом електричних мереж та правилами ринку. Учасники ринку, виходячи з обсягів купівлі-продажу ними електричної енергії, самостійно складають та надають системному оператору (адміністратору розрахунків) на акцептування свої погодинні добові графіки відпуску та/або споживання та/або експорту та/або імпорту електричної енергії. Акцептовані системним оператором (адміністратором розрахунків) погодинні добові графіки відпуску та/або споживання та/або експорту та/або імпорту електричної енергії є обов'язковими для виконання відповідними учасниками ринку.

Для забезпечення надійної та сталої роботи об'єднаної енергетичної системи України системний оператор придбаває допоміжні послуги у постачальників цих послуг на ринку допоміжних послуг.

Для підтримання балансу між виробництвом та споживанням електричної енергії системний оператор здійснює балансування обсягів виробництва та споживання електричної енергії протягом поточної та наступної доби шляхом видачі обов'язкових для виконання команд учасникам балансування на відхилення (завантаження/розвантаження) від їх акцептованого погодинного добового графіка відпуску та/або споживання та/або експорту та/або імпорту електричної енергії на наступну добу. Ці команди системного оператора визначають взаємні зобов'язання системного оператора та відповідного учасника балансування з купівлі-продажу електричної енергії на балансуєчому ринку.

6. Для забезпечення проведення розрахунків між суб'єктами ринку на ринку електричної енергії здійснюється комерційний облік електричної енергії.

Суб'єкти ринку зобов'язані забезпечити комерційний облік електричної енергії відповідно до кодексу комерційного обліку.

Розрахунки між суб'єктами ринку за куплену/продану електричну енергію та придбані/надані послуги на ринку електричної енергії проводяться відповідно до укладених договорів згідно з вимогами цього Закону. Проведення розрахунків на ринку "на добу наперед" здійснюється оператором ринку відповідно до правил ринку "на добу наперед".

Розрахунок платежів на балансуєчому ринку та ринку допоміжних послуг здійснює адміністратор розрахунків відповідно до правил ринку.

Розрахунки платежів за результатами розподілу пропускної спроможності міждержавних електричних мереж здійснює системний оператор відповідно до порядку проведення електронних аукціонів з розподілення пропускної спроможності міждержавних електричних мереж.

Розрахунок інших платежів за куплену/продану електричну енергію та придбані/надані послуги здійснюється самостійно сторонами відповідних договорів.

7. Моніторинг діяльності системного оператора, адміністратора розрахунків, адміністратора комерційного обліку, оператора ринку, Фонду врегулювання вартісного дисбалансу, гарантованого покупця, а також роботи ринку двосторонніх договорів, ринку "на добу наперед", балансуючого ринку, ринку допоміжних послуг, здійснення розподілу пропускної спроможності міждержавних електричних мереж, функціонування роздрібного ринку здійснюється національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Стаття 5. Договірне забезпечення функціонування ринку електричної енергії

1. Суб'єкти ринку електричної енергії здійснюють свою діяльність на ринку електричної енергії на договірних засадах. Для забезпечення функціонування ринку електричної енергії укладаються такі види договорів:

- 1) про участь у ринку електричної енергії;
- 2) про купівлю-продаж електроенергії на ринку двосторонніх договорів;
- 3) про участь у ринку "на добу наперед";
- 4) про купівлю-продаж електроенергії на ринку "на добу наперед";
- 5) про купівлю-продаж електричної енергії з метою балансування обсягів виробництва (у тому числі імпорту) та споживання (у тому числі експорту) електричної енергії в об'єднаній енергетичній системі України (договір про участь у балансуванні);
- 6) про купівлю-продаж електричної енергії з метою врегулювання небалансів електричної енергії (договір про врегулювання небалансів);
- 7) про надання допоміжних послуг;
- 8) про надання послуг з передачі електричної енергії;
- 9) про надання послуг з розподілу електричної енергії;
- 10) про надання послуг з централізованого диспетчерського (оперативно-технологічного) управління;
- 11) про приєднання електроустановок до магістральних (міждержавних) або місцевих (локальних) електричних мереж;
- 12) про доступ до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж;
- 13) про постачання електричної енергії;
- 14) про надання послуг комерційного обліку електричної енергії;
- 15) про надання послуг з вирівнювання умов для конкуренції;
- 16) про купівлю-продаж електричної енергії за "зеленим" тарифом.

Для забезпечення функціонування ринку електричної енергії суб'єкти ринку укладають між собою відповідні цивільно-правові договори, істотні вимоги до яких, а також вимоги до порядку укладення яких встановлюються цивільним та господарським законодавством з урахуванням особливостей, передбачених цим Законом.

Типові та примірні договори, передбачені цим Законом, затверджуються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, за погодженням з Антимонопольним комітетом України.

2. Для забезпечення функціонування ринку електричної енергії суб'єкти цього ринку укладають інші договори відповідно до положень цього Закону та інших нормативно-правових актів.

3. Системний оператор, електропередавальне підприємство, оператор ринку, Фонд врегулювання вартісного дисбалансу, гарантований покупець та інші суб'єкти ринку електричної енергії зобов'язані укласти між собою договори, які визначені як обов'язкові для

укладення відповідно до вимог цього Закону, правил ринку, правил ринку "на добу наперед", кодексу електричних мереж та кодексу комерційного обліку.

Розділ II

СКЛАДОВІ ТА СУБ'ЄКТИ РИНКУ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ УКРАЇНИ

Стаття 6. Ринок двосторонніх договорів

1. Операції з купівлі-продажу електричної енергії на ринку двосторонніх договорів здійснюють виробники, електропостачальники, електропередавальне підприємство, електророзподільні підприємства та гарантований покупець, які отримали доступ до ринку електричної енергії.

Кваліфікований споживач має право купувати електричну енергію для власного споживання на ринку двосторонніх договорів за умови, що він набув статусу учасника ринку та став стороною, відповідальною за баланс.

Кваліфікований споживач не має права здійснювати перепродаж електричної енергії іншим учасникам ринку.

2. На ринку двосторонніх договорів продаж та купівля електричної енергії здійснюються на підставі двосторонніх договорів.

Відповідні суб'єкти ринку мають право вільно обирати контрагентів за двосторонніми договорами, укладати двосторонні договори у довільній формі та на умовах, що визначаються домовленістю сторін, з урахуванням таких обмежень:

1) виробники мають право продавати на ринку двосторонніх договорів електроенергію, за винятком обсягів, які відповідно до норм цього Закону повинні бути обов'язково продані на ринку "на добу наперед";

2) електропостачальники мають право продавати на ринку двосторонніх договорів електроенергію, що імпортується, за винятком обсягів, які відповідно до норм цього Закону повинні бути обов'язково продані на ринку "на добу наперед";

3) виробник не може купувати електричну енергію за двосторонніми договорами протягом двох років з моменту запровадження повномасштабного ринку електричної енергії, передбаченого цим Законом;

4) електропостачальник не може продавати електричну енергію за двосторонніми договорами протягом двох років з моменту запровадження повномасштабного ринку електричної енергії, передбаченого цим Законом, крім операцій з експорту електричної енергії;

5) електропередавальне підприємство, електророзподільне підприємство та гарантований покупець не мають права продавати електричну енергію за двосторонніми договорами;

6) електропередавальне та електророзподільне підприємство мають право купувати електричну енергію на ринку двосторонніх договорів з метою компенсації технологічних витрат електричної енергії на її передачу та розподіл відповідно, за винятком обсягів, які з цією метою відповідно до норм цього Закону повинні бути обов'язково куплені на ринку "на добу наперед";

7) виробники, що здійснюють виробництво електричної енергії на гідроакумулюючих станціях, мають право купувати електричну енергію на ринку двосторонніх договорів з метою покриття технологічних потреб гідроакумулюючих станцій, за виключенням обсягів, які з цією метою відповідно до норм цього Закону повинні бути обов'язково куплені на ринку "на добу наперед";

8) гарантований покупець купує за двосторонніми договорами електричну енергію лише у виробників, яким встановлено "зелений" тариф, з урахуванням особливостей, визначених статтею 22 цього Закону;

9) виробники, що виробляють електричну енергію на атомних електричних станціях та/або на гідроелектростанціях (крім мікро-, міні- та малих гідроелектростанцій) продають на ринку двосторонніх договорів електричну енергію за ціною, що обов'язково повинна враховувати вартість послуг з вирівнювання умов для конкуренції, затверджену національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, відповідно до цього Закону;

10) виробники, що виробляють електричну енергію на атомних електричних станціях та/або на гідроелектростанціях (крім мікро-, міні- та малих гідроелектростанцій) укладають двосторонні договори на основі типових двосторонніх договорів купівлі-продажу електричної енергії АЕС/ГЕС, які затверджуються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

3. Істотними умовами двостороннього договору є:

предмет договору;

ціна електричної енергії та/або порядок її розрахунку (формування);

обсяг електричної енергії та графіки погодинного обсягу купівлі-продажу електричної енергії;

терміни та порядок поставки електричної енергії;

порядок повідомлення адміністратора розрахунків про укладений двосторонній договір та графіки погодинного обсягу купівлі-продажу електричної енергії;

порядок та форма розрахунків;

терміни та порядок оформлення актів приймання-передачі обсягів купівлі-продажу електричної енергії;

права, обов'язки та відповідальність сторін;

строк дії договору.

4. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, має право встановлювати максимальний строк дії двосторонніх договорів, але такий строк не може бути меншим трьох місяців.

5. Сторони двостороннього договору у передбачених правилами ринку порядку та формі інформують адміністратора розрахунків про укладення двостороннього договору та про погодинні обсяги купівлі-продажу електричної енергії за таким договором. Таке повідомлення є підставою для включення зазначених обсягів до погодинних добових графіків відпуску (споживання) та/або експорту та/або імпорту електричної енергії відповідних суб'єктів ринку.

Стаття 7. Ринок "на добу наперед"

1. В Україні функціонує єдиний ринок "на добу наперед".

Операції купівлі-продажу електричної енергії на ринку "на добу наперед" здійснюють виробники, електропостачальники, у тому числі кваліфіковані споживачі, що набули відповідно до законодавства статусу незалежних електропостачальників, електропередавальне підприємство, електророзподільні підприємства.

Гарантований покупець зобов'язаний стати учасником ринку "на добу наперед" та здійснювати на цьому ринку виключно операції з продажу електричної енергії.

Для участі на ринку "на добу наперед" відповідні суб'єкти ринку підписують з оператором ринку договір про участь у ринку "на добу наперед", який є невід'ємною частиною правил ринку "на добу наперед".

Договір про участь у ринку "на добу наперед" є публічним.

Оператор ринку не має права відмовити у підписанні договору про участь у ринку "на добу наперед", якщо суб'єкт ринку належним чином виконав усі умови правил ринку "на добу наперед" щодо доступу до ринку "на добу наперед".

2. Купівля-продаж електричної енергії та продуктів електроенергії на ринку "на добу наперед" здійснюється за правилами ринку "на добу наперед".

3. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, має право встановлювати:

1) виробникам - граничну нижню межу обов'язкового продажу на ринку "на добу наперед" електричної енергії:

виробленої на гідроелектростанціях (крім мікро-, міні- та малих гідроелектростанцій) та гідроакумулюючих станціях;

виробленої іншими електростанціями (крім електричних станцій, що виробляють електричну енергію з відновлювальних (альтернативних) джерел енергії), але не більше 15 відсотків від їх місячних обсягів відпуску електричної енергії;

2) незалежним електропостачальникам - граничну нижню межу обов'язкового продажу імпортованої електричної енергії на ринку "на добу наперед";

3) електропередавальному та електророзподільним підприємствам - граничну нижню межу обов'язкової купівлі електричної енергії на ринку "на добу наперед" з метою компенсації технологічних витрат електричної енергії на її передачу та розподіл відповідно;

4) виробникам, що здійснюють виробництво електричної енергії на гідроакумулюючих станціях, - граничну нижню межу обов'язкової купівлі електричної енергії на ринку "на добу наперед" для покриття технологічних потреб гідроакумулюючих станцій.

4. Гарантований покупець зобов'язаний запропонувати для продажу на ринку "на добу наперед" весь обсяг електричної енергії виробників, що здійснюють йому продаж електричної енергії за "зеленим" тарифом, поданий ними у погодинних графіках відпуску електричної енергії на наступну добу з урахуванням вимог цього Закону.

5. З метою продажу/купівлі електричної енергії на ринку "на добу наперед" учасники цього ринку подають оператору ринку свої пропозиції (заявки) із зазначенням інформації щодо продуктів електроенергії, які вони мають намір продати/купити, пропонованої ними ціни продажу/купівлі та періодів/термінів здійснення продажу/купівлі електричної енергії. Форма та порядок подання пропозицій (заявок) визначаються правилами ринку "на добу наперед". До торгів "на добу наперед" допускаються учасники ринку "на добу наперед", які відповідно до вимог правил ринку "на добу наперед" надали гарантії виконання фінансових зобов'язань за договорами на ринку "на добу наперед". Види гарантій та порядок їх надання визначаються правилами ринку "на добу наперед".

6. Ціна купівлі-продажу електричної енергії на наступну добу для кожного продукту електроенергії визначається оператором ринку за принципом маржинального ціноутворення відповідно до правил ринку "на добу наперед" на основі балансу сукупного попиту на електричну енергію та її сукупної пропозиції і є єдиною.

Ціни на ринку "на добу наперед" є вільними (ринковими) цінами.

7. За результатами торгів "на добу наперед", відповідно до правил ринку "на добу наперед", оприлюднюються ціни продуктів електричної енергії та інші показники продуктів електроенергії, які можуть використовуватися як орієнтир (індикатор) для проведення операцій з купівлі-продажу електричної енергії на ринку електричної енергії.

8. Купівля та продаж електричної енергії на ринку "на добу наперед" здійснюються на підставі договору між учасником ринку "на добу наперед" та оператором ринку, укладеного відповідно до правил ринку "на добу наперед".

9. Оператор ринку у порядку та формі, визначених правилами ринку, інформує адміністратора розрахунків про укладені договори на ринку "на добу наперед" та про погодинні обсяги купівлі-продажу електричної енергії за такими договорами. Таке повідомлення є підставою для включення зазначених обсягів до погодинних добових графіків відпуску та/або споживання та/або експорту та/або імпорту електричної енергії відповідних суб'єктів ринку.

Стаття 8. Балансуючий ринок

1. В Україні функціонує єдиний балануючий ринок.

На балануючому ринку системним оператором здійснюються:

- 1) планування режиму роботи об'єднаної енергетичної системи України на наступну добу;
- 2) купівля та продаж електричної енергії для балансування обсягів попиту та пропозицій електричної енергії у поточній добі;
- 3) купівля та продаж електричної енергії з метою врегулювання небалансів електричної енергії сторін, відповідальних за баланс.

2. Виробники зобов'язані брати участь у балансуванні в обсягах та у випадках, визначених цим Законом та правилами ринку.

Брати участь у балансуванні мають право кваліфіковані споживачі, що відповідають вимогам правил ринку електричної енергії щодо участі у балансуванні.

3. Для участі у балансуванні на балануючому ринку виробники та/або кваліфіковані споживачі укладають із системним оператором договір на основі типового договору про участь у балансуванні.

Учасники балансування та укладені ними договори про участь у балансуванні реєструються адміністратором розрахунків у порядку, визначеному правилами ринку.

Типовий договір про участь у балансуванні затверджується національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

4. Учасник балансування подає системному оператору свої пропозиції (заявки) щодо збільшення (зменшення) свого навантаження з метою продажу/купівлі електричної енергії на балануючому ринку у порядку та формі, визначених правилами ринку.

5. Системний оператор з метою балансування обсягів виробництва та споживання електричної енергії та/або врегулювання системних обмежень надає учасникам балансування команди на збільшення (зменшення) їх навантаження, здійснюючи у порядку, визначеному правилами ринку, відбір відповідних пропозицій (заявок) учасників балансування, поданих ними на балануючий ринок.

Відбір відповідних пропозицій (заявок) учасників балансування здійснюється з урахуванням необхідності забезпечення сталої та надійної роботи об'єднаної енергетичної системи України та мінімізації витрат на балансування обсягів виробництва та споживання електричної енергії.

Системний оператор має право надавати команди на зменшення навантаження виробникам, які здійснюють виробництво електричної енергії на об'єктах електроенергетики, що використовують альтернативні джерела енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - вироблену лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), лише за умови, якщо всі наявні пропозиції (заявки) інших учасників балансування на зменшення їх навантаження були прийняті (акцептовані) системним оператором, крім випадків, коли системні обмеження стали наслідком обставин непереборної сили.

Вартість електричної енергії, яка не була відпущена виробником електричної енергії, що здійснює продаж електричної енергії за "зеленим" тарифом відповідно до цього Закону, в результаті виконання ним команди системного оператора на зменшення навантаження, відшкодовується цьому виробнику за встановленим йому "зеленим" тарифом з урахуванням надбавки до нього, встановленої відповідно до статті 17³ Закону України "Про електроенергетику", крім випадків надання таких команд при системних обмеженнях, які стали наслідком обставин непереборної сили.

{Абзац четвертий частини п'ятої статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 514-VIII від 04.06.2015}

6. Команда системного оператора учаснику балансування на збільшення (зменшення) навантаження є по відношенню до відповідного учасника балансування прийняттям (акцептом) відповідної його пропозиції (заявки) на балансуєчому ринку з боку системного оператора, зміною його акцептованого погодинного добового графіка відпуску та/або споживання електричної енергії та визначає взаємні зобов'язання системного оператора та учасника балансування з купівлі-продажу відповідного обсягу електричної енергії на балансуєчому ринку.

Прийняття (акцепт) системним оператором пропозиції (заявки) щодо збільшення (зменшення) навантаження учасника балансування має наслідком купівлю-продаж системним оператором електричної енергії за ціною, визначеною відповідно до правил ринку.

7. У разі якщо темп зростання цінових пропозицій (заявок), наданих учасниками балансування, перевищує обмеження, встановлені правилами ринку, купівля-продаж електричної енергії системним оператором на балансуєчому ринку здійснюється за цінами, розрахованими відповідно до правил ринку.

8. За результатами роботи балансуєчого ринку за відповідну добу на підставі даних системного оператора адміністратор розрахунків розраховує платежі системного оператора та учасників балансування за електричну енергію, ціни небалансу електричної енергії, а також обсяги небалансів електричної енергії сторін, відповідальних за баланс, і відповідні платежі за них та виставляє відповідні рахунки у порядку, визначеному правилами ринку.

9. Порядок набуття та позбавлення статусу учасника балансування, обсяги та порядок обміну інформацією, необхідною для забезпечення функціонування балансуєчого ринку, порядок подання та відбору пропозицій (заявок) учасників балансування, правила розрахунку цін та платежів на балансуєчому ринку, а також порядок застосування механізмів регулювання цін на балансуєчому ринку визначаються правилами ринку.

10. Участь у балансуєчому ринку з метою врегулювання небалансів електричної енергії є обов'язковою для сторін, відповідальних за баланс. Для участі у балансуєчому ринку сторони, відповідальні за баланс, зобов'язані укласти з системним оператором договір на основі типового договору про врегулювання небалансів.

Сторони, відповідальні за баланс та укладені ними договори про врегулювання небалансів, реєструються адміністратором розрахунків у порядку, визначеному правилами ринку.

Типовий договір про врегулювання небалансів затверджується національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Стаття 9. Ринок допоміжних послуг

1. В Україні функціонує єдиний ринок допоміжних послуг.

На ринку допоміжних послуг системний оператор купує допоміжні послуги для забезпечення сталої та надійної роботи об'єднаної енергетичної системи України та забезпечення якості електричної енергії.

2. Учасниками ринку допоміжних послуг є:

системний оператор, який купує та/або використовує допоміжні послуги;

постачальники допоміжних послуг, які пропонують та/або надають допоміжні послуги.

3. На ринку допоміжних послуг можуть придбаватися/надаватися допоміжні послуги для забезпечення:

1) регулювання частоти та активної потужності, підтримання балансу потужності та енергії в об'єднаній енергетичній системі України, а саме:

послуги первинного, вторинного, третинного регулювання із забезпеченням резерву відповідної регулюючої потужності;

послуги із забезпечення резервів нової та/або реконструйованої генеруючої потужності;

2) підтримання параметрів надійності та якості електричної енергії в об'єднаній енергетичній системі України, а саме:

послуги регулювання напруги та реактивної потужності;

послуги із забезпечення відновлення функціонування об'єднаної енергетичної системи України після системних аварій.

Правилами ринку можуть бути передбачені інші допоміжні послуги для забезпечення регулювання частоти та активної потужності, підтримання балансу потужності та енергії в об'єднаній енергетичній системі України та підтримання параметрів надійності та якості електричної енергії в об'єднаній енергетичній системі України.

4. Допоміжні послуги впроваджуються рішенням національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, за поданням системного оператора виходячи з потреб системного оператора у певних допоміжних послугах.

5. Функціонування ринку допоміжних послуг здійснюється за правилами ринку, які, зокрема, визначають:

види допоміжних послуг;

вимоги до суб'єктів ринку щодо надання допоміжних послуг та порядок підтвердження відповідності суб'єктів зазначеним вимогам;

зобов'язання суб'єктів ринку щодо обов'язкової участі у ринку допоміжних послуг та обов'язки надання певних допоміжних послуг;

порядок реєстрації постачальників допоміжних послуг;

порядок оприлюднення інформації, пов'язаної з придбанням допоміжних послуг;

порядок придбання/використання допоміжних послуг, у тому числі порядок ціноутворення щодо кожної допоміжної послуги;

підстави для застосування регулювання цін на ринку допоміжних послуг;

відповідальність за ненадання/неналежне надання допоміжних послуг;

порядок врахування при визначенні обсягів небалансів електричної енергії обсягів електричної енергії, відпущеної та/або спожитої постачальником допоміжних послуг у разі надання допоміжних послуг;

порядок проведення розрахунків за допоміжні послуги;

порядок проведення моніторингу виконання постачальниками допоміжних послуг зобов'язань з надання допоміжних послуг.

6. Вимоги до постачальників допоміжних послуг (у тому числі критерії відповідності їх електроенергетичного обладнання потребам системного оператора), яким вони мають відповідати для надання допоміжних послуг, визначаються системним оператором відповідно до кодексу електричних мереж, правил ринку та інших нормативно-технічних документів. Інформація про вимоги до постачальників допоміжних послуг є публічною та підлягає оприлюдненню системним оператором у порядку, визначеному правилами ринку.

Порядок перевірки та порядок проведення випробувань електроустановок постачальника допоміжних послуг з метою підтвердження їх відповідності вимогам системного оператора визначаються кодексом електричних мереж.

7. Перелік допоміжних послуг, що мають в обов'язковому порядку пропонуватися та надаватися системному оператору постачальником допоміжних послуг, визначається правилами ринку.

Суб'єкти ринку електричної енергії зобов'язані зареєструватися у системного оператора для надання відповідних допоміжних послуг як постачальники таких допоміжних послуг у випадках та порядку, визначених правилами ринку.

Виробники зобов'язані брати участь у ринку допоміжних послуг та надавати допоміжні послуги у випадках, визначених правилами ринку.

8. Залежно від виду допоміжної послуги та потреби системного оператора придбання та/або використання допоміжної послуги може здійснюватися протягом доби, тижня, місяця, кварталу та року/років.

Купівля допоміжних послуг здійснюється на підставі договорів про надання допоміжних послуг, які укладаються на основі типових договорів про надання допоміжних послуг.

Типові договори про надання допоміжних послуг затверджуються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

9. Системний оператор відповідно до кодексу електричних мереж та інших нормативно-технічних документів визначає необхідні обсяги допоміжних послуг на певний період. Інформація щодо необхідних допоміжних послуг, їх обсягів та термінів придбання/надання є публічною та підлягає оприлюдненню системним оператором у порядку, визначеному правилами ринку.

10. Допоміжні послуги купуються системним оператором на конкурентних засадах, крім випадків, передбачених цим Законом.

11. Допоміжні послуги із забезпечення резервів нової та/або реконструйованої генеруючої потужності придбаваються з урахуванням потреб системного оператора у таких допоміжних послугах відповідно до плану розвитку об'єднаної енергетичної системи України на наступні десять років. Відбір постачальників допоміжних послуг із забезпечення резервів нової та/або реконструйованої генеруючої потужності здійснюється системним оператором на конкурентних засадах відповідно до порядку, затвердженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в електроенергетичному комплексі, за погодженням з національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Особливості придбання допоміжних послуг із забезпечення резервів нової та/або реконструйованої генеруючої потужності визначаються цим Законом та Законом України "Про електроенергетику".

12. У разі якщо обсяг запропонованої допоміжної послуги менший, ніж потреба системного оператора у цій послугі, або якщо допоміжна послуга надається постачальниками допоміжних послуг, що займають монопольне (домінуюче) положення на ринку цих послуг або в окремій частині об'єднаної енергетичної системи України з існуючими системними обмеженнями, продаж такої допоміжної послуги є обов'язковим для постачальника допоміжних послуг, а послуга купується системним оператором за ціною, що розраховується ним за методикою розрахунку регульованих цін на допоміжні послуги, що затверджується національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Регульовані ціни на ринку допоміжних послуг в обов'язковому порядку мають забезпечувати:

відшкодування економічно обґрунтованих витрат постачальників допоміжних послуг на надання відповідних допоміжних послуг, у тому числі покриття обґрунтованих інвестицій, необхідних для забезпечення надання цих послуг;

отримання прибутку.

13. У разі якщо темп зростання цінових пропозицій постачальників допоміжних послуг, наданих на конкурентних засадах, перевищує обмеження, встановлені правилами ринку, продаж таких допоміжних послуг їх постачальниками та придбання системним оператором здійснюються за цінами, розрахованими відповідно до правил ринку.

14. Системний оператор надає адміністратору розрахунків інформацію щодо обсягів та цін придбаних ним допоміжних послуг, а також щодо фактично наданих допоміжних послуг для розрахунку відповідних платежів. Інформація щодо обсягів та вартості придбаних допоміжних послуг є публічною та підлягає оприлюдненню системним оператором у порядку, визначеному правилами ринку.

15. Витрати системного оператора на оплату допоміжних послуг включаються до тарифу на централізоване диспетчерське (оперативно-технологічне) управління об'єднаною енергетичною системою України.

Стаття 10. Доступ до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж

1. Доступ до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж з метою здійснення операцій з експорту та/або імпорту електричної енергії мають право отримати виключно електропостачальники, які не здійснюють діяльність з постачання електричної енергії на закріпленій території.

Електропередавальне підприємство у координації із системним оператором забезпечує недискримінаційні умови доступу електропостачальників до магістральних та міждержавних електричних мереж при здійсненні експорту та/або імпорту електричної енергії в межах технічної можливості таких електричних мереж з урахуванням їх пріоритетного використання для забезпечення потреб споживачів України в електричній енергії відповідно до стандартів операційної безпеки функціонування об'єднаної енергетичної системи України.

Доступ до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж від імені електропередавального підприємства надається системним оператором відповідно до порядку проведення електронних аукціонів з розподілення пропускної спроможності міждержавних електричних мереж, який затверджується національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, за погодженням з Антимонопольним комітетом України.

2. Організація надання доступу до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж здійснюється системним оператором у координації з системними операторами та/або операторами системи передачі сусідніх країн.

3. Системний оператор визначає доступну пропускну спроможність відповідно до методики, затвердженої центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в електроенергетичному комплексі. Величина доступної пропускної спроможності узгоджується з відповідними системними операторами та/або операторами системи передачі сусідніх країн.

Системний оператор відповідно до порядку проведення електронних аукціонів з розподілення пропускної спроможності міждержавних електричних мереж щоденно публікує інформацію на кожен день, місяць та рік щодо обсягів доступної, вільної, розподіленої пропускної спроможності та пропускної спроможності, щодо якої відповідно до закону надано пріоритетний доступ, прогноз щодо надійності вільної пропускної спроможності, а також вільної пропускної спроможності, яка виставляється на аукціон.

4. Розподілення вільної пропускної спроможності міждержавних електричних мереж здійснюється системним оператором за процедурою електронного аукціону з використанням електронного документообігу та електронного цифрового підпису, крім випадків, встановлених цим Законом. Доступ до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж електропостачальники отримують за результатами аукціону.

У разі якщо сукупний попит на пропускну спроможність міждержавних електричних мереж перевищує величину вільної пропускної спроможності міждержавних електричних мереж, аукціон на доступ проводиться за принципом першочергового задоволення заявок учасників аукціону, які пропонують найвищу ціну. У такому разі ціна доступу до пропускної спроможності за відповідним напрямком визначається за мінімальною ціною із задовлених заявок учасників аукціону.

За умови, що сукупний попит на пропускну спроможність міждержавних електричних мереж не перевищує або дорівнює величині вільної пропускної спроможності міждержавних електричних мереж, системний оператор, від імені електропередавального підприємства, надає учасникам такого аукціону доступ до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж на безоплатній основі.

Системний оператор з метою розподілення вільної пропускної спроможності міждержавних електричних мереж проводить річні, місячні та добові аукціони. При проведенні аукціону системний оператор здійснює розподіл всієї вільної пропускної спроможності міждержавних електричних мереж, визначеної на відповідний період.

5. Кошти, отримані електропередавальним підприємством в результаті надання доступу до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж на аукціонах, використовуються електропередавальним підприємством у першу чергу на збільшення пропускної спроможності таких мереж.

6. Електропостачальники, які отримали доступ до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж, зобов'язані в строки, передбачені правилами ринку та порядком проведення електронних аукціонів з розподілення пропускної спроможності міждержавних електричних мереж, подати системному оператору добовий погодинний графік експорту/імпорту електричної енергії для отримання акцепту. У разі якщо у вищезазначений строк електропостачальник не надав системному оператору добовий погодинний графік експорту/імпорту електричної енергії, такий електропостачальник втрачає доступ до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж на відповідну добу експорту/імпорту електричної енергії, а системний оператор здійснює розподіл невикористаної величини пропускної спроможності на добовому аукціоні.

У разі якщо електропостачальник протягом календарного місяця використовує отриману в результаті річного аукціону пропускну спроможність міждержавних електричних мереж України менше ніж на 70 відсотків, такий електропостачальник втрачає отриманий доступ до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж, а така величина розподіленої пропускної спроможності стає вільною пропускну спроможністю і виставляється на аукціон.

Електропостачальники, які отримали доступ до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж, мають право передати на договірних засадах іншим електропостачальникам доступ до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж, повідомивши та зареєструвавши у системного оператора передачу такого доступу відповідно до порядку проведення електронних аукціонів з розподілення пропускної спроможності міждержавних електричних мереж.

7. Збільшення пропускної спроможності міждержавних електричних мереж здійснюється за рахунок інвестицій електропередавального підприємства або за рахунок інвестицій фізичної чи юридичної особи, що не є пов'язаною прямо або опосередковано відносинами контролю з електропередавальним підприємством.

Додаткові (збільшені) обсяги пропускної спроможності міждержавних електричних мереж, створені за рахунок інвестицій фізичної чи юридичної особи, що не пов'язана прямо або опосередковано відносинами контролю з електропередавальним підприємством, можуть бути звільнені від дії положень частини четвертої цієї статті за таких умов:

інвестиція має підвищити рівень конкуренції на ринку електричної енергії;

інвестиція не відбудеться, якщо звільнення не буде надано;

інвестиція здійснюється в об'єкти електроенергетики об'єднаної енергетичної системи України;

жодна частина інвестицій або експлуатаційних витрат на створення та/або експлуатацію додаткового (збільшеного) обсягу пропускної спроможності міждержавних електричних мереж не покривається за рахунок тарифу на передачу або розподіл електричної енергії електропередавального або електророзподільних підприємств України або операторів магістральних та міждержавних електромереж енергосистеми, в напрямку якої буде збільшено пропускну спроможність.

Таке звільнення надається особам, за рахунок інвестицій яких відбулося збільшення пропускної спроможності міждержавних електричних мереж, на весь обсяг або частину додаткової (збільшеної) пропускної спроможності та на термін, що не може бути меншим терміну окупності інвестиційного проекту.

Відповідність інвестиційних проектів умовам, визначеним цим Законом, за яких вони звільняються від дії частини четвертої цієї статті, та термін надання такого звільнення визначаються у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України, за участю центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику в електроенергетичному комплексі, національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, та Антимонопольного комітету України.

Експлуатацію новозбудованих об'єктів міждержавних електричних мереж, збудованих за рахунок інвестицій фізичної чи юридичної особи, що не пов'язана прямо або опосередковано відносинами контролю з електропередавальним підприємством, здійснює електропередавальне підприємство за договором із власником/інвестором. Диспетчерське (оперативно-технологічне) управління новозбудованими об'єктами міждержавних електричних мереж здійснюється системним оператором як складовою об'єднаної енергетичної системи України.

Стаття 11. Роздрібний ринок електричної енергії

1. Роздрібний ринок електричної енергії функціонує для задоволення потреб споживачів в електричній енергії.

Суб'єктами роздрібною ринку є споживачі, електропостачальники та електророзподільні підприємства.

Відносини між суб'єктами роздрібною ринку регулюються правилами користування електричною енергією та договорами, укладеними відповідно до закону.

2. На роздрібному ринку електричної енергії продаж електричної енергії споживачам здійснюється незалежними та/або гарантованими електропостачальниками.

3. Кваліфіковані споживачі електричної енергії можуть купувати електричну енергію за договором про постачання електричної енергії у будь-якого незалежного електропостачальника на договірних умовах та за цінами, визначеними за домовленістю сторін, та/або у гарантованого електропостачальника за роздрібними цінами гарантованого електропостачальника.

Зміна кваліфікованим споживачем електропостачальника здійснюється на безоплатній основі у порядку, визначеному правилами користування електричною енергією.

4. Договір про постачання електричної енергії, за яким електропостачальник здійснює продаж електричної енергії кваліфікованому споживачу електричної енергії, крім істотних умов, встановлених законом, має визначати:

1) параметри якості електричної енергії та показники якості послуг з постачання електричної енергії;

2) порядок організації комерційного обліку електричної енергії та надання даних комерційного обліку електричної енергії;

3) порядок подання звернень, претензій, скарг споживача та їх розгляду електропостачальником;

4) умови припинення, пролонгації та розірвання договору, в тому числі в односторонньому порядку, сторонами договору;

5) порядок компенсації вартості небалансів електричної енергії.

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, затверджує примірний договір про постачання електричної енергії незалежним електропостачальником і типовий договір про постачання електричної енергії гарантованим електропостачальником, на основі яких відповідні електропостачальники укладають договори про постачання електричної енергії на роздрібному ринку.

5. Договір про постачання електричної енергії, що укладається гарантованим електропостачальником із споживачами електричної енергії, є публічним.

6. Розподіл електричної енергії здійснюється електророзподільними підприємствами на підставі договорів про надання послуг з розподілу електричної енергії.

7. Гарантовані електропостачальники та електророзподільні підприємства не мають права здійснювати обмеження режиму споживання електричної енергії споживачів, які прострочили виконання своїх грошових зобов'язань з оплати за електричну енергію за відповідним договором про постачання електричної енергії, щодо яких Кабінетом Міністрів України або органом, уповноваженим ним, надано гарантованому електропостачальнику забезпечення виконання державою грошових зобов'язань споживачів з оплати електричної енергії та на строк дії такого забезпечення виконання грошових зобов'язань.

Стаття 12. Виробники електричної енергії

1. Виробники здійснюють купівлю-продаж електричної енергії на ринку двосторонніх договорів та купівлю-продаж електричної енергії на ринку "на добу наперед" та на балансуєчому ринку з дотриманням вимог цього Закону.

2. Виробники пропонують та надають допоміжні послуги на ринку допоміжних послуг.

3. Електроенергія, вироблена на електростанціях, потужність чи обсяг відпуску яких більша за граничні показники, не може бути продана виробником поза ринком двосторонніх договорів, ринком "на добу наперед" та балансуєчим ринком.

Виробники мають право здійснювати експорт електричної енергії та імпорту електричної енергії за умови отримання статусу електропостачальника.

4. Виробники мають право на:

- 1) вільний вибір контрагента за двостороннім договором;
- 2) своєчасне та у повному обсязі отримання коштів за продану ними електричну енергію відповідно до укладених договорів на ринку електричної енергії та допоміжні послуги, які надаються ними системному оператору;
- 3) відшкодування збитків, завданих внаслідок невиконання їх контрагентами умов укладених договорів на ринку електричної енергії;
- 4) недискримінаційний доступ до електричних мереж на підставі договорів з електропередавальним підприємством, електророзподільними підприємствами у разі дотримання відповідних вимог кодексу електричних мереж;
- 5) доступ до інформації щодо діяльності на ринку електричної енергії у порядку та обсягах, визначених правилами ринку та іншими нормативно-правовими актами, що забезпечують функціонування ринку електричної енергії;
- 6) інші права, передбачені нормативно-правовими актами, які забезпечують функціонування ринку електричної енергії, та умовами укладених ними договорів на ринку електричної енергії.

5. Виробники зобов'язані:

- 1) дотримуватися умов та правил здійснення господарської діяльності з виробництва електричної енергії відповідно до отриманої ліцензії та нормативно-правових актів, які забезпечують функціонування ринку електричної енергії;
- 2) укласти договори, які є обов'язковими для здійснення діяльності на ринку електричної енергії, та виконувати умови цих договорів;
- 3) надавати адміністратору розрахунків повідомлення про укладені двосторонні договори та про погодинні обсяги електричної енергії за цими двосторонніми договорами у порядку, визначеному правилами ринку;
- 4) бути учасником балансування у випадках, визначених правилами ринку;
- 5) пропонувати та надавати допоміжні послуги системному оператору у випадках, визначених правилами ринку;

б) складати погодинні добові графіки відпуску електричної енергії на наступну добу на підставі зареєстрованих у адміністратора розрахунків повідомлень про укладені двосторонні договори і договори на ринку "на добу наперед" та надавати їх системному оператору відповідно до правил ринку;

7) виконувати акцептовані системним оператором (адміністратором розрахунків) погодинні добові графіки відпуску електричної енергії;

8) купувати/продавати небаланси електричної енергії за цінами, визначеними відповідно до правил ринку, у разі невиконання ними акцептованих системним оператором погодинних добових графіків відпуску електричної енергії;

9) своєчасно та у повному обсязі сплачувати за електричну енергію, куплену на ринку електричної енергії, та за послуги, що надаються на ринку електричної енергії;

10) надавати суб'єктам ринку інформацію, необхідну для виконання ними їх функцій на ринку електричної енергії в обсягах та у порядку, визначених правилами ринку, кодексом електричних мереж, кодексом комерційного обліку та іншими нормативно-правовими актами, які забезпечують функціонування ринку електричної енергії;

11) у визначеному національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, порядку публікувати на своєму веб-сайті в мережі Інтернет інформацію про частку кожного джерела енергії, яке було використане ними для виробництва електричної енергії за попередній рік.

6. Виробники, що здійснюють виробництво електричної енергії на атомних електричних станціях та/або на гідроелектростанціях (крім мікро-, міні- та малих гідроелектростанцій), крім вимог частини п'ятої цієї статті, зобов'язані:

1) відкрити в установах уповноваженого банку поточні рахунки із спеціальним режимом використання для проведення розрахунків відповідно до цього Закону;

2) укласти договори про надання послуг з вирівнювання умов для конкуренції з Фондом врегулювання вартісного дисбалансу відповідно до вимог цього Закону;

3) укладати двосторонні договори з урахуванням вимог цього Закону;

4) враховувати вартість послуг з вирівнювання умов для конкуренції в цінах продажу електричної енергії на ринку двосторонніх договорів;

5) своєчасно та у повному обсязі сплачувати Фонду врегулювання вартісного дисбалансу вартість послуг з вирівнювання умов для конкуренції відповідно до цього Закону.

Стаття 13. Електропостачальники

1. Електропостачальники забезпечують постачання електричної енергії споживачам електричної енергії на роздрібному ринку, здійснюючи купівлю-продаж електричної енергії на ринку двосторонніх договорів та/або на ринку "на добу наперед" і на балансуєчому ринку.

Електропостачальники здійснюють постачання електричної енергії споживачам виключно за умови набуття статусу суб'єкта ринку.

Електропостачальники мають право купувати електричну енергію у виробників, потужність чи обсяг відпуску яких нижчі за граничні показники.

Електропостачальники у порядку, передбаченому цим Законом, мають право здійснювати операції імпорту та експорту електричної енергії.

2. Електропостачальники мають право на:

1) вільний вибір контрагента за двостороннім договором;

2) своєчасне та у повному обсязі отримання коштів за продану електричну енергію та послуги постачання електричної енергії відповідно до укладених договорів;

3) відшкодування прямих збитків, завданих внаслідок невиконання їх контрагентами умов укладених договорів на ринку електричної енергії;

4) недискримінаційний доступ до електричних мереж на підставі договорів з електропередавальним підприємством, електророзподільним підприємством відповідно до вимог кодексу електричних мереж;

5) доступ до інформації щодо діяльності на ринку електричної енергії у порядку та обсягах, визначених правилами ринку та іншими нормативно-правовими актами, що забезпечують функціонування ринку електричної енергії;

6) інші права, передбачені нормативно-правовими актами, які забезпечують функціонування ринку електричної енергії, та умовами укладених ними договорів на ринку електричної енергії.

3. Електропостачальники зобов'язані:

1) укласти договори, які є обов'язковими для здійснення діяльності на ринку електричної енергії, та виконувати умови цих договорів;

2) надавати адміністратору розрахунків повідомлення про укладені двосторонні договори та про погодинні обсяги електричної енергії за цими двосторонніми договорами, в тому числі імпортованої та експортованої електричної енергії, у порядку, визначеному правилами ринку;

3) складати погодинні добові графіки споживання та/або експорту та/або імпорту електричної енергії на наступну добу на підставі зареєстрованих у адміністратора розрахунків повідомлень про укладені двосторонні договори і договори на ринку "на добу наперед" та надавати їх системному оператору відповідно до правил ринку;

4) виконувати акцептовані системним оператором погодинні добові графіки споживання та/або експорту та/або імпорту електричної енергії;

5) купувати/продавати небаланси електричної енергії за цінами, визначеними відповідно до правил ринку, у разі невиконання ними акцептованих системним оператором погодинних добових графіків споживання та/або експорту та/або імпорту електричної енергії;

6) сплачувати своєчасно та у повному обсязі за електричну енергію, куплену на ринку електричної енергії, послуги з передачі і розподілу електричної енергії, послуги централізованого диспетчерського (оперативно-технологічного) управління та інші послуги, що надаються їм на ринку електричної енергії;

7) відкрити в установах уповноваженого банку поточні рахунки із спеціальним режимом використання для проведення розрахунків відповідно до вимог цього Закону;

8) до укладення із споживачем електричної енергії договору про постачання електричної енергії надавати йому інформацію про істотні умови договору, повідомляти про наявний вибір щодо порядку та форм виставлення рахунку та проведення розрахунків;

9) надавати у виставленому споживачу електричної енергії рахунку (або у додатках до нього) у формі та у порядку, визначених національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, інформацію щодо:

частки кожного джерела енергії у загальній структурі балансу електричної енергії, купленої ним (та/або виробленої на власних електроустановках) за попередній рік;

посилання на доступні джерела інформації (веб-сторінки тощо) про вплив на довкілля, спричинений виробництвом електричної енергії усіма джерелами енергії з балансу електричної енергії, купленої ним за попередній рік. Щодо електричної енергії, придбаної на ринку "на добу наперед" та/або балансуємому ринку, та/або імпортованої, можуть застосовуватися зведені дані щодо балансу електричної енергії, надані відповідно оператором ринку, системним оператором, імпортером;

адрес, телефонів, веб-сторінок для отримання інформації щодо подання звернень, скарг та претензій стосовно якості постачання електричної енергії та надання повідомлень про загрозу електробезпеки;

10) надавати споживачу електричної енергії повідомлення про зміну будь-яких умов договору про постачання електричної енергії не пізніше ніж за двадцять діб до їх застосування;

11) надавати споживачам у визначеному національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, порядку дані щодо споживання ними електричної енергії;

12) надавати за запитом кваліфікованого споживача електричної енергії інформацію, необхідну для здійснення переходу кваліфікованого споживача електричної енергії до іншого електропостачальника, відповідно до порядку зміни електропостачальника кваліфікованим споживачем;

13) розглядати відповідно до порядку, затвердженого національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, звернення, скарги та претензії споживачів електричної енергії щодо надання послуг з постачання електричної енергії та надавати вмотивовані відповіді;

14) надавати суб'єктам ринку інформацію, необхідну для виконання ними функцій на ринку електричної енергії в обсягах та у порядку, визначених правилами ринку, кодексом електричних мереж, кодексом комерційного обліку та іншими нормативно-правовими актами, які забезпечують функціонування ринку електричної енергії.

4. Електропостачальник зобов'язаний укласти договори про надання послуг з розподілу електричної енергії з електророзподільними підприємствами, до електричних мереж яких приєднані електроустановки споживачів, яким електропостачальник здійснює постачання електричної енергії, та договір про надання послуг з передачі електричної енергії з електропередавальним підприємством, та врегулювати інші відносини, пов'язані з постачанням електричної енергії споживачу.

5. Гарантований електропостачальник не має права відмовити споживачу електричної енергії, який знаходиться на території здійснення його діяльності, в укладенні договору про постачання електричної енергії.

Порядок набуття електропостачальником статусу гарантованого електропостачальника затверджується національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Межі території діяльності гарантованого електропостачальника встановлюються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг. В межах території діяльності одного гарантованого електропостачальника не допускається діяльність інших гарантованих електропостачальників.

Вимоги до видів діяльності, які може суміщати електропостачальник при здійсненні ним діяльності з гарантованого постачання електричної енергії, встановлюються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Гарантований електропостачальник не має права здійснювати перехресне субсидіювання між діяльністю з гарантованого постачання електричної енергії та іншими видами діяльності. Такий електропостачальник повинен вести окремий облік витрат та доходів від здійснення діяльності з гарантованого постачання електричної енергії за цінами, що підлягають державному регулюванню, та за роздрібними цінами, що розраховуються гарантованим електропостачальником.

У разі анулювання ліцензії на постачання електричної енергії та/або скасування реєстрації незалежного електропостачальника як суб'єкта ринку електричної енергії постачання електричної енергії його споживачам на період заміни електропостачальника здійснює гарантований електропостачальник.

У разі анулювання ліцензії на постачання електричної енергії та/або скасування реєстрації гарантованого електропостачальника як суб'єкта ринку електричної енергії постачання електричної енергії його споживачам здійснює інший гарантований електропостачальник, визначений у порядку, затвердженому національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

У разі застосування процедури заміни електропостачальника електропостачальник, якого замінюють, зобов'язаний передати інформацію щодо споживачів, яким він здійснював продаж електричної енергії, відповідному гарантованому електропостачальнику в обсягах та порядку, визначених національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Процедура заміни електропостачальника затверджується національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

6. Постачання побутовим споживачам електричної енергії, ціни на яку підлягають державному регулюванню, здійснюється гарантованим електропостачальником за тарифами на електричну енергію, встановленими національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Постачання електричної енергії іншим споживачам здійснюється гарантованим електропостачальником за роздрібними цінами, розрахованими таким гарантованим електропостачальником відповідно до методики, затвердженої національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Роздрібна ціна на електричну енергію, що постачається гарантованим електропостачальником, має включати, зокрема, ціну купівлі електричної енергії на ринку електричної енергії та інші обґрунтовані витрати, необхідні для забезпечення виконання ним функцій гарантованого постачання.

Тариф на послуги з постачання електричної енергії гарантованого постачальника регулюється національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, відповідно до затвердженої нею методики розрахунку тарифу на послуги гарантованого постачання електричної енергії. При встановленні тарифу на послуги з постачання електричної енергії гарантованого постачальника національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, повинні бути враховані економічно обґрунтовані витрати, що пов'язані з особливим режимом роботи та ризиками від здійснення діяльності з гарантованого постачання електричної енергії, а також врахована норма прибутку з урахуванням особливостей діяльності гарантованого електропостачальника.

Гарантований електропостачальник зобов'язаний оприлюднювати роздрібні ціни на електричну енергію для споживачів та тарифи на електричну енергію для побутових споживачів у порядку та строки, визначені нормативно-правовими актами, які забезпечують функціонування ринку електричної енергії.

7. Гарантований електропостачальник зобов'язаний укласти з Фондом врегулювання вартісного дисбалансу договір про надання послуг з вирівнювання умов для конкуренції відповідно до цього Закону.

8. Електропостачальники, що здійснюють імпорт електричної енергії, зобов'язані:

1) відкрити в установах уповноваженого банку поточні рахунки із спеціальним режимом використання для проведення розрахунків відповідно до цього Закону;

2) укласти договори про надання послуг з вирівнювання умов для конкуренції при здійсненні імпорту електричної енергії з Фондом врегулювання вартісного дисбалансу відповідно до вимог цього Закону;

3) своєчасно та у повному обсязі сплачувати Фонду врегулювання вартісного дисбалансу вартість послуг з вирівнювання умов для конкуренції при здійсненні імпорту електричної енергії відповідно до цього Закону.

Стаття 14. Споживачі електричної енергії

1. Права, обов'язки та відповідальність споживачів електричної енергії визначаються законами України "Про електроенергетику", "Про захист прав споживачів", цим Законом, кодексом електричних мереж, кодексом комерційного обліку, правилами користування електричною енергією (які включають правила користування електричною енергією для побутових споживачів) та іншими нормативно-правовими актами.

2. Споживач електричної енергії має право на:

1) постачання електроенергії гарантованим електропостачальником;

2) розірвання договору про постачання електричної енергії за умови виконання своїх обов'язків за таким договором та належного повідомлення електропостачальника у строк, визначений договором про постачання електричної енергії;

3) отримання від електропостачальника повідомлення щодо намірів останнього внести зміни до будь-яких умов договору про постачання електричної енергії не пізніше, ніж за 20 діб до їх застосування, та розірвати договір про постачання електричної енергії з електропостачальником у визначеному договором порядку;

4) отримання від електропостачальника інформації щодо:

діючих цін (тарифів) на електричну енергію, обсягів спожитої ним електричної енергії та іншої інформації, передбаченої договором про постачання електричної енергії;

частки кожного джерела енергії у загальному обсязі електричної енергії, купленої (та/або виробленої на власних електроустановках) електропостачальником за попередній рік;

адрес, телефонів, веб-сторінок для подання звернень, скарг та претензій стосовно якості постачання електричної енергії та надання повідомлень про загрозу електробезпеки;

5) подання електропостачальнику звернення, скарги та претензії щодо надання послуг з постачання електричної енергії та отримання від нього вмотивованої відповіді або повідомлення про заходи щодо усунення причин скарги у встановленому законодавством порядку.

3. Кваліфікований споживач електричної енергії має право:

1) вільно обирати електропостачальника відповідно до положень цього Закону;

2) змінювати електропостачальника на безоплатній основі за умови подання діючому електропостачальнику повідомлення про зміну у термін не менше ніж за 20 діб до фактичної зміни електропостачальника та за умови виконання своїх обов'язків за чинним договором про постачання електричної енергії;

3) отримувати за запитом від діючого електропостачальника інформацію, необхідну для здійснення переходу (зміни) до іншого електропостачальника;

4) здійснювати купівлю-продаж електричної енергії з метою задоволення власних потреб в електричній енергії на ринку двосторонніх договорів, а також на балансуєчому ринку відповідно до цього Закону;

5) бути постачальником допоміжних послуг відповідно до умов цього Закону.

4. Право на купівлю електричної енергії у гарантованого електропостачальника за тарифами, що регулюються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, мають виключно побутові споживачі.

5. Кваліфікований споживач, який купує електричну енергію за двосторонніми договорами для задоволення власних потреб, зобов'язаний укласти договір про надання послуг з розподілу електричної енергії з електророзподільним підприємством, до електричних мереж якого приєднані електроустановки такого кваліфікованого споживача, та договір про надання послуг з передачі електричної енергії з електропередавальним підприємством, а також сплачувати своєчасно та у повному обсязі за електричну енергію, куплену на ринку електричної енергії, послуги з передачі і розподілу електричної енергії, послуги централізованого диспетчерського (оперативно-технологічного) управління та інші послуги, що надаються йому на ринку електричної енергії.

Стаття 15. Електророзподільні підприємства

1. Права, обов'язки та відповідальність електророзподільних підприємств визначаються законами України "Про електроенергетику", "Про природні монополії", цим Законом та іншими нормативно-правовими актами, які забезпечують функціонування ринку електричної енергії.

2. На ринку електричної енергії електророзподільні підприємства:

- 1) забезпечують недискримінаційний доступ до місцевих (локальних) електричних мереж;
- 2) надають послуги з розподілу електричної енергії на недискримінаційних засадах з дотриманням встановлених національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, показників якості надання послуг з розподілу;
- 3) забезпечують дотримання показників якості електричної енергії, що передається місцевими (локальними) електричними мережами, відповідно до вимог, встановлених кодексом електричних мереж;
- 4) надають послуги комерційного обліку відповідно до правил ринку та кодексу комерційного обліку;
- 5) надають суб'єктам ринку інформацію, необхідну для виконання ними їх функцій на ринку електричної енергії в обсягах та порядку, визначених правилами ринку, кодексом електричних мереж, кодексом комерційного обліку та іншими нормативно-правовими актами, які забезпечують функціонування ринку електричної енергії;
- 6) здійснюють планування розвитку місцевих (локальних) електричних мереж з урахуванням заходів з енергоефективності, управління попитом, можливостей використання потужностей виробників, приєднаних до місцевих (локальних) електричних мереж;
- 7) забезпечують довгострокову спроможність місцевих (локальних) електричних мереж задовольняти обґрунтований попит на розподіл шляхом довгострокового планування заходів та інвестицій для забезпечення достатньої потужності місцевих (локальних) електричних мереж та надійності їх функціонування;
- 8) забезпечують безпечне, надійне та ефективне функціонування місцевих (локальних) електричних мереж з урахуванням заходів з охорони довкілля;
- 9) виконують інші функції, передбачені нормативно-правовими актами, які забезпечують функціонування ринку електричної енергії.

3. Електророзподільне підприємство надає електропостачальнику та/або кваліфікованому споживачу послуги з розподілу електричної енергії на підставі договору, укладеного на основі типового договору про надання послуг з розподілу електричної енергії, який затверджується національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг. Умови такого договору повинні передбачати відповідальність електропостачальника або кваліфікованого споживача за небаланси, які виникли у електророзподільного підприємства внаслідок небалансу такого електропостачальника або кваліфікованого споживача.

Договір про надання послуг з розподілу електричної енергії є публічним.

Порядок укладення договору про надання послуг з розподілу електричної енергії визначається кодексом електричних мереж.

4. Електророзподільне підприємство має право своєчасно та у повному обсязі отримувати плату за надані послуги з розподілу електричної енергії за тарифами, що регулюються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, відповідно до затверджених нею методик (порядків) розрахунку тарифу на послуги з розподілу електричної енергії, а також має право на відшкодування збитків, завданих внаслідок невиконання його контрагентами умов укладених договорів. Методики (порядки) розрахунків тарифів на послуги з розподілу електричної енергії повинні передбачати диференціацію тарифів, зокрема за класами напруги та за потужністю приєднання (абонентська плата).

Тарифи на послуги з розподілу електричної енергії оприлюднюються електророзподільними підприємствами в порядку і в терміни, визначені нормативно-правовими актами, які забезпечують функціонування ринку електричної енергії.

5. Електророзподільне підприємство не має права здійснювати діяльність з виробництва, передачі та постачання електричної енергії. Її діяльність з розподілу електричної енергії має бути юридично та організаційно відокремленою від інших видів діяльності вертикально інтегрованої господарської організації, які не пов'язані з розподілом електричної енергії.

Вимога щодо юридичної та організаційної відокремленості діяльності з розподілу електричної енергії не є обов'язковою для електророзподільних підприємств, кількість приєднаних споживачів до електричних мереж яких не перевищує 100000 (сто тисяч) та середньомісячний обсяг розподілу електричної енергії якими не перевищує 20 млн кВт•год.

6. Електророзподільне підприємство не має права здійснювати діяльність з купівлі-продажу електричної енергії на ринку двосторонніх договорів, ринку "на добу наперед" та балансуєчому ринку, за винятком купівлі-продажу електричної енергії з метою компенсації технологічних витрат електричної енергії на її розподіл та врегулювання небалансів електричної енергії.

Купівля електричної енергії для забезпечення діяльності електророзподільного підприємства, крім обсягів технологічних витрат електричної енергії на її розподіл та врегулювання небалансів електричної енергії, здійснюється ним як кваліфікованим споживачем на роздрібному ринку.

Вартість електричної енергії, придбаної для покриття вищезазначених потреб, враховується при визначенні тарифів на розподіл електричної енергії.

7. Електророзподільне підприємство зобов'язане:

1) надавати адміністратору розрахунків повідомлення про укладені двосторонні договори та про погодинні обсяги електричної енергії за цими двосторонніми договорами у порядку, визначеному правилами ринку;

2) складати погодинні добові графіки споживання електричної енергії з метою компенсації технологічних витрат електричної енергії на її розподіл на наступну добу на підставі зареєстрованих у адміністратора розрахунків повідомлень про укладені двосторонні договори і договори на ринку "на добу наперед" та надавати їх системному оператору відповідно до правил ринку;

3) купувати/продавати небаланси електричної енергії за цінами, визначеними правилами ринку, у разі невиконання ними акцептованих системним оператором (адміністратором розрахунків) погодинних добових графіків споживання електричної енергії з метою компенсації технологічних витрат електричної енергії на її розподіл;

4) при застосуванні процедур зміни/заміни електропостачальника надавати новому електропостачальнику інформацію щодо споживачів, приєднаних до мереж відповідного електророзподільного підприємства та яким здійснював продаж попередній електропостачальник, в обсягах та у порядку, визначених національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг;

5) оприлюднювати на своєму офіційному веб-сайті в мережі Інтернет інформацію щодо умов надання послуг з розподілу електричної енергії та послуг з приєднання до місцевих (локальних) електричних мереж, показників якості послуг з розподілу та іншу інформацію відповідно до законодавства;

6) надавати суб'єктам ринку інформацію, необхідну для виконання ними функцій на ринку електричної енергії в обсягах та у порядку, визначених правилами ринку, кодексом електричних мереж, кодексом комерційного обліку та іншими нормативно-правовими актами, які забезпечують функціонування ринку електричної енергії;

7) укласти договір про надання послуг з передачі електричної енергії з електропередавальним підприємством;

8) укласти договори, які є обов'язковими для здійснення діяльності на ринку електричної енергії, та виконувати умови цих договорів;

9) вести окремий облік витрат та доходів від здійснення діяльності з розподілу електричної енергії від інших видів діяльності.

8. Електророзподільне підприємство забезпечує конфіденційність інформації, отриманої від суб'єктів ринку, що використовується ним для здійснення своїх функцій на ринку електричної енергії та становить комерційну таємницю відповідно до вимог щодо захисту, надання, розкриття та оприлюднення інформації на ринку електричної енергії.

Електророзподільне підприємство також забезпечує конфіденційність інформації стосовно своєї власної діяльності, розкриття якої може надавати комерційні переваги суб'єктам ринку.

Стаття 16. Електропередавальне підприємство

1. Права, обов'язки та відповідальність електропередавального підприємства визначаються законами України "Про електроенергетику", "Про природні монополії", цим Законом та іншими нормативно-правовими актами, які забезпечують функціонування ринку електричної енергії.

2. На ринку електричної енергії електропередавальне підприємство:

1) забезпечує недискримінаційний доступ до магістральних (міждержавних) електричних мереж;

2) надає послуги з передачі електричної енергії на недискримінаційних засадах з дотриманням встановлених національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, показників якості надання послуг;

3) забезпечує дотримання показників якості електричної енергії, що передається магістральними (міждержавними) електричними мережами, відповідно до вимог, встановлених кодексом електричних мереж;

4) надає послуги комерційного обліку електричної енергії відповідно до правил ринку та кодексу комерційного обліку;

5) здійснює координацію дій та обмін інформацією з системними операторами та/або електропередавальними підприємствами енергетичних систем інших країн, з якими об'єднана енергетична система України має зв'язки, у процесі функціонування, розвитку та взаємодії таких енергетичних систем;

6) забезпечує технічне обслуговування магістральних та міждержавних електричних мереж, підтримання їх в експлуатаційній готовності та розвиток з метою забезпечення довгострокового попиту щодо передачі електричної енергії;

7) виконує інші функції, передбачені нормативно-правовими актами, які забезпечують функціонування ринку електричної енергії.

3. Електропередавальне підприємство надає електропостачальникам, електророзподільним підприємствам, кваліфікованим споживачам послуги з передачі електричної енергії на підставі договорів, які укладаються на основі типових договорів про надання послуг з передачі електричної енергії. Типові договори про надання послуг з передачі електричної енергії затверджуються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Порядок укладення договорів про надання послуг з передачі електричної енергії визначається кодексом електричних мереж.

4. Електропередавальне підприємство має право своєчасно та у повному обсязі отримувати від електропостачальників, від електророзподільних підприємств, від кваліфікованих споживачів плату за надані послуги з передачі електричної енергії за тарифами, які регулюються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, відповідно до затверджених нею методик (порядків) розрахунку тарифу на послуги з передачі електричної енергії.

Тарифи на послуги з передачі електричної енергії оприлюднюються електропередавальним підприємством у порядку і строки, визначені нормативно-правовими актами, які забезпечують функціонування ринку електричної енергії.

5. Електропередавальне підприємство не має права здійснювати діяльність з виробництва, розподілу та постачання електричної енергії.

6. Електропередавальне підприємство не має права здійснювати діяльність з купівлі-продажу електричної енергії на ринку двосторонніх договорів, ринку "на добу наперед" та балансуєчому ринку, за винятком купівлі-продажу електричної енергії з метою компенсації технологічних витрат електричної енергії на її передачу та врегулювання небалансів електричної енергії.

Купівля електричної енергії для забезпечення діяльності електропередавального підприємства, крім обсягів технологічних витрат електричної енергії на її передачу та врегулювання небалансів електричної енергії, здійснюється ним як кваліфікованим споживачем на роздрібному ринку.

Вартість електричної енергії, придбаної для покриття вищезазначених потреб, враховується при визначенні тарифів на передачу електричної енергії.

7. Електропередавальне підприємство зобов'язане:

1) надавати адміністратору розрахунків повідомлення про укладені двосторонні договори та про погодинні обсяги електричної енергії за цими двосторонніми договорами у порядку, визначеному правилами ринку;

2) складати погодинні добові графіки споживання електричної енергії з метою компенсації технологічних витрат електричної енергії на її передачу електричними мережами на наступну добу на підставі зареєстрованих у адміністратора розрахунків повідомлень про укладені двосторонні договори і договори на ринку "на добу наперед" та надавати їх системному оператору відповідно до правил ринку;

3) купувати/продавати небаланси електричної енергії за цінами, визначеними за правилами ринку, у разі невиконання ним акцептованих системним оператором погодинних добових графіків споживання електричної енергії з метою компенсації технологічних витрат електричної енергії на її передачу;

4) при застосуванні процедури зміни/заміни електропостачальника, надавати новому електропостачальнику інформацію щодо споживачів, приєднаних до мереж електропередавального підприємства та яким здійснював продаж попередній електропостачальник, в обсягах та у порядку, визначених національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг;

5) оприлюднювати на своєму офіційному веб-сайті в мережі Інтернет інформацію щодо умов надання послуг з передачі електричної енергії та послуг з приєднання до магістральних електричних мереж, показників якості послуг та іншу інформацію відповідно до законодавства;

6) надавати суб'єктам ринку інформацію, необхідну для виконання ними функцій на ринку електричної енергії, в обсягах та у порядку, визначених правилами ринку, кодексом електричних мереж, кодексом комерційного обліку та іншими нормативно-правовими актами, які забезпечують функціонування ринку електричної енергії;

7) укласти договори, які є обов'язковими для здійснення діяльності на ринку електричної енергії, та виконувати умови цих договорів;

8) відкрити в уповноваженому банку поточний рахунок із спеціальним режимом використання для проведення розрахунків відповідно до цього Закону;

9) укласти з Фондом врегулювання вартісного дисбалансу договір про надання послуг з вирівнювання умов для конкуренції;

10) своєчасно та у повному обсязі сплачувати Фонду врегулювання вартісного дисбалансу вартість послуг з вирівнювання умов для конкуренції відповідно до цього Закону;

11) вести окремий облік витрат та доходів від здійснення діяльності з передачі електричної енергії від інших видів діяльності.

8. Електропередавальне підприємство разом із системним оператором забезпечує проведення аукціонів щодо доступу до пропускнуої спроможності міждержавних електричних мереж в межах та у порядку, визначених порядком проведення електронних аукціонів з

розподілення пропускної спроможності міждержавних електричних мереж.

9. Електропередавальне підприємство у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в електроенергетичному комплексі, бере участь у підготовці системним оператором плану розвитку об'єднаної енергетичної системи України на наступні десять років.

10. Електропередавальне підприємство забезпечує конфіденційність інформації, отриманої від суб'єктів ринку, що використовується ним для здійснення своїх функцій на ринку електричної енергії та становить комерційну таємницю відповідно до вимог щодо захисту, надання, розкриття та опублікування інформації на ринку електричної енергії.

Електропередавальне підприємство також забезпечує конфіденційність інформації стосовно своєї діяльності, розкриття якої може надавати комерційні переваги суб'єктам ринку.

Стаття 17. Системний оператор

1. Системний оператор здійснює свою діяльність з метою забезпечення сталої та надійної роботи об'єднаної енергетичної системи України, її розвитку та підтримання балансу між попитом та пропозицією електричної енергії.

2. На ринку електричної енергії системний оператор:

1) здійснює централізоване диспетчерське (оперативно-технологічне) управління режимами роботи об'єднаної енергетичної системи України відповідно до цього Закону, Закону України "Про електроенергетику", кодексу електричних мереж та інших нормативно-правових актів, які забезпечують функціонування ринку електричної енергії;

2) забезпечує операційну безпеку функціонування об'єднаної енергетичної системи України;

3) планує режими роботи об'єднаної енергетичної системи України відповідно до правил ринку та кодексу електричних мереж;

4) приймає та акцептує погодинні добові графіки відпуску та/або споживання та/або експорту та/або імпорту електричної енергії відповідних суб'єктів ринку;

5) забезпечує функціонування балансуючого ринку у порядку, визначеному правилами ринку та кодексом електричних мереж, у тому числі надає учасникам балансування команди на збільшення (зменшення) їх навантаження відповідно до акцептованих ним пропозицій (заявок) учасників балансування, на підставі яких купує/продає електричну енергію на балансуючому ринку, а також здійснює купівлю-продаж небалансів електричної енергії.

Порядок врахування команд системного оператора при проведенні розрахунку платежів на балансуючому ринку та небалансів електричної енергії визначається правилами ринку;

6) проводить аналіз системних обмежень та врегульовує їх шляхом застосування недискримінаційних методів, що базуються на ринкових механізмах, відповідно до правил ринку та кодексу електричних мереж;

7) забезпечує роботу ринку допоміжних послуг та придбаває допоміжні послуги з метою дотримання стандартів операційної безпеки об'єднаної енергетичної системи України;

8) здійснює моніторинг виконання постачальниками допоміжних послуг зобов'язань з надання допоміжних послуг;

9) забезпечує на підставі договору від імені електропередавального підприємства проведення аукціонів щодо доступу до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж у межах та у порядку, визначених порядком проведення електронних аукціонів з розподілення пропускної спроможності міждержавних електричних мереж;

10) щороку відповідно до порядку, затвердженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в електроенергетичному комплексі, готує план розвитку об'єднаної енергетичної системи України на наступні десять років, у якому, зокрема, зазначаються:

обґрунтовані прогнози обсяги попиту на електричну енергію, обсяги міждержавних перетоків електричної енергії, обсяги необхідної встановленої потужності електростанцій з урахуванням розбивки за типом генеруючих потужностей, видом палива (джерелом енергії, у тому числі альтернативних джерел енергії та регіонів їх розташування), що використовується в технологічному процесі, та термінів вводу та виводу генеруючих потужностей з експлуатації;

об'єкти магістральних (міждержавних) електричних мереж, які мають бути збудовані та/або реконструйовані, та терміни їх будівництва;

оцінка потреб в інвестиціях у розвиток генеруючих потужностей та магістральних (міждержавних) електричних мереж на наступні три роки та пропозиції щодо джерел фінансування.

План розвитку об'єднаної енергетичної системи України на наступні десять років затверджується Кабінетом Міністрів України.

Системний оператор при підготовці плану розвитку об'єднаної енергетичної системи України на наступні десять років забезпечує проведення громадських обговорень та консультацій із зацікавленими суб'єктами ринку.

План розвитку об'єднаної енергетичної системи України на наступні десять років погоджується з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику в електроенергетичному комплексі, з національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сферах ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива. У разі непогодження плану розвитку об'єднаної енергетичної системи України на наступні десять років будь-яким з вищезазначених органів такий план вноситься на розгляд Кабінету Міністрів України з поясненнями системного оператора щодо неврахування зауважень.

План розвитку об'єднаної енергетичної системи України на наступні десять років є публічним та підлягає оприлюдненню у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в електроенергетичному комплексі.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику в електроенергетичному комплексі, проводить моніторинг та оцінку стану виконання плану розвитку об'єднаної енергетичної системи України на наступні десять років;

11) забезпечує управління режимами паралельної роботи об'єднаної енергетичної системи України з енергетичними системами суміжних держав та купує/продає на балансуєчому ринку електричну енергію для компенсації її технологічного переміщення в умовах паралельної роботи;

12) надає суб'єктам ринку інформацію, необхідну для виконання ними їх функцій на ринку електричної енергії, в обсягах та у порядку, визначених правилами ринку, кодексом електричних мереж, кодексом комерційного обліку та іншими нормативно-правовими актами, які забезпечують функціонування ринку електричної енергії;

13) забезпечує національній комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, доступ до інформації, необхідної для здійснення нею законодавчо встановлених функцій та повноважень;

14) погоджує технічні умови приєднання генеруючих потужностей, а також приєднання до магістральних (міждержавних) електричних мереж нових та реконструйованих магістральних (міждержавних) електричних мереж та розподільчих електричних мереж;

15) взаємодіє з системними операторами суміжних (сусідніх) енергосистем, здійснює координацію дій та обмін інформацією з ними;

16) оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті в мережі Інтернет відповідно до правил ринку та кодексу електричних мереж інформацію щодо сукупного прогнозованого та фактичного навантаження (споживання) в об'єднаній енергетичній системі України, робочої потужності виробників та її фактичного навантаження, щодо використання магістральних

електричних мереж, системних обмежень та фактів перевантажень, а також про вжиті заходи щодо уникнення перевантажень у майбутньому, розподілу та використання пропускної спроможності міждержавних електричних мереж, щодо електричної енергії, купленої/проданої ним на балансуєчому ринку, та придбаних допоміжних послуг, іншу інформацію, передбачену законодавством;

17) здійснює інші функції, передбачені цим Законом, Законом України "Про електроенергетику" та іншими нормативно-правовими актами, які забезпечують функціонування ринку електричної енергії.

3. Системний оператор має право:

1) давати відповідно до кодексу електричних мереж, правил ринку та стандартів операційної безпеки суб'єктам господарювання, об'єкти електроенергетики яких підключені до об'єднаної енергетичної системи України, обов'язкові для виконання оперативні команди та розпорядження;

2) отримувати від виробників, електропостачальників, електропередавального підприємства, електророзподільних підприємств та гарантованого покупця погодинні добові графіки відпуску та/або споживання та/або експорту та/або імпорту електричної енергії на наступну добу;

3) отримувати від адміністратора розрахунків інформацію щодо договірних обсягів купівлі-продажу електричної енергії на ринку двосторонніх договорів та на ринку "на добу наперед", імпортованої та експортованої електричної енергії, у формі та порядку, визначених правилами ринку;

4) отримувати від суб'єктів ринку інформацію, необхідну для виконання своїх функцій, у формі та порядку, визначених правилами ринку та кодексом електричних мереж;

5) своєчасно та у повному обсязі отримувати відповідно до правил ринку плату за надані послуги з централізованого диспетчерського (оперативно-технологічного) управління;

6) своєчасно та у повному обсязі отримувати плату за продану електричну енергію на балансуєчому ринку;

7) проводити необхідні перевірки та/або випробування обладнання постачальників допоміжних послуг відповідно до порядку проведення таких перевірок та/або випробувань, визначеного кодексом електричних мереж.

4. Системний оператор може здійснювати інші функції, передбачені цим Законом, Законом України "Про електроенергетику" та іншими нормативно-правовими актами, які забезпечують функціонування ринку електричної енергії.

5. Системний оператор надає послуги з централізованого диспетчерського (оперативно-технологічного) управління учасникам ринку на підставі договорів, укладених на основі типового договору про надання послуг з централізованого диспетчерського (оперативно-технологічного) управління.

Типовий договір про надання послуг з централізованого диспетчерського (оперативно-технологічного) управління є публічним та затверджується національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Порядок укладення договору про надання послуг з централізованого диспетчерського (оперативно-технологічного) управління визначається кодексом електричних мереж.

6. Оплата послуг з централізованого диспетчерського (оперативно-технологічного) управління здійснюється за тарифом на централізоване диспетчерське (оперативно-технологічне) управління, який регулюється національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, відповідно до затвердженої нею методики розрахунку тарифу на послуги з централізованого диспетчерського (оперативно-технологічного) управління.

Тариф на централізоване диспетчерське (оперативно-технологічне) управління, зокрема, включає витрати системного оператора на закупівлю допоміжних послуг та врегулювання системних обмежень в об'єднаній енергетичній системі України.

Тариф на послуги з централізованого диспетчерського (оперативно-технологічного) управління оприлюднюється системним оператором у порядку і в терміни, визначені нормативно-правовими актами, які забезпечують функціонування ринку електричної енергії.

7. Системний оператор не має права здійснювати діяльність з виробництва, передачі, розподілу та постачання електричної енергії.

8. Системний оператор не має права здійснювати діяльність з купівлі-продажу електричної енергії на ринку електричної енергії, за винятком купівлі-продажу електричної енергії на підставі акцептованих ним пропозицій (заявок) на балансуєчому ринку, купівлі-продажу небалансів електричної енергії та купівлі-продажу електричної енергії для компенсації її технологічного переміщення в умовах паралельної роботи.

Купівля електричної енергії для забезпечення діяльності системного оператора, крім зазначених вище потреб, здійснюється ним як кваліфікованим споживачем на роздрібному ринку.

9. Системний оператор зобов'язаний:

1) відкрити в уповноваженому банку поточний рахунок із спеціальним режимом використання для проведення розрахунків відповідно до цього Закону;

2) вести окремий облік витрат та доходів від здійснення діяльності з централізованого диспетчерського (оперативно-технологічного) управління від інших видів діяльності.

10. Системний оператор забезпечує конфіденційність інформації, отриманої від суб'єктів ринку, що використовується ним для здійснення своїх функцій на ринку електричної енергії та становить комерційну таємницю відповідно до вимог щодо захисту, надання, розкриття та опублікування інформації на ринку електричної енергії.

Системний оператор також забезпечує конфіденційність інформації стосовно своєї діяльності, розкриття якої може надавати комерційні переваги суб'єктам ринку.

Стаття 18. Оператор ринку

1. Оператор ринку забезпечує функціонування ринку "на добу наперед" та здійснює організацію купівлі-продажу електричної енергії (продуктів електроенергії) на наступну добу.

Оператор ринку створює організаційні, технологічні, інформаційні, правові та інші умови для збирання та оприлюднення інформації стосовно попиту і пропозиції на електричну енергію, для проведення регулярних торгів "на добу наперед" за правилами ринку "на добу наперед", укладання і виконання договорів на ринку "на добу наперед" та розрахунків за ними, у тому числі здійснення клірингу.

2. Оператор ринку на ринку "на добу наперед":

1) забезпечує рівні умови участі на ринку "на добу наперед" всіх учасників ринку "на добу наперед";

2) реєструє учасників ринку "на добу наперед", забезпечує ведення відповідного реєстру та оприлюднює його;

3) забезпечує контроль за дотриманням вимог щодо надання гарантій виконання фінансових зобов'язань учасників ринку "на добу наперед" відповідно до правил ринку "на добу наперед";

4) визначає за результатами торгів "на добу наперед" обсяги купівлі-продажу електричної енергії учасників ринку "на добу наперед" та ціни на електричну енергію (продукти електроенергії), укладає відповідні договори на ринку "на добу наперед" та визначає фінансові зобов'язання учасників торгів "на добу наперед";

5) забезпечує розрахунки за куповану/продану електричну енергію (продукти електроенергії), у тому числі шляхом проведення клірингових операцій;

6) надає адміністратору розрахунків повідомлення про погодинні обсяги проданої та купленої електричної енергії (продуктів електроенергії) за договорами, укладеними за результатами торгів "на добу наперед";

7) оприлюднює інформацію щодо проведення торгів "на добу наперед", у тому числі про погодинні ціни та обсяги купівлі-продажу електричної енергії (продуктів електроенергії) на ринку "на добу наперед" за результатами торгів "на добу наперед";

8) надає суб'єктам ринку інформацію, необхідну для виконання ними їх функцій на ринку електричної енергії, в обсягах та у порядку, визначених правилами ринку "на добу наперед" та іншими нормативно-правовими актами, які забезпечують функціонування ринку електричної енергії;

9) забезпечує доступ до інформації, необхідної національній комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, для здійснення останньою законодавчо встановлених функцій та повноважень;

10) забезпечує конфіденційність інформації, отриманої від суб'єктів ринку, що використовується ним для здійснення своїх функцій на ринку електричної енергії та становить комерційну таємницю відповідно до вимог щодо захисту, надання, розкриття та опублікування інформації на ринку електричної енергії, а також забезпечує конфіденційність інформації стосовно своєї діяльності, розкриття якої може надавати комерційні переваги суб'єктам ринку;

11) здійснює інші функції, передбачені цим Законом, правилами ринку та правилами ринку "на добу наперед";

12) забезпечує відповідно до правил ринку "на добу наперед" обов'язкову купівлю та оплату електричної енергії у виробників, що здійснюють комбіноване виробництво електричної та теплової енергії (когенерація) в обсягах, на які встановлена регульована ціна закупівлі.

3. Оператор ринку має право провадити діяльність з організації купівлі-продажу електричної енергії (продуктів електроенергії) на наступну добу на ринку електричної енергії з моменту отримання ним доступу до ринку електричної енергії у порядку, встановленому цим Законом.

4. Оператор ринку не має права здійснювати діяльність з виробництва, передачі, розподілу та постачання електричної енергії.

5. Фінансування діяльності оператора ринку здійснюється за рахунок учасників ринку "на добу наперед" відповідно до правил ринку "на добу наперед". Порядок розрахунку вартості послуг оператора ринку та порядок їх оплати учасниками ринку "на добу наперед" визначаються правилами ринку "на добу наперед".

6. Оператор ринку має інші повноваження, права та обов'язки, передбачені цим Законом, Законом України "Про електроенергетику" та іншими нормативно-правовими актами, які забезпечують функціонування ринку електричної енергії.

7. Оператор ринку утворюється у формі публічного акціонерного товариства, засновником та єдиним акціонером якого є держава в особі Кабінету Міністрів України.

Пакет акцій у розмірі 100 відсотків статутного капіталу публічного акціонерного товариства (оператора ринку), яке є оператором ринку, та який належить державі, не підлягає приватизації або відчуженню в інший спосіб, у тому числі не підлягає передачі до статутних капіталів інших юридичних осіб, або в управління будь-яким іншим особам. Стосовно цього публічного акціонерного товариства та належного державі пакета акцій не можуть здійснюватися будь-які дії, наслідком яких є зменшення кількості або номінальної вартості акцій, або зменшення частки держави у статутному капіталі нижче ніж 100 відсотків, або зміна типу або класу акцій, у тому числі випуск привілейованих акцій та переведення акцій державного пакета у привілейовані.

Стаття 19. Адміністратор розрахунків

1. Адміністратор розрахунків забезпечує організацію роботи ринку електричної енергії відповідно до цього Закону, правил ринку та кодексу комерційного обліку.

Функції адміністратора розрахунків покладаються на системного оператора.

2. Адміністратор розрахунків відповідно до правил ринку:

1) реєструє суб'єктів ринку, забезпечує ведення відповідного реєстру та оприлюднює його;

2) реєструє повідомлення про укладені двосторонні договори, договори на ринку "на добу наперед", погодинні обсяги купівлі-продажу електричної енергії за такими договорами та веде відповідний реєстр;

3) реєструє сторони, відповідальні за баланс, учасників балансування та веде відповідні реєстри;

4) розраховує та виставляє вимоги щодо надання гарантій виконання фінансових зобов'язань за договорами про врегулювання небалансів на балансуєчому ринку сторонами, відповідальними за баланс, та контролює їх виконання;

5) отримує від системного оператора інформацію щодо акцептованих ним пропозицій (заявок) учасників балансування на балансуєчому ринку, обсягів та цін придбаних допоміжних послуг;

6) створює та веде бази даних договірних обсягів купівлі-продажу і фактичних обсягів відпуску та/або споживання та/або експорту та/або імпорту електричної енергії виробників, електропостачальників, електропередавального підприємства, електророзподільних підприємств, оператора ринку, гарантованого покупця та системного оператора;

7) надає системному оператору інформацію про обсяги купівлі-продажу електричної енергії на ринку двосторонніх договорів та на ринку "на добу наперед";

8) надає гарантованому покупцю інформацію про фактичні обсяги електричної енергії, відпущеної виробниками, що здійснюють продаж електроенергії за "зеленим" тарифом, для розрахунку вартісного дисбалансу цих виробників;

9) отримує від адміністратора комерційного обліку агреговані дані комерційного обліку електричної енергії;

10) розраховує платежі за електричну енергію системного оператора та учасників балансування, а також ціни небалансів електричної енергії, обсяги небалансів електричної енергії і відповідні платежі за них та виставляє відповідні рахунки суб'єктам ринку;

11) розраховує платежі за придбані системним оператором допоміжні послуги;

12) надає національній комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, інформацію щодо роботи ринку електричної енергії в обсягах, межах та у порядку, визначених правилами ринку та іншими нормативно-правовими актами, які забезпечують функціонування ринку електричної енергії;

13) надає суб'єктам ринку інформацію, необхідну для виконання ними їхніх функцій на ринку електричної енергії, в обсягах та у порядку, визначених правилами ринку та іншими нормативно-правовими актами, які забезпечують функціонування ринку електричної енергії;

14) здійснює інші функції, передбачені цим Законом, правилами ринку та кодексом комерційного обліку.

3. Адміністратор розрахунків не має права здійснювати діяльність з виробництва, передачі, розподілу та постачання електричної енергії.

4. Відповідальність адміністратора розрахунків визначається правилами ринку та іншими нормативно-правовими актами, які забезпечують функціонування ринку електричної енергії. Адміністратор розрахунків не несе відповідальності за зобов'язаннями інших суб'єктів ринку, що виникають на підставі договорів, які укладаються між ними.

5. Адміністратор розрахунків забезпечує конфіденційність інформації, отриманої від суб'єктів ринку, що використовується ним для здійснення своїх функцій на ринку електричної енергії та становить комерційну таємницю відповідно до вимог щодо захисту, надання, розкриття та опублікування інформації на ринку електричної енергії.

Адміністратор розрахунків також забезпечує конфіденційність інформації стосовно своєї діяльності, розкриття якої може надавати комерційні переваги суб'єктам ринку.

6. Вартість послуг адміністратора розрахунків затверджується національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, та включається як окрема складова тарифу на послуги з централізованого диспетчерського (оперативно-технологічного) управління.

Системний оператор зобов'язаний вести окремий облік витрат та доходів від здійснення функцій адміністратора розрахунків від інших видів діяльності.

7. Адміністратор розрахунків має інші повноваження, права та обов'язки, передбачені цим Законом, Законом України "Про електроенергетику" та іншими нормативно-правовими актами, які забезпечують функціонування ринку електричної енергії.

Стаття 20. Організація комерційного обліку

1. Комерційний облік на ринку електричної енергії організовується адміністратором комерційного обліку та здійснюється постачальниками послуг комерційного обліку відповідно до вимог цього Закону, кодексу комерційного обліку та правил ринку.

Функції адміністратора комерційного обліку покладаються на системного оператора.

2. Метою організації комерційного обліку електричної енергії на ринку електричної енергії є надання суб'єктам ринку повної та достовірної інформації щодо обсягів виробленої (відпущеної), переданої, спожитої, розподіленої, імпортованої та експортованої електричної енергії у визначений проміжок часу з метою її подальшого використання для здійснення розрахунків між суб'єктами ринку.

3. Завданням адміністратора комерційного обліку є адміністрування відносин щодо комерційного обліку електричної енергії на ринку електричної енергії, здійснення центральної агрегації даних комерційного обліку, подальша їх передача адміністратору розрахунків та надання іншим суб'єктам ринку відповідно до кодексу комерційного обліку та правил ринку.

4. Адміністратор комерційного обліку на ринку електричної енергії відповідно до правил ринку у порядку та в межах, визначених кодексом комерційного обліку:

1) здійснює адміністрування відносин щодо комерційного обліку електричної енергії шляхом акредитації постачальників послуг комерційного обліку, реєстрації автоматизованих систем комерційного обліку електричної енергії, контролю за дотриманням суб'єктами ринку вимог кодексу комерційного обліку, визначення регламентів та протоколів інформаційної взаємодії суб'єктів ринку щодо обміну даними комерційного обліку електричної енергії;

2) здійснює збір даних комерційного обліку електричної енергії від постачальників послуг комерційного обліку, визначає їх придатність та забезпечує центральну агрегацію даних комерційного обліку електричної енергії;

3) передає агреговані дані комерційного обліку електричної енергії адміністратору розрахунків;

4) надає дані комерційного обліку електричної енергії іншим суб'єктам ринку;

5) створює та управляє базами даних комерційного обліку електричної енергії;

6) здійснює інші функції, передбачені правилами ринку та кодексом комерційного обліку.

5. Вартість послуг адміністратора комерційного обліку затверджується національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, та включається як окрема складова тарифу на послуги з централізованого диспетчерського (оперативно-технологічного) управління.

Системний оператор зобов'язаний вести окремий облік витрат та доходів від здійснення функцій адміністратора комерційного обліку від інших видів діяльності.

6. Адміністратор комерційного обліку не має права здійснювати діяльність з виробництва, розподілу, передачі та постачання електричної енергії.

7. Права, обов'язки та відповідальність адміністратора комерційного обліку визначаються цим Законом, правилами ринку, кодексом комерційного обліку та іншими нормативно-правовими актами, що забезпечують діяльність ринку електричної енергії. Адміністратор комерційного обліку не несе відповідальності за зобов'язаннями інших суб'єктів ринку, що виникають на підставі договорів, які укладаються між ними.

8. Адміністратор комерційного обліку забезпечує конфіденційність інформації, отриманої від суб'єктів ринку, що використовується ним для здійснення своїх функцій на ринку електричної енергії та становить комерційну таємницю відповідно до вимог щодо захисту, надання, розкриття та опублікування інформації на ринку електричної енергії.

Адміністратор комерційного обліку також забезпечує конфіденційність інформації стосовно своєї діяльності, розкриття якої може надавати комерційні переваги суб'єктам ринку.

9. Надання послуг комерційного обліку провадиться постачальниками послуг комерційного обліку за умови отримання відповідної акредитації постачальника послуг комерційного обліку та реєстрації автоматизованих систем комерційного обліку електричної енергії у порядку, встановленому кодексом комерційного обліку.

10. До послуг комерційного обліку електричної енергії належать:

1) установлення, налаштування, заміна, модернізація, введення та виведення з експлуатації, а також технічна підтримка та обслуговування засобів вимірювальної техніки, вимірювальних комплексів та автоматизованих систем комерційного обліку електричної енергії, їх програмного та апаратного забезпечення;

2) збір, оброблення, збереження та передача даних комерційного обліку електричної енергії.

11. Суб'єкти ринку мають право вільного вибору постачальника комерційного обліку.

12. Електропередавальне підприємство та електророзподільні підприємства повинні отримати акредитацію постачальника послуг комерційного обліку в адміністратора комерційного обліку та не мають права відмовити суб'єктам ринку, електроустановки яких приєднані до їх мереж, у наданні послуг комерційного обліку електричної енергії.

13. Суб'єкти ринку повинні забезпечити безперешкодний доступ до засобів та систем комерційного обліку електричної енергії, а також даних комерційного обліку електричної енергії у порядку та у межах, визначених кодексом комерційного обліку.

Розділ III

ОРГАНІЗАЦІЙНІ, ЕКОНОМІЧНІ ТА ТЕХНОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ

Стаття 21. Врегулювання небалансів електричної енергії сторін, відповідальних за баланс

1. Виробник, електропостачальник, електропередавальне підприємство, електророзподільне підприємство, гарантований покупець та кваліфікований споживач є сторонами, відповідальними за баланс, та повинні врегульовувати небаланси електричної енергії, спричинені ними, у порядку, визначеному цим Законом та правилами ринку.

2. Врегулюванням небалансів електричної енергії є вчинення стороною, відповідальною за баланс, правочинів щодо купівлі-продажу електричної енергії із системним оператором в обсягах спричинених нею небалансів електричної енергії та за цінами, визначеними відповідно до правил ринку.

3. Сторони, відповідальні за баланс, реєструються в адміністратора розрахунків у порядку, визначеному правилами ринку.

4. Купівля-продаж електричної енергії з метою врегулювання небалансів електричної енергії, спричинених стороною, відповідальною за баланс, здійснюється між стороною, відповідальною за баланс, та системним оператором за договором про врегулювання небалансів.

Вартість небалансу електричної енергії сторони, відповідальної за баланс, розраховується адміністратором розрахунків для кожної години доби виходячи з обсягу небалансу електричної енергії, спричиненого цією стороною, та цін небалансів електричної енергії, визначених за правилами ринку.

Порядок розрахунку обсягів, ціни та вартості небалансів електричної енергії визначається правилами ринку.

5. Розрахунки за зобов'язаннями, які виникли внаслідок врегулювання небалансів електричної енергії, між стороною, відповідальною за баланс, та системним оператором здійснюються в порядку, визначеному правилами ринку.

6. Сторони, відповідальні за баланс, можуть на добровільній договірній основі об'єднуватися у балансуючі групи за умови дотримання ними типових вимог до балансуючої групи, затверджених національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, та погоджених з Антимонопольним комітетом України.

Об'єднання таких сторін у балансуючі групи за умови дотримання ними типових вимог до балансуючої групи не потребує отримання дозволу Антимонопольного комітету України.

Порядок створення, реєстрації та припинення балансуючих груп визначається правилами ринку.

7. Відповідальність за небаланс електричної енергії балансуючої групи несе сторона, відповідальна за баланс, яка входить до такої балансуючої групи та визначена її учасниками.

У межах балансуючої групи сторона, відповідальна за баланс балансуючої групи, здійснює купівлю та продаж електричної енергії учасників балансуючої групи в обсягах, спричинених такими учасниками небалансів електричної енергії, на договірних засадах.

8. Учасники балансуючої групи несуть субсидіарну відповідальність перед системним оператором за зобов'язаннями сторони, відповідальної за баланс балансуючої групи, відповідно до правил ринку.

За умови прострочення виконання стороною, відповідальною за баланс балансуючої групи, своїх грошових зобов'язань з оплати небалансів електричної енергії на балансуючому ринку адміністратор розрахунків за поданням системного оператора, відповідно до правил ринку, припиняє реєстрацію такої балансуючої групи. Норма цього абзацу не поширюється на гарантованого покупця як сторону, відповідальну за баланс балансуючої групи виробників за "зеленим" тарифом.

9. Особливості функціонування балансуючої групи виробників за "зеленим" тарифом визначаються статтею 22 цього Закону та правилами функціонування балансуючої групи виробників за "зеленим" тарифом.

Стаття 22. Особливості участі у ринку електричної енергії виробників електричної енергії, яким встановлено "зелений" тариф

1. Електрична енергія, вироблена на об'єктах електроенергетики, що використовують альтернативні джерела енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - вироблену лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), може бути продана її виробниками на ринку двосторонніх договорів, на ринку "на добу наперед" та на балансуючому ринку за цінами, що склалися на відповідних ринках.

2. Виробники електричної енергії, яким встановлено "зелений" тариф, мають право продати електричну енергію, вироблену на об'єктах електроенергетики, що використовують альтернативні джерела енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - вироблену лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), за "зеленим" тарифом з урахуванням надбавки до нього, встановленої відповідно до статті 17³ Закону України "Про електроенергетику", гарантованому покупцю відповідно до цього Закону. При цьому у кожному розрахунковому періоді (місяці) обсяг відпуску електричної енергії, виробленої на об'єкті електроенергетики з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), визначається за вирахуванням обсягу витрат електричної енергії на власні потреби в електричній енергії відповідного об'єкта електроенергетики, що виробляє електричну енергію з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями).

{Абзац перший частини другої статті 22 в редакції Закону № 514-VIII від 04.06.2015}

З цією метою такі виробники зобов'язані:

отримати доступ до ринку електричної енергії у порядку, визначеному цим Законом;

укласти з гарантованим покупцем двосторонні договори з купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом, або у передбачених цим Законом випадках додаткову угоду до договору купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом з оптовим постачальником, та увійти на підставі цих договорів до складу балансуєної групи виробників за "зеленим" тарифом, в якій стороною, відповідальною за баланс, є гарантований покупець;

відповідно до правил функціонування балансуєної групи виробників за "зеленим" тарифом щодобово подавати гарантованому покупцю свої погодинні графіки відпуску електричної енергії на наступну добу в порядку та у формі, визначених у договорі купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом, для подальшого її продажу гарантованим покупцем на ринку "на добу наперед".

3. Гарантований покупець забезпечує виконання гарантій держави щодо купівлі у кожному розрахунковому періоді електричної енергії, виробленої на об'єктах електроенергетики, що використовують альтернативні джерела енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - вироблену лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), за встановленим "зеленим" тарифом з урахуванням надбавки до нього, встановленої відповідно до статті 17³ Закону України "Про електроенергетику", та проведення розрахунків за таку електроенергію у порядку, встановленому законом. При цьому у кожному розрахунковому періоді (місяці) обсяг відпуску електричної енергії, виробленої на об'єкті електроенергетики з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), визначається за вирахуванням обсягу витрат електричної енергії на власні потреби в електричній енергії відповідного об'єкта електроенергетики, що виробляє електричну енергію з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями).

{Абзац перший частини третьої статті 22 в редакції Закону № 514-VIII від 04.06.2015}

До 1 січня 2030 року гарантований покупець зобов'язаний купувати у суб'єктів господарювання, яким встановлено "зелений" тариф, у кожному розрахунковому періоді електричну енергію, вироблену на об'єктах електроенергетики з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - вироблену лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), за "зеленим" тарифом з урахуванням надбавки до нього, встановленої відповідно до статті 17³ Закону України "Про електроенергетику", протягом всього строку застосування "зеленого" тарифу, якщо такі суб'єкти господарювання входять до складу балансуєної групи виробників за "зеленим" тарифом. При цьому у кожному розрахунковому періоді (місяці) обсяг відпуску електричної енергії, виробленої на об'єкті електроенергетики з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), визначається за вирахуванням обсягу витрат електричної енергії на власні потреби в

електричній енергії відповідного об'єкта електроенергетики, що виробляє електричну енергію з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями).

{Абзац другий частини третьої статті 22 в редакції Закону № 514-VIII від 04.06.2015}

Купівля-продаж такої електричної енергії за "зеленим" тарифом здійснюється на підставі договору між виробником, якому встановлено "зелений" тариф та який входить до складу балансувальної групи виробників за "зеленим" тарифом, та гарантованим покупцем. Такий договір укладається на основі типового договору купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом на строк дії "зеленого" тарифу, встановленого для відповідного виробника.

Типовий договір купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом затверджується національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Виробники, яким встановлено "зелений" тариф, подають гарантованому покупцю погодинні графіки відпуску електричної енергії. Виробники, які виробляють електричну енергію на об'єктах електроенергетики, що використовують енергію вітру та сонячного випромінювання, мають право корегувати графіки відпуску електричної енергії гарантованому покупцю за дві години до реального часу постачання у порядку та строки, визначені правилами функціонування балансувальної групи виробників за "зеленим" тарифом.

Гарантований покупець здійснює продаж електричної енергії, купленої у суб'єктів господарювання, яким встановлено "зелений" тариф, на ринку "на добу наперед" за правилами ринку "на добу наперед" шляхом подачі оператору ринку пропозицій, складених на основі погодинних графіків відпуску електричної енергії на наступну добу виробників, у яких він купує електричну енергію за "зеленим" тарифом, за найменшою ціною, що допускається правилами ринку "на добу наперед".

Електрична енергія, вироблена з енергії сонячного випромінювання та/або енергії вітру об'єктами електроенергетики (генеруючими установками) приватних домогосподарств, величина встановленої потужності яких не перевищує 30 кВт, купується гарантованими електропостачальниками, що здійснюють постачання електричної енергії на території провадження ліцензійної діяльності яких знаходяться такі приватні домогосподарства, за "зеленим" тарифом в обсязі, що перевищує місячне споживання електроенергії такими приватними домогосподарствами. Виробництво електроенергії з енергії сонячного випромінювання та/або енергії вітру приватними домогосподарствами здійснюється без відповідної ліцензії. Порядок продажу та обліку такої електроенергії, а також розрахунків за неї затверджується національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

{Абзац сьомий частини третьої статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 514-VIII від 04.06.2015}

4. З метою поступового запровадження відповідальності виробників, яким встановлено "зелений" тариф, за спричинені ними небаланси електричної енергії, у випадках, встановлених цим Законом, встановлюється порядок компенсації виробниками, які входять до складу балансувальної групи виробників за "зеленим" тарифом, вартості їх небалансів електричної енергії гарантованому покупцю.

Частка відшкодування такими виробниками вартості їх небалансів електричної енергії встановлюється залежно від часу з моменту початку функціонування повномасштабного ринку електричної енергії, передбаченого цим Законом, та становить:

1) для виробників, які виробляють електричну енергію на об'єктах електроенергетики, що використовують енергію вітру та сонячного випромінювання:

до 2030 року 0;

2) для виробників, які виробляють електричну енергію на об'єктах електроенергетики, що використовують інші альтернативні джерела енергії (крім доменного та коксівного газів):

на перший рік 0;

на другий рік 0,5;
з третього року 1.

5. Гарантований покупець здійснює оплату за електричну енергію, куплену у виробників за "зеленим" тарифом з урахуванням надбавки до нього, встановленої відповідно до статті 17³ Закону України "Про електроенергетику", за фактичний обсяг відпущеної електричної енергії на об'єктах електроенергетики, що використовують альтернативні джерела енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - вироблену лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), на підставі даних, отриманих від адміністратора розрахунків, грошовими коштами в повному обсязі, у порядку та строки, визначені відповідними договорами, але не пізніше 90 календарних днів з дня відпуску відповідного обсягу електричної енергії виробником. При цьому у кожному розрахунковому періоді (місяці) обсяг відпуску електричної енергії, виробленої на об'єкті електроенергетики з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), визначається за вирахуванням обсягу витрат електричної енергії на власні потреби в електричній енергії відповідного об'єкта електроенергетики, що виробляє електричну енергію з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями).

{Частина п'ята статті 22 в редакції Закону № 514-VIII від 04.06.2015}

6. Виробники електричної енергії на об'єктах електроенергетики, що використовують альтернативні джерела енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - вироблену лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), є сторонами, відповідальними за баланс, за виключенням випадку їх участі у балансуючій групі виробників за "зеленим" тарифом.

7. Гарантований покупець створює балансуючу групу виробників за "зеленим" тарифом, в якій є стороною, відповідальною за баланс, і до складу якої входять виключно виробники, які здійснюють йому продаж електроенергії за "зеленим" тарифом відповідно до цього Закону.

Порядок відшкодування виробниками, які входять до складу балансуючої групи виробників за "зеленим" тарифом, частки вартості їх небалансів електричної енергії гарантованому покупцю визначається правилами функціонування балансуючої групи виробників за "зеленим" тарифом з урахуванням положень цього Закону.

Правила функціонування балансуючої групи виробників за "зеленим" тарифом, у тому числі порядок включення до вищезазначеної балансуючої групи, участі та виходу з неї, права й обов'язки учасників балансуючої групи та гарантованого покупця визначаються договором про участь у балансуючій групі виробників за "зеленим" тарифом.

Типовий договір про участь у балансуючій групі виробників за "зеленим" тарифом затверджується національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Термін діяльності вищезазначеної балансуючої групи встановлюється до 1 січня 2030 року.

8. Гарантований покупець купує/продає на балансуючому ринку електроенергію з метою врегулювання небалансів електричної енергії балансуючої групи виробників за "зеленим" тарифом та сплачує/отримує плату за куплений/проданий небаланс електричної енергії у порядку та за цінами, визначеними відповідно до правил ринку.

9. Джерелом формування коштів гарантованого покупця для оплати електричної енергії, придбаної відповідно до цього Закону, та для фінансування його організаційно-технічного та матеріального забезпечення є кошти, отримані від:

- 1) оператора ринку за продану гарантованим покупцем електричну енергію на ринку "на добу наперед";
- 2) системного оператора за проданий гарантованим покупцем небаланс електричної енергії на балансуючому ринку;

3) Фонду врегулювання вартісного дисбалансу за надані гарантованим покупцем послуги з вирівнювання умов для конкуренції відповідно до цього Закону;

4) виробників, що продають гарантованому покупцю електричну енергію за "зеленим" тарифом з урахуванням надбавки до нього, встановленої відповідно до статті 17³ Закону України "Про електроенергетику", як компенсація вартості їх небалансів електричної енергії в рамках балансуєної групи виробників за "зеленим" тарифом з урахуванням положень цієї статті.

{Пункт 4 частини дев'ятої статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 514-VIII від 04.06.2015}

10. Гарантований покупець має право на:

1) своєчасне та у повному обсязі отримання коштів за продану електричну енергію відповідно до укладених договорів;

2) своєчасне та у повному обсязі отримання від Фонду врегулювання вартісного дисбалансу коштів за надані послуги з вирівнювання умов конкуренції;

3) отримання від виробників, у яких він здійснює купівлю електричної енергії за "зеленим" тарифом, їх погодинних добових графіків відпуску електричної енергії у порядку та формі, визначених відповідними договорами;

4) отримання від адміністратора розрахунків даних щодо фактичних обсягів відпуску електричної енергії виробниками, у яких гарантований покупець купує електричну енергію за "зеленим" тарифом з урахуванням надбавки до нього, встановленої відповідно до статті 17³ Закону України "Про електроенергетику";

{Пункт 4 частини дев'ятої статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 514-VIII від 04.06.2015}

5) доступ до інформації щодо діяльності на ринку електричної енергії у порядку та у обсягах, визначених правилами ринку та іншими нормативно-правовими актами, що забезпечують функціонування ринку електричної енергії;

6) інші права, передбачені нормативно-правовими актами, які забезпечують функціонування ринку електричної енергії, та умовами укладених договорів на ринку електричної енергії.

11. Гарантований покупець зобов'язаний:

1) дотримуватися умов та правил здійснення господарської діяльності з купівлі електричної енергії за "зеленим" тарифом відповідно до отриманої ліцензії та нормативно-правових актів, які забезпечують функціонування ринку електричної енергії;

2) отримати доступ до ринку електричної енергії у порядку, визначеному цим Законом, укласти договори, які є обов'язковими для здійснення діяльності на ринку електричної енергії, та виконувати умови цих договорів;

3) укласти договір про надання послуг з вирівнювання умов для конкуренції з Фондом врегулювання вартісного дисбалансу відповідно до вимог цього Закону;

4) купувати у суб'єктів господарювання, яким встановлено "зелений" тариф, у кожному розрахунковому періоді електричну енергію, вироблену на об'єктах електроенергетики з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - вироблену лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), за встановленим їм "зеленим" тарифом з урахуванням надбавки до нього, встановленої відповідно до статті 17³ Закону України "Про електроенергетику". При цьому у кожному розрахунковому періоді (місяці) обсяг відпуску електричної енергії, виробленої на об'єкті електроенергетики з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), визначається за вирахуванням обсягу витрат електричної енергії на власні потреби в електричній енергії

відповідного об'єкта електроенергетики, що виробляє електричну енергію з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями);

{Пункт 4 частини одинадцятої статті 22 в редакції Закону № 514-VIII від 04.06.2015}

5) створити балансуєчу групу виробників за "зеленим" тарифом та стати стороною, відповідальною за баланс такої групи;

б) стати учасником ринку "на добу наперед";

7) пропонувати для продажу на ринку "на добу наперед" електричну енергію в обсягах, поданих виробниками, що здійснюють йому продаж електричної енергії за "зеленим" тарифом, у погодинних графіках відпуску електричної енергії на наступну добу;

8) надавати адміністратору розрахунків повідомлення про погодинні обсяги електричної енергії за двосторонніми договорами, сформовані за результатами продажу на ринку "на добу наперед" електричної енергії виробників, що здійснюють йому продаж електричної енергії за "зеленим" тарифом, у порядку, визначеному правилами ринку;

9) складати погодинні добові графіки відпуску електричної енергії на наступну добу виробників, що здійснюють йому продаж електричної енергії за "зеленим" тарифом, на підставі зареєстрованих у адміністратора розрахунків повідомлень про погодинні обсяги електричної енергії за двосторонніми договорами та надавати їх системному оператору відповідно до правил ринку. Гарантований покупець зобов'язаний інформувати системного оператора про корегування графіків відпуску, що здійснюються виробниками, які виробляють електричну енергію на об'єктах електроенергетики, що використовують енергію вітру та сонячного випромінювання, у порядку, передбаченому правилами ринку;

10) купувати/продавати електроенергію на балансуєчому ринку з метою врегулювання небалансів електричної енергії балансуєчої групи виробників за "зеленим" тарифом та сплачувати плату за небаланс електричної енергії за цінами, визначеними відповідно до правил ринку;

11) сплачувати своєчасно та у повному обсязі за електричну енергію, куплену у виробників за "зеленим" тарифом з урахуванням надбавки до нього, встановленої відповідно до статті 17³ Закону України "Про електроенергетику";

{Пункт 11 частини одинадцятої статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 514-VIII від 04.06.2015}

12) відкрити в установі уповноваженого банку поточний рахунок із спеціальним режимом використання для проведення розрахунків відповідно до вимог цього Закону;

13) надавати суб'єктам ринку інформацію, необхідну для виконання ними функцій на ринку електричної енергії, в обсягах та у порядку, визначених нормативно-правовими актами, які забезпечують функціонування ринку електричної енергії.

12. Гарантований покупець не має права здійснювати діяльність з виробництва, розподілу, передачі та постачання електричної енергії.

13. Гарантований покупець забезпечує конфіденційність інформації, отриманої від суб'єктів ринку, що використовується ним для здійснення своїх функцій на ринку електричної енергії та становить комерційну таємницю відповідно до вимог щодо захисту, надання, розкриття та опублікування інформації на ринку електричної енергії.

Гарантований покупець також забезпечує конфіденційність інформації стосовно своєї діяльності, розкриття якої може надавати комерційні переваги суб'єктам ринку.

14. Функції гарантованого покупця виконує державне підприємство, спеціально уповноважене та підпорядковане Кабінету Міністрів України. Фінансування діяльності гарантованого покупця здійснюється в межах кошторису, який затверджується національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Стаття 23. Особливості участі у ринку електричної енергії виробників, що здійснюють комбіноване виробництво електричної та теплової енергії (когенерація)

1. Електрична енергія, вироблена на теплоелектроцентралях або когенераційних установках, може бути продана її виробниками на ринку двосторонніх договорів, на ринку "на добу наперед" та на балансуєчому ринку за цінами, які складаються на відповідних ринках.

2. Впродовж 10 років з моменту запровадження повномасштабного ринку електричної енергії України, передбаченого цим Законом, на електроенергію, вироблену на теплоелектроцентралях або когенераційних установках, національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, за заявою виробника встановлюються регульовані ціни закупівлі такої електричної енергії.

Протягом періоду, встановленого цією статтею, оператор ринку забезпечує, відповідно до правил ринку "на добу наперед", обов'язкову купівлю та оплату електричної енергії у виробників, що здійснюють комбіноване виробництво електричної та теплової енергії (когенерація) в обсягах, на які встановлена регульована ціна закупівлі. Пропозиції виробників, що здійснюють комбіноване виробництво електричної та теплової енергії (когенерація) в обсягах, на які встановлена регульована ціна закупівлі, надаються такими виробниками та приймаються оператором ринку за найменшою допустимою ціною, визначеною правилами ринку "на добу наперед".

3. Регульована ціна закупівлі електричної енергії, виробленої на теплоелектроцентралях або когенераційних установках, встановлюється національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, для кожного виробника на визначений обсяг відпуску електричної енергії, який встановлений у балансі електричної енергії об'єднаної енергетичної системи України, затвердженому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику в електроенергетичному комплексі.

Формування регульованої ціни закупівлі електричної енергії, виробленої на теплоелектроцентралях або когенераційних установках, здійснюється національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, з урахуванням тарифів на теплову енергію, а також має забезпечувати:

відшкодування економічно обґрунтованих витрат, у тому числі покриття обґрунтованих інвестицій;

отримання прибутку.

З моменту запровадження повномасштабного ринку електричної енергії України обсяг електричної енергії, що виробляється на теплоелектроцентралях або когенераційних установках, на який можуть встановлюватися регульовані ціни закупівлі електричної енергії, визначається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику в електроенергетичному комплексі, у балансі електричної енергії об'єднаної енергетичної системи України на підставі теплового графіка таких виробників.

4. Електрична енергія, відпущена теплоелектроцентралями або когенераційними установками в обсягах, що не перевищують розрахункові при встановленні національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, регульованої ціни закупівлі, продається її виробниками на ринку "на добу наперед" за ринковими цінами з одночасним наданням такими виробниками Фонду врегулювання вартісного дисбалансу послуг із вирівнювання умов для конкуренції щодо продажу за ринковими цінами електричної енергії, на яку встановлена регульована ціна закупівлі.

Обсяг відпуску електричної енергії, у межах якого виробником електричної енергії на теплоелектроцентралях або когенераційних установках можуть надаватися Фонду врегулювання вартісного дисбалансу послуги із вирівнювання умов для конкуренції щодо продажу за ринковими цінами на ринку "на добу наперед" електричної енергії, на яку встановлена регульована ціна закупівлі, має дорівнювати розрахунковому обсягу відпуску електричної енергії, який було враховано при встановленні регульованої ціни закупівлі електричної енергії у відповідного виробника.

5. Вартість послуг із вирівнювання умов для конкуренції щодо продажу за ринковими цінами на ринку "на добу наперед" електричної енергії, на яку встановлена регульована ціна закупівлі, визначається як різниця між вартістю електричної енергії, розрахованої за регульованими цінами закупівлі електричної енергії та цінами електричної енергії на ринку "на добу наперед". Оплата послуг із вирівнювання умов для конкуренції щодо продажу за ринковими цінами електричної енергії, на яку встановлена регульована ціна закупівлі, які надаються виробниками електричної енергії на теплоелектроцентралях або когенераційних установках, здійснюється Фондом врегулювання вартісного дисбалансу виходячи з фактичних обсягів відпущеної такими виробниками електричної енергії, але не вище обсягів електричної енергії, визначених національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, при розрахунку регульованої ціни закупівлі електричної енергії відповідного виробника.

6. Фонд врегулювання вартісного дисбалансу гарантує виробникам електричної енергії на теплоелектроцентралях або когенераційних установках здійснення не пізніше 15 числа місяця, наступного за розрахунковим, повної оплати наданих ними послуг із вирівнювання умов для конкуренції щодо продажу за ринковими цінами електричної енергії, на яку встановлена регульована ціна закупівлі.

Стаття 24. Проведення розрахунків на ринку електричної енергії

1. Розрахунки за електричну енергію та послуги, що надаються на ринку електричної енергії, проводяться між суб'єктами цього ринку у грошовій формі відповідно до укладених договорів у порядку, визначеному цим Законом, правилами ринку та правилами ринку "на добу наперед".

2. Споживачі електричної енергії, які купують електричну енергію у електропостачальників, вносять плату за поставлену їм електричну енергію виключно на поточний рахунок із спеціальним режимом використання електропостачальника в уповноваженому банку.

3. Учасники ринку "на добу наперед", які купують електричну енергію на цьому ринку, вносять плату за закуплену електричну енергію виключно на поточний рахунок із спеціальним режимом використання оператора ринку в уповноваженому банку.

4. Учасники балансування та сторони, відповідальні за баланс, у яких виникли зобов'язання перед системним оператором в результаті діяльності на балансуєчому ринку, вносять плату за електричну енергію виключно на поточний рахунок із спеціальним режимом використання системного оператора в уповноваженому банку.

5. Кошти за закуплену електричну енергію у виробників, які виробляють електричну енергію на атомних електричних станціях та гідроелектростанціях (крім мікро-, міні- та малих гідроелектростанцій), та за надані такими виробниками допоміжні послуги перераховуються виключно на поточні рахунки із спеціальним режимом використання відповідних виробників в уповноваженому банку.

6. Кошти за послуги системного оператора з централізованого диспетчерського (оперативно-технологічного) управління перераховуються виключно на поточний рахунок із спеціальним режимом використання системного оператора в уповноваженому банку.

7. Кошти з поточних рахунків із спеціальним режимом використання електропостачальника перераховуються згідно з алгоритмом, який встановлюється національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Такий алгоритм розподілу коштів з поточного рахунка із спеціальним режимом використання електропостачальника передбачає, за звичайних умов, перерахування всіх коштів, що надходять від споживачів на поточний рахунок із спеціальним режимом використання електропостачальника, у повному обсязі на поточні рахунки електропостачальника.

Внесення змін до зазначеного алгоритму здійснюється тільки у разі прострочення електропостачальником у строки та порядку, визначені правилами ринку, оплати вартості спричинених ним небалансів електричної енергії. Такі зміни до алгоритму діють до повного погашення заборгованості електропостачальника перед системним оператором. Зміни до

алгоритму здійснюються на підставі подання системного оператора у випадку виникнення заборгованості електропостачальника перед системним оператором. Такими змінами алгоритму повинно бути передбачено, що кошти із поточного рахунка із спеціальним режимом використання електропостачальника перераховуються на поточний рахунок із спеціальним режимом використання системного оператора до повного погашення недоплати за куплений електропостачальником небаланс електричної енергії.

8. Кошти з поточного рахунка із спеціальним режимом використання оператора ринку перераховуються відповідно до правил ринку "на добу наперед" на:

1) поточні рахунки учасників ринку "на добу наперед", крім виробників, які виробляють електричну енергію на атомних електричних станціях та гідроелектростанціях (крім мікро-, міні- та малих гідроелектростанцій), гарантованого покупця та електропостачальників за продану електричну енергію на ринку "на добу наперед";

2) поточні рахунки із спеціальним режимом використання виробників, які виробляють електричну енергію на атомних електричних станціях та гідроелектростанціях (крім мікро-, міні- та малих гідроелектростанцій), гарантованого покупця та електропостачальників за продану ними електричну енергію на ринку "на добу наперед";

3) поточний рахунок оператора ринку.

9. Кошти з поточного рахунка із спеціальним режимом використання системного оператора перераховуються згідно з алгоритмом, який встановлюється національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, на:

1) поточні рахунки учасників балансування та сторін, відповідальних за баланс, крім виробників, які виробляють електричну енергію на атомних електричних станціях та гідроелектростанціях (крім мікро-, міні- та малих гідроелектростанцій), гарантованого покупця та електропостачальників;

2) поточні рахунки із спеціальним режимом використання виробників, які виробляють електричну енергію на атомних електричних станціях та гідроелектростанціях (крім мікро-, міні- та малих гідроелектростанцій), гарантованого покупця та електропостачальників;

3) поточний рахунок системного оператора з урахуванням положень цього Закону.

За рішенням національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, кошти із поточного рахунка із спеціальним режимом використання системного оператора можуть перераховуватися на інші поточні рахунки системного оператора.

З метою здійснення розрахунків з учасниками балансування при врегулюванні системних обмежень системний оператор може вносити на свій поточний рахунок із спеціальним режимом використання кошти з власного поточного рахунка.

10. Кошти з поточного рахунка із спеціальним режимом використання електропередавального підприємства перераховуються згідно з алгоритмом, який встановлюється національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, на:

1) поточний рахунок із спеціальним режимом використання Фонду врегулювання вартісного дисбалансу;

2) поточний рахунок електропередавального підприємства з урахуванням положень цього Закону.

11. Кошти з поточних рахунків із спеціальним режимом використання виробників, які виробляють електричну енергію на атомних електричних станціях та гідроелектростанціях (крім мікро-, міні- та малих гідроелектростанцій), а також електропостачальників, що здійснюють імпорт електричної енергії, перераховуються згідно з алгоритмом, який встановлюється національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, на:

1) поточний рахунок із спеціальним режимом використання Фонду врегулювання вартісного дисбалансу;

2) поточні рахунки таких виробників/електропостачальників, що здійснюють імпорт електричної енергії.

12. Кошти з поточного рахунка із спеціальним режимом використання Фонду врегулювання вартісного дисбалансу перераховуються згідно з алгоритмом, який встановлюється національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, на:

1) поточний рахунок із спеціальним режимом використання гарантованого покупця;

2) поточні рахунки із спеціальним режимом використання гарантованих електропостачальників;

3) поточні рахунки виробників, що здійснюють виробництво електричної енергії на теплоелектроцентралях, яким встановлено регульовані ціни закупівлі електричної енергії, відповідно до цього Закону;

4) поточний рахунок Фонду врегулювання вартісного дисбалансу для фінансування організаційно-технічного та матеріального забезпечення діяльності Фонду врегулювання вартісного дисбалансу в межах затвердженого кошторису.

13. Кошти з поточного рахунка із спеціальним режимом використання гарантованого покупця перераховуються згідно із алгоритмом, який встановлюється національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, на:

1) поточний рахунок із спеціальним режимом використання системного оператора за небаланси електричної енергії балансуючої групи виробників за "зеленим" тарифом;

2) поточні рахунки виробників, що виробляють електричну енергію з використанням альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - вироблену лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), у яких він купує електричну енергію за "зеленим" тарифом;

3) поточний рахунок гарантованого покупця для фінансування організаційно-технічного та матеріального забезпечення діяльності гарантованого покупця в межах затвердженого кошторису.

14. Перелік поточних рахунків із спеціальним режимом використання електропостачальників, виробників, які виробляють електричну енергію на атомних електричних станціях та гідроелектростанціях (крім мікро-, міні- та малих гідроелектростанцій), системного оператора, електропередавального підприємства, оператора ринку, гарантованого покупця та Фонду врегулювання вартісного дисбалансу затверджується та оприлюднюється національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

15. На поточні рахунки із спеціальним режимом використання електропостачальників, виробників, які виробляють електричну енергію на атомних електричних станціях та гідроелектростанціях (крім мікро-, міні- та малих гідроелектростанцій), системного оператора, електропередавального підприємства, оператора ринку, гарантованого покупця та Фонду врегулювання вартісного дисбалансу не може бути звернено стягнення за зобов'язаннями цих суб'єктів ринку.

Операції на поточних рахунках із спеціальним режимом використання електропостачальників, виробників, які виробляють електричну енергію на атомних електричних станціях та гідроелектростанціях (крім мікро-, міні- та малих гідроелектростанцій), системного оператора, електропередавального підприємства, оператора ринку, гарантованого покупця та Фонду врегулювання вартісного дисбалансу не підлягають призупиненню.

16. У разі перерахування споживачами коштів за електричну енергію на інші, ніж поточні рахунки із спеціальним режимом використання електропостачальника, або перерахування покупцями коштів за електричну енергію, закуплену у виробників, які виробляють електричну енергію на атомних електричних станціях та гідроелектростанціях (крім мікро-, міні- та малих гідроелектростанцій), гарантованого покупця та електропостачальника на інші, ніж поточні рахунки із спеціальним режимом використання таких виробників, гарантованого покупця та електропостачальника, та/або перерахування учасниками ринку коштів за послуги системного оператора з централізованого диспетчерського (оперативно-технологічного) управління на інші, ніж поточний рахунок із спеціальним режимом використання системного оператора, та/або перерахування учасниками ринку коштів за послуги електропередавального підприємства з передачі електричної енергії на інші, ніж поточний рахунок із спеціальним режимом використання електропередавального підприємства, отримувачі повинні повернути ці кошти за заявою споживача/покупця/учасника ринку або за власною ініціативою в триденний термін з моменту їх отримання. У разі неповернення споживачу/покупцю/учаснику ринку у цей термін коштів, сплачених на інші, ніж поточні рахунки із спеціальним режимом використання, ці суми підлягають вилученню до Державного бюджету України як санкція за вчинене правопорушення і не зараховуються як оплата електричної енергії/послуг системного оператора/послуг з передачі електричної енергії. Зарахування коштів до Державного бюджету України не звільняє їх отримувача від повернення цих коштів відповідному споживачу/покупцю/учаснику ринку.

Стаття 25. Фонд врегулювання вартісного дисбалансу

1. Фонд врегулювання вартісного дисбалансу (далі - Фонд) є державною спеціалізованою некомерційною установою, діяльність якої спрямована на створення конкурентного середовища на ринку електричної енергії та забезпечення відповідно до вимог цього Закону:

1) відшкодування гарантованому покупцю:

різниці між вартістю електричної енергії, купленої ним за "зеленими" тарифами з урахуванням надбавки до них, встановленої відповідно до статті 17³ Закону України "Про електроенергетику", та вартістю цієї електричної енергії, проданої за цінами ринку "на добу наперед";

{Абзац другий пункту 1 частини першої статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законом № 514-VIII від 04.06.2015}

витрат, пов'язаних із врегулюванням небалансів електричної енергії балансуєної групи виробників за "зеленим" тарифом;

2) відшкодування гарантованим електропостачальникам:

різниці між вартістю електричної енергії, що постачається побутовим споживачам за регульованими тарифами, та вартістю такої електричної енергії за роздрібними цінами, розрахованими гарантованими електропостачальниками відповідно до методики, затвердженої національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг;

різниці між вартістю електричної енергії, виробленої з енергії сонячного випромінювання та/або енергії вітру об'єктами електроенергетики (генеруючими установками) приватних домогосподарств, величина встановленої потужності яких не перевищує 30 кВт, купленою гарантованим електропостачальником за "зеленим" тарифом, та вартістю цієї електричної енергії за цінами ринку "на добу наперед";

3) відшкодування виробникам, що здійснюють виробництво електричної енергії на теплоелектроцентралях або когенераційних установках різниці між вартістю електричної енергії за регульованими цінами закупівлі електричної енергії та цінами електричної енергії на ринку "на добу наперед".

Основними функціями Фонду є:

надання суб'єктам ринку та отримання від суб'єктів ринку послуг з вирівнювання умов для конкуренції, визначених цим Законом;

отримання коштів від суб'єктів ринку, яким він надає послуги з вирівнювання умов для конкуренції, та подальше їх спрямування суб'єктам ринку, які надають йому послуги з вирівнювання умов для конкуренції, відповідно до цього Закону.

Фонд не має права на будь-яку іншу діяльність, крім передбаченої цим Законом.

2. Засновником Фонду є держава в особі Кабінету Міністрів України.

У своїй діяльності Фонд керується цим Законом, установчими документами та іншими актами законодавства.

3. Поточне керівництво діяльністю Фонду здійснює адміністратор Фонду. Функції адміністратора Фонду виконує на договірних засадах уповноважений банк. Адміністратор Фонду несе відповідальність за належне виконання своїх функцій згідно з договором. Організаційно-технічне та матеріальне забезпечення діяльності Фонду здійснюється адміністратором Фонду за рахунок коштів Фонду відповідно до кошторису, затвердженого національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

4. Джерелом формування коштів Фонду є плата за послуги з вирівнювання умов для конкуренції, які надає Фонд відповідно до цього Закону.

Надання та споживання суб'єктами ринку, визначеними цим Законом, послуг із вирівнювання умов для конкуренції є системою адміністративно-правових та економічних заходів, спрямованих на підтримання свободи конкуренції на ринку електричної енергії з уніфікацією таких умов конкуренції для всіх суб'єктів ринку в умовах різної початкової технічної, технологічної та ринкової позиції, яку займали такі суб'єкти до впровадження повномасштабного ринку електричної енергії.

Кошти Фонду можуть бути використані виключно на цілі та напрями, передбачені цим Законом, та відповідно до алгоритму, встановленого національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, з урахуванням положень цього Закону.

Кошти Фонду не включаються до Державного бюджету України. Кошти Фонду, які не були використані у звітному фінансовому році, не можуть бути списані чи зараховані до Державного бюджету України та використовуються Фондом у наступному фінансовому році.

5. Виключно Фонд є покупцем послуг з вирівнювання умов для конкуренції, які надаються йому на обов'язковій основі суб'єктами ринку за договорами, укладеними на основі типових договорів про надання послуг з вирівнювання умов для конкуренції, а саме:

1) гарантованими електропостачальниками:

послуг з вирівнювання умов для конкуренції при продажу електричної енергії побутовим споживачам за тарифами, встановленими національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг;

послуг з вирівнювання умов для конкуренції при закупівлі електричної енергії, виробленої з енергії сонячного випромінювання та/або енергії вітру об'єктами електроенергетики (генеруючими установками) приватних домогосподарств, величина встановленої потужності яких не перевищує 30 кВт, за "зеленим" тарифом;

2) гарантованим покупцем:

послуг з вирівнювання умов для конкуренції при закупівлі електричної енергії, виробленої на об'єктах електроенергетики, що використовують альтернативні джерела енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - вироблену лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), за "зеленим" тарифом;

послуг з вирівнювання умов для конкуренції при врегулюванні ним небалансів електричної енергії як стороною, відповідальною за баланс балансуєної групи виробників за "зеленим" тарифом;

3) виробниками електричної енергії на теплоелектроцентралях або когенераційних установках послуг із вирівнювання умов для конкуренції щодо продажу за ринковими цінами електричної енергії, на яку встановлена регульована ціна закупівлі.

Обов'язкове споживання Фондом та надання суб'єктами, визначеними цим Законом, послуг із вирівнювання умов для конкуренції є способом створення рівного конкурентного становища тим суб'єктам ринку, які відповідно до вимог цього Закону мають зобов'язання здійснювати постачання електричної енергії побутовим споживачам за державними регульованими цінами (тарифами) або купувати електричну енергію відповідно до вимог цього Закону за регульованими цінами або цінами, визначеними законами України, та суб'єктам ринку, яким встановлено регульовану ціну закупівлі електричної енергії, виробленої на теплоелектроцентралях або когенераційних установках.

6. Фонд з метою реалізації визначених цим Законом функцій на обов'язковій основі надає виробникам електричної енергії, яка виробляється на атомних електричних станціях, гідроелектростанціях (крім мікро-, міні- та малих гідроелектростанцій), електропостачальникам, що здійснюють імпорт електричної енергії, електропередавальному підприємству послуги з вирівнювання умов для конкуренції на ринку електричної енергії на підставі договорів, укладених на основі типових договорів про надання послуг з вирівнювання умов для конкуренції.

Обов'язкове споживання суб'єктами, визначеними цим Законом, послуг з вирівнювання умов для конкуренції є способом державного регулювання діяльності на ринку електричної енергії суб'єктів природних монополій, суміжних ринків, осіб, які займають домінуюче (монопольне) положення на ринку електричної енергії, та електропостачальників, що здійснюють імпорт електричної енергії, з метою недопущення їх необгрунтованого, неконтрольованого впливу на ціноутворення на ринку електричної енергії.

7. Типові договори про надання послуг з вирівнювання умов для конкуренції затверджуються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

8. Прогнозна вартість послуг з вирівнювання умов для конкуренції не рідше ніж щоквартально визначається та затверджується національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, із забезпеченням того, що сукупна вартість послуг з вирівнювання умов для конкуренції, які придбаваються Фондом, та його кошторис має дорівнювати вартості послуг з вирівнювання умов для конкуренції, що надаються Фондом, та з урахуванням відхилення фактичної вартості послуг з вирівнювання умов для конкуренції від прогнозованої за результатами останнього звітного періоду. Порядок розрахунку вартості послуг з вирівнювання умов для конкуренції, зокрема, враховує:

прогнозовані обсяги купівлі електричної енергії, виробленої на об'єктах електроенергетики, що використовують альтернативні джерела енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - вироблену лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), за "зеленими" тарифами;

обсяги відпуску електричної енергії на теплоелектроцентралях або когенераційних установках, встановлені при розрахунку регульованої ціни закупівлі електричної енергії, виробленої на теплоелектроцентралях або когенераційних установках;

прогнозовані обсяги електричної енергії для постачання побутовим споживачам за тарифами, встановленими національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг;

прогнозовані обсяги купівлі електричної енергії, виробленої з енергії сонячного випромінювання та/або енергії вітру об'єктами електроенергетики (генеруючими установками) приватних домогосподарств, величина встановленої потужності яких не перевищує 30 кВт, за "зеленим" тарифом;

прогнозовані обсяги імпорту електричної енергії;

прогнозовану ціну на електричну енергію на ринку "на добу наперед";

величини "зелених" тарифів;

величини регульованих тарифів для побутових споживачів;

величини встановлених регульованих цін закупівлі електричної енергії, виробленої на теплоелектроцентралях або когенераційних установках;

величини тарифів на послуги з передачі, розподілу та постачання електричної енергії;

прогнозовані обсяги продажу електричної енергії виробниками, що здійснюють виробництво електричної енергії на атомних електричних станціях та гідроелектростанціях (крім мікро-, міні-, та малих гідроелектростанцій);

вартість допоміжних послуг, які надаються виробниками, що здійснюють виробництво електричної енергії на атомних електричних станціях та гідроелектростанціях (крім мікро-, міні- та малих гідроелектростанцій);

витрати на організаційно-технічне та матеріальне забезпечення діяльності гарантованого покупця та Фонду;

рівень цін електричної енергії виробників, що здійснюють виробництво електричної енергії на атомних електричних станціях, з урахуванням рівня витрат, що забезпечує покриття експлуатаційних та капітальних витрат, забезпечення ядерної безпеки функціонування атомних електричних станцій, обсяг соціально-економічної компенсації ризику для населення, яке проживає в зоні спостереження, та виконання зобов'язань, передбачених міжнародними договорами України, ратифікованими Верховною Радою України, тощо;

рівень цін електричної енергії виробників, що здійснюють виробництво електричної енергії на гідроелектростанціях (крім мікро-, міні-, та малих гідроелектростанцій), з урахуванням рівня витрат, що забезпечує покриття експлуатаційних та капітальних витрат та виконання зобов'язань, передбачених міжнародними договорами України, ратифікованими Верховною Радою України, тощо;

рівень припустимого відхилення цін на ринку "на добу наперед" від прогнозованих цін для мінімізації ризиків волатильності цін для виробників, що здійснюють виробництво електричної енергії на атомних електричних станціях та на гідроелектростанціях (крім мікро-, міні- та малих гідроелектростанцій).

9. Фонд зобов'язаний:

1) відкрити в уповноваженому банку поточний рахунок із спеціальним режимом використання для проведення розрахунків відповідно до цього Закону;

2) укласти договори на основі типових договорів про надання послуг з вирівнювання умов для конкуренції із суб'єктами ринку, визначеними цим Законом;

3) своєчасно та у повному обсязі виконувати свої грошові зобов'язання перед гарантованим покупцем, гарантованими електропостачальниками, суб'єктами ринку, яким встановлено регульовану ціну закупівлі електричної енергії;

4) надавати національній комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, інформацію, необхідну для виконання нею своїх функцій на ринку електричної енергії;

5) виконувати інші функції, визначені цим Законом та його установчими документами.

10. Послуги з вирівнювання умов для конкуренції надаються/споживаються Фондом на постійній основі.

Фінансові зобов'язання Фонду та строки їх виконання відносно отриманих послуг із вирівнювання умов для конкуренції визначаються згідно з порядком здійснення Фондом розрахункових операцій на ринку електричної енергії, який затверджується національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

11. Термін діяльності Фонду встановлюється до 1 січня 2030 року.

Стаття 26. Саморегулювання діяльності учасників ринку електричної енергії України

1. Саморегулювання діяльності учасників ринку електричної енергії України забезпечується діяльністю Ради ринку електричної енергії України.

Метою діяльності Ради ринку електричної енергії України є сприяння ефективному функціонуванню ринку електричної енергії, залученню інвестицій в електроенергетику і формування узгодженої позиції суб'єктів ринку при розробці нормативних документів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, в цілях стимулювання конкуренції та дотримання балансу інтересів виробників, електропостачальників та споживачів електричної енергії.

2. Рада ринку електричної енергії України (далі - Рада ринку) - недержавна саморегульована некомерційна (неприбуткова) організація, яка об'єднує учасників ринку з метою досягнення балансу їх інтересів через загальні збори учасників об'єднання та Раду директорів.

Рада ринку створюється учасниками ринку на добровільних засадах і діє згідно із статутом Ради ринку. Будь-який учасник ринку електричної енергії може у будь-який час увійти до складу об'єднання чи вийти з нього.

Загальні збори учасників об'єднання відбуваються не рідше одного разу на рік.

3. Управляючим органом Ради ринку є Рада директорів, яка обирається на загальних зборах учасників об'єднання.

Загальні збори обирають десять голосуючих директорів шляхом голосування.

Голосуючі директори простою більшістю голосів обирають голову Ради директорів. Рішення Ради директорів приймаються простою більшістю голосів. У разі рівності голосів голос голови Ради директорів є вирішальним.

Фінансування діяльності Ради ринку здійснюється за рахунок учасників об'єднання.

4. До функцій Ради директорів належать:

1) забезпечення представництва і захисту прав та інтересів учасників Ради ринку у відносинах з державними органами, органами влади Автономної Республіки Крим та органами місцевого самоврядування, іншими об'єднаннями, підприємствами, установами, організаціями та утвореними ними органами;

2) підготовка зауважень та пропозицій до правил ринку, правил ринку "на добу наперед", кодексу електричних мереж, кодексу комерційного обліку та інших нормативно-правових актів, які забезпечують функціонування ринку електричної енергії;

3) розгляд в обов'язковому порядку всіх звернень учасників ринку, що приєдналися до об'єднання;

4) організація системи досудового врегулювання суперечок між суб'єктами ринку;

5) надання пропозицій щодо проведення незалежного аудиту роботи ринку електричної енергії;

6) здійснення організаційної та консультаційної підтримки господарської діяльності учасників об'єднання.

5. Для виконання покладених на неї функцій Рада директорів:

1) створює робочі органи (групи, комітети) для опрацювання окремих питань у сфері компетенції;

2) залучає консультантів, експертів;

3) здійснює співробітництво з державними і недержавними органами, установами та організаціями;

4) бере участь у громадських консультаціях при обговоренні проектів та змін до нормативно-правових актів, що забезпечують функціонування ринку електричної енергії.

6. Суб'єкти ринку електричної енергії також можуть створювати інші саморегулівні організації.

7. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, та центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику в електроенергетичному секторі:

1) залучають Раду ринку та інші саморегулівні організації суб'єктів ринку електричної енергії до участі у громадських консультаціях стосовно проектів та змін до нормативно-правових актів, які забезпечують функціонування ринку електричної енергії;

2) направляють до Ради ринку питання, обов'язкові до розгляду;

3) розглядають в обов'язковому порядку зауваження та пропозиції Ради ринку до нормативно-правових актів, що ними затверджуються з метою забезпечення функціонування ринку електричної енергії, готують вмотивовані відповіді у разі їх неприйняття.

Розділ IV

РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ

Стаття 27. Державне управління та регулювання ринку електричної енергії

1. Державне управління у сфері функціонування ринку електричної енергії здійснює Кабінет Міністрів України, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в електроенергетичному комплексі, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику в електроенергетичному комплексі, а також інші органи виконавчої влади у межах повноважень, визначених законом.

2. У сфері функціонування ринку електричної енергії до повноважень Кабінету Міністрів України належать:

визначення разом з Національним банком України уповноваженого банку ринку електричної енергії;

заснування Оператора ринку;

заснування Фонду врегулювання вартісного дисбалансу;

заснування підприємства для виконання функцій гарантованого покупця;

затвердження порядку вжиття тимчасових надзвичайних заходів на ринку електричної енергії;

прийняття рішення щодо вжиття тимчасових надзвичайних заходів на ринку електричної енергії у випадках, передбачених цим Законом, правилами ринку та кодексом електричних мереж;

прийняття рішення щодо дати запровадження повномасштабного ринку електричної енергії;

затвердження плану розвитку об'єднаної енергетичної системи України на наступні десять років;

затвердження порядку визначення відповідності інвестиційних проектів умовам для отримання звільнення в частині порядку розподілу пропускної спроможності міждержавних електричних мереж;

затвердження порядку надання державою забезпечення виконання грошових зобов'язань окремих споживачів з оплати електричної енергії;

затвердження порядку складення переліку споживачів та їх обладнання, для якого має бути встановлена екологічна броня електропостачання;

здійснення та забезпечення виконання заходів, передбачених цим Законом.

3. У сфері функціонування ринку електричної енергії до повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в електроенергетичному комплексі, належать:

затвердження кодексу електричних мереж;

затвердження методики визначення доступної пропускної спроможності міждержавних електричних мереж;

затвердження порядку підготовки плану розвитку об'єднаної енергетичної системи України на наступні десять років та порядку його оприлюднення;

затвердження порядку проведення конкурсу з відбору постачальника допоміжних послуг із забезпечення резервів нової та/або реконструйованої генеруючої потужності;

здійснення та забезпечення виконання інших заходів, передбачених цим Законом.

4. У сфері функціонування ринку електричної енергії до повноважень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику в електроенергетичному комплексі, належать:

формування та затвердження балансу теплової та електричної енергії об'єднаної енергетичної системи України;

проведення моніторингу та оцінка стану виконання плану розвитку об'єднаної енергетичної системи України на наступні десять років;

щорічне оприлюднення звітів про результати моніторингу та оцінку стану виконання плану розвитку об'єднаної енергетичної системи України на наступні десять років;

здійснення та забезпечення виконання інших заходів, передбачених цим Законом.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику в електроенергетичному комплексі, має право отримувати від суб'єктів ринку інформацію, необхідну для виконання ним своїх повноважень, відповідно до положень цього Закону.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику в електроенергетичному комплексі, забезпечує конфіденційність інформації, отриманої від суб'єктів ринку, що використовується ним для здійснення своїх повноважень на ринку електричної енергії та становить комерційну таємницю.

5. Державне регулювання на ринку електричної енергії здійснює національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

6. До повноважень національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, щодо регулювання на ринку електричної енергії належать:

1) затвердження:

правил ринку, правил ринку "на добу наперед", кодексу комерційного обліку;

методики розрахунку роздрібних цін на електричну енергію для споживачів гарантованих електропостачальників;

методики розрахунку тарифу на послуги гарантованого постачання електричної енергії;

методики розрахунку регульованих цін на допоміжні послуги;

методик (порядків) розрахунку тарифів на послуги з передачі електричної енергії;

методик (порядків) розрахунку тарифів на послуги з розподілу електричної енергії;

методики розрахунку тарифу на послуги з централізованого диспетчерського (оперативно-технологічного) управління;

методики розрахунку регульованих цін закупівлі електричної енергії, виробленої на теплоелектроцентралях або когенераційних установках;

прогнозою та фактичною вартостями та/або цін послуг з вирівнювання умов для конкуренції;

переліку поточних рахунків із спеціальним режимом використання;

правил та порядків, визначених цим Законом;

типових та примірних договорів (у тому числі додаткових угод до них), визначених цим Законом;

кошторису Фонду;

кошторису гарантованого покупця;

типових вимог до балансуєчих груп;

2) встановлення:

тарифів на електричну енергію для побутових споживачів;

регульованих цін закупівлі електричної енергії, виробленої на теплоелектроцентралях або когенераційних установках;

тарифів на послуги з постачання електричної енергії гарантованих електропостачальників;

тарифу на послуги з централізованого диспетчерського (оперативно-технологічного) управління;

тарифу на передачу електричної енергії;

тарифів на розподіл електричної енергії;

алгоритмів розподілу коштів з поточних рахунків із спеціальним режимом використання;

максимального терміну дії двосторонніх договорів на ринку двосторонніх договорів;

граничних нижніх меж обсягів обов'язкового продажу та купівлі електричної енергії на ринку "на добу наперед" відповідно до положень цього Закону;

вимог до видів діяльності, які може суміщати електропостачальник при здійсненні ним діяльності з гарантованого постачання електричної енергії;

3) погодження кодексу електричних мереж;

4) визначення:

необхідності та вимог щодо проведення обов'язкового аудиту роботи ринку "на добу наперед", балансуєчого ринку, ринку допоміжних послуг, а також розрахунків на цих ринках;

вимог щодо захисту, надання, розкриття та оприлюднення інформації суб'єктами ринку;

5) здійснення моніторингу:

функціонування ринку електричної енергії та його складових;

діяльності системного оператора, оператора ринку, гарантованого покупця та Фонду;

цін та умов конкуренції на ринку електричної енергії;

дотримання електропостачальниками умов розгляду звернень та претензій споживачів електричної енергії з питань, що стосуються надання послуг з постачання електричної енергії;

дій системного оператора з врегулювання системних обмежень;

виконання правил щодо проведення розподілу пропускної спроможності міждержавних електричних мереж;

виконання електропередавального підприємством та електророзподільними підприємствами умов щодо недискримінаційного доступу до їх електричних мереж, строків виконання приєднання та ремонтних робіт;

використання електропередавального підприємством коштів, отриманих від розподілу пропускної спроможності міждержавних електричних мереж;

відокремлення функцій з розподілу та постачання електричної енергії;

виконання положень цього Закону та інших нормативно-правових актів, які забезпечують функціонування ринку електричної енергії, суб'єктами ринку електричної енергії;

6) повідомлення Антимонопольного комітету України про факти, що можуть свідчити про порушення законодавства про захист економічної конкуренції на ринку електричної енергії;

7) здійснення регулювання цін та тарифів відповідно до положень цього Закону, законів України "Про електроенергетику" та "Про природні монополії";

8) ліцензування господарської діяльності, зокрема оператора ринку, системного оператора, електропередавального та електророзподільних підприємств, виробників, електропостачальників та гарантованого покупця;

9) прийняття рішень щодо впровадження допоміжних послуг відповідно до цього Закону;

10) здійснення інших повноважень, передбачених цим Законом.

7. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, має право отримувати від суб'єктів ринку інформацію, необхідну для виконання нею своїх повноважень щодо регулювання та моніторингу ринку електричної енергії. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, забезпечує конфіденційність інформації, отриманої від суб'єктів ринку, що використовується нею для здійснення своїх повноважень щодо регулювання та моніторингу ринку електричної енергії та становить комерційну таємницю.

8. Антимонопольний комітет України здійснює повноваження, передбачені законодавством про захист економічної конкуренції, в тому числі щодо погодження проектів правил ринку, правил ринку "на добу наперед", кодексу електричних мереж та кодексу комерційного обліку; проектів типових вимог до балансуєчих груп; проектів типових та примірних договорів, які відповідно до цього Закону затверджуються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Стаття 28. Правопорушення на ринку електричної енергії

1. Правопорушення на ринку електричної енергії тягнуть за собою відповідальність, встановлену законодавством.

2. Правопорушеннями на ринку електричної енергії є:

1) недотримання вимог нормативно-правових актів, які забезпечують функціонування ринку електричної енергії;

2) неукладення договорів відповідно до вимог цього Закону та інших нормативно-правових актів, які забезпечують функціонування ринку електричної енергії;

3) невиконання або ухилення від виконання рішень національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Стаття 29. Порушення роботи ринку електричної енергії та надзвичайні заходи

1. У разі тривалого порушення нормальної роботи ринку електричної енергії внаслідок виникнення аварійних ситуацій в об'єднаній енергетичній системі України, викликаних пошкодженням електроенергетичних установок, їхніх елементів, споруд, або внаслідок надзвичайних ситуацій Кабінет Міністрів України має право приймати рішення щодо вжиття тимчасових надзвичайних заходів із подолання наслідків такої ситуації відповідно до затвердженого ним порядку.

Такий порядок, зокрема, має визначати:

1) критерії/види порушень нормальної роботи ринку електричної енергії, у разі виникнення яких вживаються надзвичайні заходи;

2) види надзвичайних заходів;

3) процедуру ініціювання вжиття надзвичайних заходів на ринку електричної енергії;

- 4) порядок застосування надзвичайних заходів на ринку електричної енергії і термін їх дії;
- 5) порядок інформування про вжиття надзвичайних заходів на ринку електричної енергії.

2. Надзвичайні заходи, зокрема, можуть передбачати:

- 1) обмеження цін на ринку електричної енергії;
- 2) встановлення особливих умов купівлі-продажу електричної енергії;
- 3) встановлення учасникам ринку обов'язкових вимог щодо виробництва, постачання та купівлі-продажу електричної енергії;
- 4) встановлення особливих умов експорту або імпорту електричної енергії.

Надзвичайні заходи із подолання наслідків порушення нормальної роботи ринку електричної енергії повинні мінімально впливати на функціонування ринку електричної енергії, наскільки це можливо, та застосовуватися до суб'єктів ринку в обсягах, необхідних для подолання наслідків такої ситуації.

3. Рішення щодо вжиття надзвичайних заходів на ринку електричної енергії приймається Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику в електроенергетичному комплексі, або національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, щодо виникнення порушення нормальної роботи ринку електричної енергії за результатами моніторингу ринку електричної енергії.

4. Надзвичайні заходи на ринку електричної енергії можуть вживатися на період, що не перевищує один місяць. Кабінет Міністрів України має право прийняти рішення про продовження терміну дії вжитих надзвичайних заходів на ринку електричної енергії, але не більше ніж на один місяць.

5. Рішення центральних органів виконавчої влади та національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, щодо застосування надзвичайних заходів на ринку електричної енергії та їх скасування не є регуляторними актами.

Розділ V

ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ У ПЕРЕХІДНИЙ ПЕРІОД

Стаття 30. Функціонування ринку електричної енергії у перехідний період

1. Для запровадження повномасштабного ринку електричної енергії, передбаченого цим Законом, забезпечення його ефективного функціонування мають бути створені відповідні передумови. З цією метою запроваджується перехідний період, який діє з дня набрання чинності цим Законом до дня запровадження повномасштабного ринку електричної енергії.

2. У перехідний період, з урахуванням особливостей, визначених розділами V та VI цього Закону, функціонують:

оптовий ринок електричної енергії України;

ринок допоміжних послуг;

роздрібний ринок.

3. Оптовий ринок електричної енергії діє відповідно до Закону України "Про електроенергетику".

4. Ринок допоміжних послуг функціонує в частині придбання системним оператором у енергогенеруючих компаній допоміжних послуг з вторинного та третинного регулювання із забезпеченням резерву відповідної регулюючої потужності. До моменту створення системного оператора його функції виконує державне підприємство, що здійснює централізоване диспетчерське (оперативно-технологічне) управління об'єднаною енергетичною системою України.

Надання допоміжної послуги з вторинного регулювання із забезпеченням резерву відповідної регулюючої потужності здійснюється на обов'язкових засадах енергогенеруючими компаніями, що здійснюють виробництво електричної енергії на гідроелектростанціях (крім мікро-, міні- та малих гідроелектростанцій).

Системний оператор придбаває допоміжну послугу з вторинного регулювання на підставі відповідного договору за тарифом, що регулюється національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг. Продаж електричної енергії, пов'язаної із наданням допоміжної послуги з вторинного регулювання, здійснюється відповідною енергогенеруючою компанією на оптовому ринку електричної енергії України.

Допоміжна послуга з третинного регулювання із забезпеченням резерву відповідної регулюючої потужності ("холодний", "гарячий" резерв на завантаження/розвантаження) придбавається системним оператором на конкурентних засадах на добовій та місячній основі відповідно до порядку придбання допоміжних послуг, затвердженого національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Системний оператор здійснює відбір пропозицій на збільшення (зменшення) навантаження енергогенеруючих компаній у висхідному (низхідному) порядку ціни до повного покриття (або максимального задоволення) потреби в обсягах відповідної резервної потужності на відповідний період.

Системний оператор придбаває допоміжну послугу з третинного регулювання на підставі відповідного договору з енергогенеруючою компанією. Обсяги та ціна допоміжної послуги за цим договором визначаються за результатами конкурсу.

У разі якщо темп зростання цінових пропозицій енергогенеруючих компаній на збільшення (зменшення) свого навантаження перевищує обмеження, встановлені правилами оптового ринку електричної енергії України, продаж таких допоміжних послуг енергогенеруючими компаніями та придбання системним оператором здійснюються за цінами, розрахованими відповідно до правил оптового ринку електричної енергії України.

Впродовж першого року з моменту запровадження перехідного періоду національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, має право застосовувати обмеження цін на ринку допоміжних послуг з метою недопущення необґрунтованого підвищення цін на цьому ринку.

Енергогенеруючі компанії, що здійснюють виробництво електричної енергії на теплових електричних станціях та працюють на оптовому ринку електричної енергії за ціновими заявками, зобов'язані пропонувати допоміжну послугу з третинного регулювання та подавати на конкурс відповідні цінові пропозиції на збільшення (зменшення) свого навантаження по кожному генеруючому блоку, що ними експлуатується.

За поданням системного оператора національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, може бути прийнято рішення про запровадження інших допоміжних послуг. Порядок придбання таких допоміжних послуг визначається відповідно до статті 9 цього Закону.

Придбання допоміжних послуг здійснюється на підставі договорів про надання допоміжних послуг, які укладаються на основі типових договорів, що затверджуються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Витрати системного оператора на придбання допоміжних послуг включаються до тарифу на централізоване диспетчерське (оперативно-технологічне) управління. До моменту створення системного оператора витрати на придбання допоміжних послуг включаються окремою складовою до тарифу державного підприємства, що здійснює централізоване диспетчерське (оперативно-технологічне) управління об'єднаною енергетичною системою України.

5. На роздрібному ринку до здійснення юридичних та організаційних заходів з відокремлення видів діяльності з розподілу та постачання електричної енергії функції гарантованих електропостачальників виконують енергопостачальники, що здійснюють постачання електричної енергії за регульованим тарифом на закріпленій території.

Роздрібні ціни/тарифи на електричну енергію, за якими гарантований електропостачальник продає електричну енергію споживачам електричної енергії, регулюються в порядку, встановленому національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

6. Протягом року з початку дії перехідного періоду електропередавальне та електророзподільні підприємства зобов'язані укласти з оптовим постачальником електричної енергії договори і перейти до купівлі електричної енергії на оптовому ринку електричної енергії України для компенсації технологічних витрат електричної енергії на її передачу та розподіл відповідно магістральними і міждержавними та місцевими (локальними) електричними мережами.

Підприємства, що здійснюють передачу електричної енергії місцевими (локальними) або магістральними електричними мережами, купують необхідні обсяги електричної енергії в оптового постачальника за цінами, розрахованими відповідно до правил оптового ринку електричної енергії України, в обсягах, необхідних для компенсації технологічних витрат електричної енергії при її розподілі та передачі. Витрати, пов'язані з купівлею електричної енергії з метою компенсації технологічних витрат електричної енергії на її розподіл або передачу, включаються до тарифів відповідних суб'єктів господарювання.

7. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, забезпечує в перехідний період організацію внесень відповідних змін до договору між членами оптового ринку електричної енергії України та відповідних додатків до нього, що пов'язані з особливостями функціонування на перехідному етапі оптового ринку електричної енергії України, ринку допоміжних послуг та роздрібного ринку.

8. Функції оператора ринку та гарантованого покупця у перехідний період виконують структурні підрозділи у складі державного підприємства, що виконує функції оптового постачальника електричної енергії.

Стаття 31. Запровадження ринку електричної енергії

1. Рішення щодо дати запровадження повномасштабного ринку електричної енергії, передбаченого цим Законом, приймається Кабінетом Міністрів України. Повномасштабний ринок електричної енергії запроваджується з 1 липня 2017 року, в тому числі такі його складові: ринок двосторонніх договорів, ринок "на добу наперед", балансуючий ринок.

2. До запровадження повномасштабного ринку електричної енергії (всіх складових ринку електричної енергії України, визначених цим Законом) повинні бути виконані відповідні організаційні та нормативно-правові заходи, передбачені у пункті 2 розділу VI цього Закону.

3. Координація роботи із запровадження повномасштабного ринку електричної енергії, передбаченого цим Законом, та контроль за виконанням необхідних організаційних та нормативно-правових заходів здійснюються Координаційним центром із забезпечення впровадження нової моделі ринку електричної енергії (далі - Координаційний центр). Координаційний центр є консультативно-дорадчим органом при Кабінеті Міністрів України, основними завданнями якого, зокрема, є:

координація роботи державних органів, установ, організацій та суб'єктів господарської діяльності з питань впровадження нової моделі ринку електричної енергії України;

підготовка пропозицій та рекомендацій щодо заходів, пов'язаних із впровадженням нової моделі ринку електричної енергії України;

контроль стану виконання заходів щодо впровадження нової моделі ринку електричної енергії;

підготовка пропозицій та рекомендацій щодо удосконалення нормативно-правової бази з питань функціонування ринку електричної енергії України, у тому числі в перехідний період.

Рішення Координаційного центру у вигляді пропозицій або рекомендацій щодо здійснення органами державної влади, установами, підприємствами та організаціями заходів, пов'язаних із впровадженням нової моделі ринку електричної енергії України, є обов'язковими.

4. Упродовж двох років з моменту запровадження повномасштабного ринку електричної енергії, передбаченого цим Законом, національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, має право застосовувати обмеження цін на ринку "на добу наперед", балансуєчому ринку та ринку допоміжних послуг з метою недопущення необґрунтованого підвищення цін на цих ринках. Рішення національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, про застосування обмеження цін на ринку "на добу наперед", балансуєчому ринку та ринку допоміжних послуг не є регуляторними актами.

Розділ VI ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з першого числа місяця, наступного за місяцем його опублікування, крім:

статті 10 цього Закону, яка набирає чинності з 1 липня 2017 року;

другого речення абзацу першого частини четвертої статті 15, яке набирає чинності з 1 липня 2017 року;

частини п'ятої статті 15 цього Закону, яка набирає чинності з дня введення в дію закону, що регулює особливості здійснення юридичного та організаційного відокремлення електророзподільними підприємствами діяльності з розподілу електричної енергії від діяльності з виробництва, передачі та постачання електричної енергії;

статті 23, абзацу другого частини четвертої статті 27 цього Закону, які набирають чинності з 1 липня 2017 року;

підпункту 30 пункту 4 розділу VI "Прикінцеві та перехідні положення", який набирає чинності з 1 грудня 2014 року;

абзаців другого - четвертого підпункту 19, абзаців третього - восьмого підпункту 20, підпункту 21 пункту 4 розділу VI "Прикінцеві та перехідні положення", які набирають чинності з 1 січня 2015 року;

абзацу четвертого підпункту 2, абзаців третього, четвертого, дев'ятого, дванадцятого, тринадцятого, сімнадцятого - дев'ятнадцятого, двадцять другого - двадцять шостого підпункту 12, абзацу четвертого підпункту 13, абзацу дев'ятого підпункту 14, абзацу тринадцятого підпункту 15, абзацу одинадцятого підпункту 16, абзацу дев'ятого підпункту 18, абзаців п'ятого та шостого підпункту 19, підпункту 22, абзаців другого - тринадцятого, п'ятнадцятого - дев'ятнадцятого та двадцять першого - двадцять третього підпункту 25, підпункту 27, підпункту 28, абзаців п'ятого, дев'ятого та десятого підпункту 29, підпункту 31 пункту 4, підпунктів 2 та 3 пункту 10 розділу VI "Прикінцеві та перехідні положення" цього Закону, які набирають чинності з 1 липня 2017 року.

Права та обов'язки суб'єктів ринку електричної енергії щодо їх участі на ринку двосторонніх договорів, ринку "на добу наперед" та балансуєчому ринку, які передбачені статтями 6, 7 та 8 цього Закону, виникають з 1 липня 2017 року.

2. З метою забезпечення функціонування перехідного періоду та створення передумов запровадження повномасштабного ринку електричної енергії, передбаченого цим Законом, протягом перехідного періоду:

1) Кабінету Міністрів України:

у місячний термін з дня опублікування цього Закону прийняти акт щодо утворення Координаційного центру із забезпечення впровадження нової моделі ринку електричної енергії;

до 1 квітня 2014 року створити у складі підприємства, що здійснює діяльність з оптового постачання електричної енергії, структурні підрозділи для виконання функцій оператора ринку та гарантованого покупця на повномасштабному ринку електричної енергії, передбаченому цим Законом;

до 1 січня 2015 року здійснити заходи з підготовки проектів актів законодавства щодо імплементації вимог Директиви ЄС № 2009/72/ЄС про загальні правила функціонування внутрішнього ринку електроенергії та Регламенту № 714/2009 стосовно умов доступу до мережі трансграничної передачі електроенергії;

до 1 січня 2016 року провести реорганізацію підприємства, що здійснює діяльність з оптового постачання електричної енергії, шляхом виділення (розділення) з його складу структурних підрозділів та створення на їх базі підприємств, що будуть виконувати функції оператора ринку та гарантованого покупця в організаційно-правових формах відповідно до цього Закону;

до 1 січня 2016 року створити державну спеціалізовану некомерційну установу - Фонд врегулювання вартісного дисбалансу;

до 1 січня 2016 року провести реорганізацію підприємства, що здійснює диспетчерське управління об'єднаною енергетичною системою України, передачу електричної енергії магістральними електричними мережами, і створити системного оператора та електропередавальне підприємство;

до 1 січня 2016 року здійснити заходи щодо передачі обладнання та програмно-інформаційного комплексу, пов'язаного з автоматизованою системою комерційного обліку оптового ринку електричної енергії України, з балансу оптового постачальника на баланс системного оператора;

до 1 січня 2016 року визначити уповноважений банк ринку електричної енергії;

до 1 липня 2017 року визначити групи побутових споживачів, ціни на електричну енергію для яких регулюються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, відповідно до цього Закону;

здійснити необхідні заходи щодо виконання центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в електроенергетичному комплексі, таких положень у зазначені строки:

протягом шести місяців з дня опублікування цього Закону затвердити методику визначення доступної пропускної спроможності міждержавних електричних мереж;

до 1 січня 2015 року затвердити кодекс електричних мереж;

до 1 травня 2014 року забезпечити розроблення порядку підготовки системним оператором плану розвитку об'єднаної енергетичної системи України на наступні десять років та порядку його оприлюднення;

здійснити необхідні заходи щодо виконання державним підприємством, що здійснює централізоване диспетчерське (оперативно-технологічне) управління об'єднаною енергетичною системою України, таких положень у зазначені строки:

до 1 січня 2016 року здійснити закупівлю та впровадження у промислову експлуатацію програмного та технічного забезпечення, необхідного для функціонування балансуючого ринку, а також для виконання функцій системного оператора, функцій адміністратора розрахунків та адміністратора комерційного обліку;

до 1 грудня 2014 року відповідно до порядку, затвердженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в електроенергетичному комплексі, підготувати план розвитку об'єднаної енергетичної системи України на наступні десять років (починаючи з 2015 року) та направити його на затвердження до Кабінету Міністрів України;

здійснити необхідні заходи щодо виконання державним підприємством, що виконує функцію оптового постачальника електричної енергії, таких положень у зазначені строки:

до 1 січня 2016 року здійснити закупівлю та впровадити через свій підрозділ програмне та технічне забезпечення, необхідне для організації та проведення торгів "на добу наперед";

забезпечити фінансування підприємств, що будуть виконувати функції оператора ринку та гарантованого покупця, в межах свого кошторису, затвердженого національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг;

до 1 січня 2015 року затвердити план розвитку об'єднаної енергетичної системи України на наступні десять років (починаючи з 2015 року);

до 1 січня 2017 року затвердити порядок надання державою забезпечення виконання грошових зобов'язань окремих споживачів з оплати електричної енергії та порядок складання переліку споживачів та їх обладнання, для якого має бути встановлена екологічна броня електропостачання. Порядок надання державою забезпечення виконання грошових зобов'язань окремих споживачів з оплати електричної енергії повинен, зокрема, включати:

способи забезпечення державою виконання окремими споживачами грошових зобов'язань з оплати електричної енергії;

перелік споживачів, відносно яких гарантованим електропостачальникам державою надається забезпечення виконання грошових зобов'язань окремих споживачів з оплати електричної енергії;

строки дії та обсяги забезпечення державою виконання окремими споживачами грошових зобов'язань з оплати електричної енергії;

порядок та строки виконання державою грошових зобов'язань окремих споживачів з оплати електричної енергії за наданими забезпеченнями;

порядок безумовного відшкодування збитків гарантованого електропостачальника, пов'язаних із невиконанням/неналежним виконанням зобов'язань з оплати електричної енергії окремими споживачами, щодо грошових зобов'язань яких державою було надано відповідне забезпечення.

При визначенні переліку споживачів, відносно яких гарантованим електропостачальникам державою надається забезпечення виконання грошових зобов'язань з оплати електричної енергії, Кабінет Міністрів України повинен враховувати вимоги законодавства щодо встановлення екологічної броні та/або можливі економічні, екологічні, соціальні наслідки, до яких може призвести обмеження режиму споживання електричної енергії таких споживачів;

2) національній комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг:

у шестимісячний строк з дня опублікування цього Закону розробити і затвердити порядок проведення електронних аукціонів з розподілення пропускнуої спроможності міждержавних електричних мереж із забезпеченням функціонування процедур електронного аукціону, електронного документообігу та електронного цифрового підпису;

до 1 січня 2016 року затвердити правила ринку, правила ринку "на добу наперед", кодекс комерційного обліку;

до 1 січня 2015 року затвердити ліцензійні умови провадження господарської діяльності відповідних суб'єктів ринку електричної енергії;

до 1 січня 2016 року затвердити типові та примірні договори, порядки та методики, визначені цим Законом;

до 1 січня 2015 року здійснити необхідні заходи для застосування ринкових цін на електричну енергію для всіх категорій споживачів, крім визначених груп побутових споживачів;

до 1 січня 2016 року затвердити типові вимоги до балансуємих груп;

до дати запровадження повномасштабного ринку електричної енергії, визначеного цим Законом, передбачити за договорами про надання послуг з провадження ринку електричної енергії фінансування створених підприємств, що будуть виконувати функції оператора ринку та гарантованого покупця, за рахунок кошторису підприємства, що здійснює діяльність з оптового постачання електричної енергії;

3) суб'єктам господарювання відповідно до закону, що регулює особливості здійснення юридичного та організаційного відокремлення електророзподільними підприємствами діяльності з розподілу електричної енергії від діяльності з виробництва, передачі та постачання електричної енергії, здійснити необхідні юридичні та організаційні заходи з відокремлення видів діяльності, а саме:

електророзподільним підприємствам у частині здійснення функцій з розподілу та постачання електричної енергії;

електророзподільним підприємствам у частині відокремлення від інших видів діяльності вертикально інтегрованої господарської організації, які не пов'язані з розподілом електричної енергії електричними мережами, що передбачає:

- заборону суміщення посад у складі вертикально інтегрованої господарської організації;

- самостійність прийняття рішень щодо поточних фінансових операцій, експлуатації, будівництва чи модернізації об'єктів місцевих (локальних) електричних мереж для провадження відповідної ліцензованої діяльності.

До завершення процесу відокремлення електророзподільне підприємство щороку готує план заходів, що забезпечує відокремлення та незалежність його господарської, зокрема ліцензованої, діяльності з розподілу електричної енергії від інших видів діяльності вертикально інтегрованої господарської організації. Такий план заходів та звіти про його виконання оприлюднюються та подаються національній комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, для проведення моніторингу відповідно до законодавства.

3. До 1 січня 2015 року побутові споживачі електричної енергії не є кваліфікованими споживачами електричної енергії. З 1 січня 2015 року всі споживачі є кваліфікованими споживачами електричної енергії.

4. Внести до Закону України "Про електроенергетику" (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 1, ст. 1 із наступними змінами) такі зміни:

1) преамбулу після слів "виробництвом, передачею" доповнити словом "розподілом";

2) у статті 1:

абзац восьмий викласти в такій редакції:

"енергопостачальники - учасники оптового ринку електричної енергії України, які купують електричну енергію на цьому ринку з метою її продажу та/або постачання споживачам або з метою її експорту та/або імпорту";

абзаци сьомий, восьмий, сімнадцятий, дев'ятнадцятий, двадцятий, двадцять другий, двадцять четвертий - двадцять дев'ятий виключити;

абзац тринадцятий викласти в такій редакції:

"місцева (локальна) електрична мережа - приєднана електрична мережа, призначена для розподілу електричної енергії від магістральної мережі та/або електричної станції до споживача";

абзац чотирнадцятий викласти в такій редакції:

"нормативно-технічний документ - норми, правила, інструкції та стандарти, прийняті та зареєстровані в порядку, встановленому законодавством, щодо забезпечення належного технічного стану електричних, теплових, тепловикористовувальних установок та мереж";

абзац вісімнадцятий викласти в такій редакції:

"передача електричної енергії - транспортування електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами на підставі договору";

абзац двадцять перший викласти в такій редакції:

"суб'єкти електроенергетики - суб'єкти господарської діяльності незалежно від їх відомчої належності та форм власності, що займаються виробництвом, передачею, розподілом, постачанням електричної енергії та теплової енергії при централізованому тепlopостачанні, а також суб'єкт господарської діяльності, що здійснює централізоване диспетчерське (оперативно-технологічне) управління";

в абзаці тридцять третьому слово "населення" замінити словами "побутових споживачів";

в абзаці сорок четвертому слово "електропостачання" замінити словами "розподілу та постачання електричної енергії";

абзац сорок п'ятий викласти в такій редакції:

"електропередавальна організація - суб'єкт господарювання, який здійснює діяльність з передачі або розподілу електричної енергії відповідно до ліцензії";

доповнити абзацами такого змісту:

"розподіл електричної енергії - транспортування електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами на підставі договору;

електростанція - електроустановка або група електроустановок, призначених для виробництва електричної енергії або комбінованого виробництва електричної та теплової енергії;

терміни "вільна пропускна спроможність", "доступна пропускна спроможність", "доступ до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж" вживаються у значеннях, наведених у Законі України "Про засади функціонування ринку електричної енергії України";

3) текст статті 2 викласти в такій редакції:

"Цей Закон регулює відносини, що виникають у зв'язку з виробництвом, передачею, розподілом, постачанням і використанням енергії, державним наглядом за безпечним виконанням робіт на об'єктах електроенергетики незалежно від форм власності, безпечною експлуатацією енергетичного обладнання і державним наглядом за режимами споживання електричної і теплової енергії, а також з централізованим диспетчерським (оперативно-технологічним) управлінням";

4) текст статті 3 викласти в такій редакції:

"Відносини, пов'язані з виробництвом, передачею, розподілом, постачанням і використанням енергії, а також з централізованим диспетчерським (оперативно-технологічним) управлінням, регулюються цим Законом та іншими нормативно-правовими актами";

5) абзац другий статті 4 після слів "встановлюється єдине" доповнити словом "централізоване";

6) у статті 5:

абзац п'ятий після слів "передачею, постачанням" доповнити словом "розподілом";

абзац дев'ятий після слова "єдиного" доповнити словом "централізованого";

в абзаці чотирнадцятому слово "енергопостачальників" замінити словами "суб'єктів електроенергетики";

7) доповнити статтею 5¹ такого змісту:

"Стаття 5¹. Моніторинг безпеки постачання електричної енергії

Моніторинг безпеки постачання електричної енергії та опублікування відповідного звіту здійснюються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику в електроенергетичному комплексі.

Моніторинг безпеки постачання електричної енергії включає, зокрема:

аналіз балансу виробництва-споживання електричної енергії на ринку електричної енергії України;

аналіз рівня очікуваного майбутнього попиту на електричну енергію та прогнозу потужності, яка має бути забезпечена за рахунок додаткових генеруючих потужностей, що знаходяться у процесі будівництва або будівництво яких планується;

оцінку якості та рівня технічного обслуговування електричних мереж;

заходи щодо покриття максимального навантаження та вирішення проблеми дефіциту генеруючої потужності.

Звіт про результати моніторингу безпеки постачання електричної енергії оприлюднюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику в електроенергетичному комплексі, кожні два роки";

8) у статті 7:

частину першу викласти в такій редакції:

"Проектування, будівництво, введення в експлуатацію, експлуатація, виведення з експлуатації об'єктів електроенергетики, систем централізованого диспетчерського (оперативно-технологічного) управління, інших об'єктів, підключених до об'єднаної енергетичної системи України, регламентуються нормативно-правовими та нормативно-технічними документами";

у частині другій слово "електропостачання" замінити словами "розподілу та постачання електричної енергії";

частину четверту викласти в такій редакції:

"Стандарти операційної безпеки функціонування об'єднаної енергетичної системи України затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в електроенергетичному комплексі, за погодженням з національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику в електроенергетичному комплексі, здійснює моніторинг за дотриманням стандартів операційної безпеки функціонування об'єднаної енергетичної системи України";

у частині п'ятій слово "електропостачання" замінити словами "розподілу та постачання електричної енергії";

доповнити частиною шостою такого змісту:

"Показники якості послуг розподілу та постачання електричної енергії затверджуються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику в електроенергетичному комплексі";

9) у статті 9:

частину другу після слів "виробництвом, передачею" доповнити словом "розподілом";

у частині четвертій слова "тепловикористальними установками" замінити словами "тепловикористовувальними установками", а після слів "нормативно-правових актів" доповнити словами "нормативно-технічних документів";

у частині п'ятій:

абзац третій після слів "нормативно-правових актів" доповнити словами "нормативно-технічних документів";

в абзаці четвертому слова "тепловикористальних установок" замінити словами "тепловикористовувальних установок";

у частині сьомій:

в абзаці другому слова "тепловикористальних установок" замінити словами "тепловикористовувальних установок", а після слів "нормативно-правових актів" доповнити словами "нормативно-технічних документів";

абзац третій після слів "нормативно-правових актів" доповнити словами "нормативно-технічних документів", а слова "тепловикористальних установок" замінити словами "тепловикористовувальних установок";

абзац п'ятий після слів "нормативно-правових актів" доповнити словами "нормативно-технічних документів", а слова "тепловикористальних установок" замінити словами "тепловикористовувальних установок";

10) у частині другій статті 10 слова "режимів енергоспоживання" замінити словами "режимів споживання електричної та теплової енергії";

11) у статті 11:

частину першу викласти у такій редакції:

"Державне регулювання діяльності в електроенергетиці провадиться шляхом формування тарифної політики відповідно до законодавства, надання ліцензій на здійснення окремих видів діяльності в електроенергетиці, здійснення контролю за діяльністю суб'єктів електроенергетики та інших учасників ринку електричної енергії та встановлення відповідальності за порушення умов і правил здійснення ними діяльності в електроенергетиці та на ринку електричної енергії";

частину четверту доповнити словами "іншими законами та нормативно-правовими актами";

12) у статті 12:

у частині першій:

абзац другий викласти в такій редакції:

"участь у формуванні та забезпеченні реалізації єдиної державної політики щодо розвитку та функціонування ринку електричної енергії";

абзац п'ятий викласти в такій редакції:

"забезпечення проведення цінової та тарифної політики в електроенергетиці в межах повноважень, визначених законодавством";

абзац сьомий викласти в такій редакції:

"розроблення та затвердження правил користування електричною енергією (які включають правила користування електричною енергією для побутових споживачів)";

абзац восьмий виключити;

абзац дев'ятий викласти в такій редакції:

"видача суб'єктам господарської діяльності ліцензій на здійснення діяльності з виробництва, передачі, розподілу, постачання електричної енергії, здійснення функцій гарантованого покупця, здійснення функцій оператора ринку, здійснення функцій системного оператора";

абзац десятий викласти в такій редакції:

"розроблення та затвердження типових форм договорів про приєднання, методики розрахунку плати за приєднання електроустановок до електричних мереж та порядку фінансування послуг з приєднання електроустановок до електричних мереж";

у частині другій:

абзац другий викласти в такій редакції:

"бере участь у регулюванні платіжно-розрахункових відносин на ринку електричної енергії, в межах повноважень, визначених законом";

абзац третій викласти в такій редакції:

"забезпечує реалізацію державної політики щодо стимулювання виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії, у тому числі шляхом затвердження договорів купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом з гарантованим покупцем на підтвердження державних гарантій, встановлених законом";

абзаци четвертий та п'ятий виключити;

абзац шостий викласти в такій редакції:

"розглядає справи про порушення умов та правил здійснення ліцензійної діяльності і за результатами розгляду приймає рішення в межах своєї компетенції";

абзац сьомий викласти в такій редакції:

"застосовує адміністративні стягнення до посадових осіб та майнові санкції до суб'єктів електроенергетики, інших учасників ринку електричної енергії";

абзац восьмий викласти в такій редакції:

"здійснює безперешкодно перевірки дотримання умов та правил здійснення ліцензійної діяльності";

у частині третій слова "електропередавальних організацій" замінити словами "електропередавального та електророзподільних підприємств";

13) у статті 13:

частину першу викласти в такій редакції:

"Діяльність з виробництва, передачі, розподілу, постачання електричної енергії, здійснення функцій гарантованого покупця, здійснення функцій системного оператора, здійснення функцій оператора ринку здійснюється за умови отримання відповідної ліцензії, яка видається національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики";

частини другу та п'яту виключити;

14) у статті 14:

частину першу викласти в такій редакції:

"В електроенергетиці України діє єдина централізована диспетчерська система оперативно-технологічного управління виробництвом, передачею, розподілом та постачанням електричної енергії. Функції централізованого диспетчерського (оперативно-технологічного) управління об'єднаною енергетичною системою України та організацію паралельної роботи з енергетичними системами інших держав виконує державне підприємство, яке визначається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику в електроенергетичному комплексі. Централізоване диспетчерське (оперативно-технологічне) управління поширюється на суб'єкти господарської діяльності, об'єкти електроенергетики яких підключені до об'єднаної енергетичної системи України";

після частини третьої доповнити новою частиною такого змісту:

"Державне підприємство, що здійснює централізоване диспетчерське (оперативно-технологічне) управління об'єднаною енергетичною системою України, є системним оператором та виконує функції, визначені цим Законом та Законом України "Про засади функціонування ринку електричної енергії України".

У зв'язку з цим частини четверту - сьому вважати відповідно частинами п'ятою - восьмою;

у частині п'ятій слова "диспетчерське (оперативно-технологічне)" замінити словами "централізоване диспетчерське (оперативно-технологічне)";

у частині шостій слова "диспетчерське (оперативно-технологічне)" замінити словами "централізоване диспетчерське (оперативно-технологічне)", а слова "нормативно-технічними документами" замінити словами "нормативно-правовими актами та нормативно-технічними

документами";

частину восьму виключити;

15) у статті 15:

частину першу замінити двома частинами такого змісту:

"Купівля всієї електричної енергії, виробленої на електростанціях, потужність чи обсяг відпуску яких перевищують граничні показники (крім випадків, передбачених цим Законом), та весь її оптовий продаж здійснюються на оптовому ринку електричної енергії України. Функціонування інших оптових ринків електричної енергії в Україні забороняється.

До прийняття рішення про запровадження повномасштабного ринку електричної енергії, передбаченого Законом України "Про засади функціонування ринку електричної енергії України", функціонування оптового ринку електричної енергії України здійснюється з урахуванням особливостей, визначених у розділах V та VI Закону України "Про засади функціонування ринку електричної енергії України".

У зв'язку з цим частини другу - одинадцятую вважати відповідно частинами третьою - дванадцятую;

у частині дев'ятій:

в абзаці четвертому слова "магістральними та міждержавними електричними мережами" виключити;

в абзаці п'ятому слова "місцевими (локальними) електричними мережами" виключити;

після абзацу п'ятого доповнити новим абзацом такого змісту:

"розподілом електричної енергії".

У зв'язку з цим абзац шостий вважати абзацом сьомим;

абзац другий частини дванадцятої після слів "діяльності з виробництва" доповнити словами "передачі, розподілу";

статтю 15 виключити;

16) у статті 15¹:

в абзаці третьому частини третьої слово "передачу" замінити словом "розподіл";

після частини четвертої доповнити новою частиною такого змісту:

"Кошти за електричну енергію, закуплену на оптовому ринку підприємством, що здійснює передачу електричної енергії, та всіма підприємствами, що здійснюють розподіл електричної енергії, перераховуються виключно на поточний рахунок із спеціальним режимом використання оптового постачальника електричної енергії".

У зв'язку з цим частини п'яту - десяту вважати відповідно частинами шостою - одинадцятую;

абзац третій частини шостої викласти в такій редакції:

"підприємству, яке здійснює диспетчерське управління об'єднаною енергетичною системою України, підприємству, яке здійснює передачу електричної енергії, а також на допоміжні заходи із забезпечення сталого функціонування об'єднаної енергетичної системи України";

після частини восьмої доповнити новою частиною такого змісту:

"Умови про оплату електричної енергії коштами та про відкриття поточного рахунку із спеціальним режимом використання підприємству, що здійснює передачу електричної енергії, та підприємствами, що здійснюють розподіл електричної енергії, є обов'язковими умовами договору купівлі-продажу електричної енергії між оптовим постачальником електричної енергії та підприємствами, що здійснюють передачу або розподіл електричної енергії".

У зв'язку з цим частини дев'яту - одинадцяту вважати відповідно частинами десятою - дванадцятою;

статтю 15¹ виключити;

17) у статті 16:

частину першу після слів "регулюються цим Законом" доповнити словами "Законом України "Про засади функціонування ринку електричної енергії України";

частину другу викласти в такій редакції:

"Суб'єкти господарської діяльності, які здійснюють виробництво, передачу, розподіл, постачання електричної енергії, диспетчерське управління об'єднаною енергетичною системою України, виконують функції оператора ринку або гарантованого покупця і визнані в установленому порядку такими, що займають монопольне (домінуюче) становище на ринку електричної енергії, не можуть припиняти свою діяльність або зменшувати її обсяг з метою створення дефіциту електричної енергії, якщо необхідність такого обмеження не встановлена законодавством України";

18) у статті 17:

у частині третій слова "населення, яке постійно проживає" замінити словами "побутових споживачів, які постійно проживають";

частину п'яту викласти в такій редакції:

"Тарифи на централізоване диспетчерське (оперативно-технологічне) управління, на передачу і розподіл електричної енергії регулюються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики";

після частини п'ятої доповнити новою частиною такого змісту:

"Тарифи на постачання електричної енергії енергопостачальником, що здійснює господарську діяльність з постачання електричної енергії на закріпленій території, регулюються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики".

У зв'язку з цим частини шосту - одинадцяту вважати відповідно частинами сьомою - дванадцятою;

частину сьому виключити;

статтю 17 виключити;

19) у статті 17¹:

після частини першої доповнити новою частиною такого змісту:

"Для об'єктів електроенергетики, що використовують альтернативні джерела енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - виробленої лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), встановлена потужність яких перевищує 5 МВт, "зелений" тариф на вироблену ними електричну енергію встановлюється за умови відповідності будівництва таких об'єктів електроенергетики плану розвитку об'єднаної енергетичної системи України на наступні десять років".

У зв'язку з цим частини другу - вісімнадцяту вважати відповідно частинами третьою - дев'ятнадцятою;

частину двадцять першу викласти в такій редакції:

{Абзац п'ятий підпункту 19 пункту 4 розділу VI в редакції Закону № 514-VIII від 04.06.2015}

"Держава гарантує закріплення на законодавчому рівні на весь строк застосування "зеленого" тарифу вимог щодо закупівлі у кожному розрахунковому періоді гарантованим покупцем електроенергії, виробленої на об'єктах електроенергетики, у тому числі введених в експлуатацію чергах будівництва електричних станцій (пускових комплексів), що використовують альтернативні джерела енергії (крім доменного та коксівного газів, а з

використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), і не проданої на ринку електричної енергії іншим суб'єктам ринку, за встановленим "зеленим" тарифом з урахуванням надбавки до нього, встановленої відповідно до статті 17³ цього Закону, у кожному розрахунковому періоді (місяці), а також щодо розрахунків за таку електроенергію у повному обсязі, у встановлені строки та грошовими коштами у порядку, встановленому законом. При цьому у кожному розрахунковому періоді (місяці) обсяг відпуску електричної енергії, виробленої на об'єкті електроенергетики з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), визначається за вирахуванням обсягу витрат електричної енергії на власні потреби в електричній енергії відповідного об'єкта електроенергетики, що виробляє електричну енергію з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями). Порядок купівлі та розрахунків за електричну енергію, вироблену на об'єктах електроенергетики з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), за "зеленим" тарифом з урахуванням надбавки до нього, встановленої відповідно до статті 17³ цього Закону, оптовим ринком електричної енергії України, а також порядок обліку такої електроенергії затверджується національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг";

{Абзац шостий підпункту 19 пункту 4 розділу VI в редакції Закону № 514-VIII від 04.06.2015}

20) у статті 17²:

частини п'яту - дев'яту після слів "на передачу" доповнити словами "або розподіл";

частину шосту викласти в такій редакції:

"Приєднання об'єктів електроенергетики, які виробляють електричну енергію з використанням альтернативних джерел енергії та будівництво яких відповідає плану розвитку об'єднаної енергетичної системи України на наступні десять років, фінансується в обсязі 50 відсотків за рахунок коштів, передбачених у тарифах на передачу електричної енергії, і 50 відсотків - за рахунок поворотної фінансової допомоги, яка надається замовником електропередавальній організації";

після частини шостої доповнити двома новими частинами такого змісту:

"Приєднання об'єктів електроенергетики, що виробляють електричну енергію з використанням альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - вироблену лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), будівництво яких не передбачено планом розвитку об'єднаної енергетичної системи України на наступні десять років, здійснюється відповідно до частин третьої - п'ятої цієї статті.

Висновок про відповідність або невідповідність будівництва об'єкта електроенергетики, що виробляє електричну енергію з використанням альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - вироблену лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями) плану розвитку об'єднаної енергетичної системи України на наступні десять років надається системним оператором під час погодження ним технічних умов на приєднання такого об'єкта відповідно до кодексу електричних мереж. Висновок про відповідність або невідповідність будівництва об'єкта електроенергетики плану розвитку об'єднаної енергетичної системи України на наступні десять років надається з урахуванням потреб у відповідній генеруючій потужності з відповідного джерела енергії та у відповідному регіоні у затвердженому плані розвитку об'єднаної енергетичної системи України на наступні десять років та з урахуванням раніше наданих технічних умов та побудованих об'єктів".

У зв'язку з цим частини сьому - дев'яту вважати відповідно частинами дев'ятою - одинадцятою;

21) статтю 18 викласти в такій редакції:

"Стаття 18. Проектування та будівництво об'єктів електроенергетики

Проектування та будівництво (нове будівництво, реконструкція, капітальний ремонт, технічне переоснащення) об'єктів електроенергетики здійснюються відповідно до законодавства у сфері містобудівної діяльності. Оснащення об'єктів електроенергетики ліцензіатами, ціни (тарифи) на відповідні послуги (товари) яких регулюються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики, здійснюється на конкурентних засадах.

Фінансування капітального будівництва, реконструкції та обслуговування об'єктів, призначених для спільних потреб підприємств електроенергетики та підприємств інших галузей, провадиться за рахунок замовників (власників) та користувачів цих об'єктів.

Розвиток електричних мереж, які перебувають у власності або користуванні електропередавальних організацій, передбачається інвестиційними програмами, схваленими національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики, та фінансується за рахунок коштів, передбачених у тарифах на передачу або розподіл електричної енергії, оплати вартості послуг з приєднання, поворотної фінансової допомоги замовників, банківських кредитів, коштів, залучених з інших джерел, не заборонених законодавством. Кошти, отримані як поворотна фінансова допомога замовників для фінансування робіт з приєднання, обліковуються окремо та використовуються електропередавальною організацією для приєднання електроустановок замовників. Розвиток електричних мереж електропередавальної організації має узгоджуватися з планами забудови відповідної території.

У разі спорудження або реконструкції будівель, доріг, мостів, інших об'єктів архітектури роботи з перенесення повітряних і підземних електричних мереж, теплових мереж та інших об'єктів електроенергетики виконуються власником цих об'єктів електроенергетики за рахунок замовників будівництва або реконструкції будівель, доріг, мостів, інших об'єктів архітектури відповідно до затвердженої проектно-кошторисної документації.

Приєднання електроустановок замовників до електричних мереж власників, які не є електропередавальними організаціями, здійснюється на умовах і в порядку, що передбачені цим Законом для приєднання до електричних мереж електропередавальних організацій.

Створення (нове будівництво, реконструкція, технічне переоснащення) магістральних (міждержавних) електричних мереж здійснюється відповідно до плану розвитку об'єднаної енергетичної системи України на наступні десять років за рахунок інвестицій електропередавального підприємства або за рахунок інвестицій фізичної чи юридичної особи, що не є пов'язаною прямо або опосередковано відносинами контролю з електропередавальними організаціями";

22) доповнити статтею 18¹ такого змісту:

"Стаття 18¹. Забезпечення потреб об'єднаної енергетичної системи України у резервах генеруючих потужностей

Забезпечення реконструкції існуючих та/або нового будівництва генеруючих потужностей з метою забезпечення потреб об'єднаної енергетичної системи України у резервах генеруючих потужностей та надійного постачання електричної енергії здійснюється системним оператором шляхом придбання допоміжної послуги із забезпечення резервів нової та/або реконструйованої генеруючої потужності.

Потреби у резервах відповідної генеруючої потужності на довгостроковий період визначаються планом розвитку об'єднаної енергетичної системи України на наступні десять років.

У разі якщо для покриття прогнозованого попиту на електричну енергію недостатньо наявних генеруючих потужностей (у тому числі будівництво яких для покриття прогнозованого попиту здійснюється за планом розвитку об'єднаної енергетичної системи України на наступні десять років), системний оператор з метою забезпечення безпеки постачання електричної енергії застосовує конкурсні процедури придбання допоміжної послуги із забезпечення резервів нової та/або реконструйованої генеруючої потужності.

Проведення конкурсу з відбору постачальника допоміжних послуг із забезпечення резервів нової та/або реконструйованої генеруючої потужності (у тому числі за умови участі одного учасника) та визначення умов фінансування надання таких послуг здійснюються відповідно до порядку, затвердженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в електроенергетичному комплексі, за погодженням з національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики.

Визначення постачальника допоміжної послуги із забезпечення резервів нової та/або реконструйованої генеруючої потужності здійснюється системним оператором з урахуванням плану розвитку об'єднаної енергетичної системи України на наступні десять років, виду проектного палива, необхідності проведення реконструкції електричної потужності у відповідних енергетичних вузлах об'єднаної енергетичної системи України та інших критеріїв, визначених пріоритетними.

Придбання допоміжних послуг із забезпечення резервів нової та/або реконструйованої генеруючої потужності здійснюється в осіб, які стали переможцями конкурсних процедур з відбору постачальника допоміжних послуг із забезпечення резервів нової та/або реконструйованої генеруючої потужності та підписали відповідний договір з системним оператором. Такі особи отримують статус постачальника допоміжних послуг.

Зобов'язання щодо оплати допоміжної послуги із забезпечення резервів нової електричної потужності виникають у системного оператора після введення відповідних генеруючих потужностей в експлуатацію та виконуються впродовж терміну придбання такої допоміжної послуги, що визначається національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики, і не може перевищувати десять років для проектів будівництва нових генеруючих потужностей.

Типові договори, на підставі яких придбаваються допоміжні послуги забезпечення резервів нової та/або реконструйованої генеруючої потужності, мають передбачати порядок зміни умов придбання допоміжної послуги у разі невиконання інвестором зобов'язань, що визначились за результатами конкурсу/тендера.

Моніторинг виконання постачальником допоміжної послуги із забезпечення резервів нової та/або реконструйованої генеруючої потужності договірних зобов'язань здійснюється системним оператором. У разі порушення постачальником допоміжної послуги із забезпечення резервів нової та/або реконструйованої генеруючої потужності своїх договірних зобов'язань щодо недотримання термінів введення в експлуатацію нових та/або реконструйованих генеруючих потужностей умови придбання допоміжної послуги змінюються у порядку, передбаченому договором про надання допоміжних послуг із забезпечення резервів нової та/або реконструйованої генеруючої потужності";

23) у частині шостій статті 19 слова "нормативними документами" замінити словами "нормативно-технічними документами";

24) останнє речення частини сьомої статті 20 викласти у такій редакції: "Кабінет Міністрів України затверджує порядок складання переліку споживачів та їх обладнання, для якого має бути встановлена екологічна броня електропостачання, а також затверджує порядок надання державою забезпечення виконання грошових зобов'язань окремих споживачів з оплати електричної енергії";

25) у статті 24:

назву викласти в такій редакції:

"Стаття 24. Права, обов'язки та відповідальність електропостачальників і електропередавальних організацій";

частину першу викласти в такій редакції:

"Електропостачальники погоджують з відповідним споживачем величину екологічної броні електропостачання, яка має бути затверджена центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики. У разі

недосягнення згоди між споживачем та електропостачальником щодо величини екологічної броні електропостачання остаточно рішення приймається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики";

частину другу викласти в такій редакції:

"Електропостачальники на підставі договору з електропередавальними організаціями мають право за умови неповної оплати споживачем спожитої електричної енергії обмежити його електроспоживання до повного припинення постачання електричної енергії, а у разі наявності екологічної броні та гарантій виконання споживачем грошових зобов'язань з оплати електричної енергії до рівня екологічної броні електропостачання";

частину третю викласти в такій редакції:

"Порядок обмеження електроспоживання споживачів до рівня екологічної броні електропостачання або повного припинення їм постачання електричної енергії встановлюється законами України, правилами користування електричною енергією";

частину четверту замінити двома частинами такого змісту:

"Вартість спожитої електроенергії, що постачається споживачам на рівні екологічної броні, яка є несплаченою таким споживачем, відшкодовується електропостачальникам відповідно до порядку надання державою забезпечення виконання окремими споживачами грошових зобов'язань з оплати електричної енергії.

Збитки електропостачальників від надання пільг з оплати за спожиту електричну енергію окремим категоріям побутових споживачів відшкодовуються за рахунок джерел, визначених законодавчими актами, які передбачають відповідні пільги".

У зв'язку з цим частини п'яту - сімнадцяту вважати відповідно частинами шостою - вісімнадцятою;

у частині шостій слово "Енергопостачальники" замінити словами "Електропередавальні організації", а після слів "нормативно-правових актів" доповнити словами "нормативно-технічних документів";

у частині восьмій слова "Енергопостачальник, що здійснює постачання електричної енергії на закріпленій території" замінити словами "Гарантований електропостачальник";

частину дев'яту викласти в такій редакції:

"Електропередавальні організації зобов'язані забезпечити рівноправний доступ до своїх мереж відповідно до кодексу електричних мереж. Електропередавальні організації не мають права відмовити у доступі до своїх мереж суб'єктам господарювання, які виробляють енергію з використанням альтернативних джерел енергії. Електропередавальні організації у своїх інвестиційних програмах повинні передбачати витрати на приєднання об'єктів електроенергетики, які виробляють електроенергію з альтернативних джерел енергії";

частину одинадцяту викласти в такій редакції:

"Електропередавальні організації зобов'язані у встановленому законом порядку забезпечити доступ інспекторів з державного енергетичного нагляду до енергетичних установок для здійснення державного енергетичного нагляду (контролю) за дотриманням вимог нормативно-правових актів, нормативно-технічних документів, нормативних документів з питань технічної експлуатації електричних станцій і мереж та енергетичного обладнання";

частину дванадцяту після слів "здійснює передачу" доповнити словами "або розподіл";

частину дванадцяту виключити;

частини тринадцяту та чотирнадцяту виключити;

у частинах шістнадцятій та сімнадцятій слово "Енергопостачальник" замінити словом "Електропостачальник";

26) у статті 24¹:

назву викласти в такій редакції:

"Стаття 24¹. Відповідальність суб'єктів електроенергетики за збитки, завдані при виробництві, передачі, розподілі та постачанні електричної енергії";

слова "в мережах" замінити словами "в електроустановках", а після слів "виробництва, передачі" доповнити словом "розподілу";

27) частину другу статті 25 після слів "Про енергозбереження" доповнити словами "Про засади функціонування ринку електричної енергії України";

28) у статті 26:

у частині першій слово "енергопостачальником" замінити словами "постачальником електричної або теплової енергії";

частину другу після слів "додержуватися вимог" доповнити словами "чинного законодавства України";

частину четверту викласти в такій редакції:

"Споживач енергії несе відповідальність за порушення умов договору з постачальником електричної або теплової енергії, порушення правил користування електричною енергією (невід'ємною частиною яких є правила користування електричною енергією для побутових споживачів), порушення правил користування тепловою енергією та невиконання приписів державних інспекцій з енергетичного нагляду за режимами споживання електричної та теплової енергії згідно із законодавством України";

у частині п'ятій слово "енергопостачальнику" замінити словами "постачальнику електричної або теплової енергії";

частини шосту та сьому виключити;

частину восьму виключити;

частину дев'яту викласти в такій редакції:

"Споживач електричної енергії зобов'язаний за умови неповної оплати спожитої електричної енергії обмежити своє електроспоживання до повного припинення споживання електричної енергії, а у разі наявності екологічної броні та гарантій виконання грошових зобов'язань з оплати електричної енергії до рівня екологічної броні електропостачання";

у частині десятій слова "відповідальних представників енергопостачальника, підприємства, яке здійснює передачу енергії" замінити словами "відповідальних представників постачальників електричної або теплової енергії, підприємств, що здійснюють передачу або розподіл електричної або теплової енергії", а після слів "нормативно-правових актів" доповнити словами "нормативно-технічних документів";

частину одинадцяту викласти в такій редакції:

"Споживач (власник мереж, які використовуються для транспортування електричної енергії іншим суб'єктам господарювання, побутовим споживачам) зобов'язаний укласти з електропередавальною організацією, яка здійснює розподіл електричної енергії, договір про спільне використання технологічних електричних мереж";

29) у статті 27:

у частині другій:

абзац другий після слів "нормативно-правових актів" доповнити словами "нормативно-технічних документів";

в абзаці дев'ятому слово "насильницькі" виключити;

в абзаці десятому слово "енергопостачальниками" замінити словами "постачальниками електричної та теплової енергії";

абзац другий частини третьої викласти в такій редакції:

"за неподання інформації або подання завідомо недостовірної інформації, передбаченої в ліцензіях на виробництво, передачу, розподіл або постачання електричної енергії, здійснення функцій системного оператора, здійснення функцій оператора ринку, здійснення функцій гарантованого покупця та в нормативно-правових актах, що регулюють питання функціонування об'єднаної енергетичної системи України і споживання енергії, - штраф у розмірі до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян";

частину восьму після слів "нормативно-правових актів" доповнити словами "нормативно-технічних документів";

частину одинадцяту викласти в такій редакції:

"Методика розрахунку розміру шкоди, завданої електропостачальнику внаслідок викрадення електроенергії, встановлюється Кабінетом Міністрів України";

30) статтю 30 викласти в такій редакції:

"Стаття 30. Особливості експорту електроенергії

Доступ до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж з метою здійснення операцій з експорту та/або імпорту електричної енергії мають енергопостачальники, які є членами оптового ринку електричної енергії України, мають ліцензію на здійснення діяльності з постачання електричної енергії та не мають простроченої заборгованості за електричну енергію, закуплену на оптовому ринку електричної енергії України.

Для здійснення експорту електричної енергії енергопостачальники закупають необхідний їй обсяг на оптовому ринку електричної енергії України за оптовою ринковою ціною, що визначається за правилами оптового ринку електричної енергії України.

Підприємство, яке здійснює централізоване диспетчерське управління об'єднаною енергетичною системою України і передачу електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами, забезпечує недискримінаційні умови доступу енергопостачальників до магістральних та міждержавних електричних мереж при здійсненні експорту та/або імпорту електричної енергії в межах технічної можливості таких електричних мереж з урахуванням їх пріоритетного використання для забезпечення потреб споживачів України в електричній енергії відповідно до стандартів операційної безпеки функціонування об'єднаної енергетичної системи України.

Організація надання доступу до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж здійснюється підприємством, яке здійснює централізоване диспетчерське управління об'єднаною енергетичною системою України і передачу електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами, у координації з системними операторами та/або операторами системи передачі сусідніх країн.

Підприємство, яке здійснює централізоване диспетчерське управління об'єднаною енергетичною системою України і передачу електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами, визначає доступну пропуску спроможність відповідно до методики, затвердженої центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в електроенергетичному комплексі. Величина доступної пропускної спроможності узгоджується з відповідним системним оператором та/або операторами системи передачі сусідньої країни.

Підприємство, яке здійснює централізоване диспетчерське управління об'єднаною енергетичною системою України і передачу електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами, щодобово публікує результати визначення доступної пропускної спроможності та інформацію щодо вільної пропускної спроможності, яка виставляється на аукціон.

Розподілення вільної пропускної спроможності міждержавних електричних мереж здійснюється підприємством, яке здійснює централізоване диспетчерське управління об'єднаною енергетичною системою України і передачу електричної енергії магістральними та

міждержавними електричними мережами, за процедурою електронного аукціону з використанням електронного документообігу та електронного цифрового підпису, крім випадків, встановлених цим Законом.

Доступ до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж енергопостачальники отримують за результатами аукціону. Порядок проведення електронних аукціонів з розподілення пропускної спроможності міждержавних електричних мереж затверджується національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики, за погодженням з Антимонопольним комітетом України.

Підприємство, яке здійснює централізоване диспетчерське управління об'єднаною енергетичною системою України і передачу електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами, з метою розподілення вільної пропускної спроможності міждержавних електричних мереж проводить річні, місячні та добові аукціони. При проведенні аукціону підприємство, яке здійснює централізоване диспетчерське управління об'єднаною енергетичною системою України і передачу електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами, здійснює розподіл доступу до всієї вільної пропускної спроможності міждержавних електричних мереж, визначеної на відповідний період.

У разі якщо попит на доступ до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж перевищує величину вільної пропускної спроможності міждержавних електричних мереж, аукціон на доступ проводиться за принципом першочергового задоволення заявок учасників аукціону, які пропонують найвищу ціну. В такому разі ціна доступу до пропускної спроможності за відповідним напрямом визначається за мінімальною ціною із задоволених заявок учасників аукціону.

За умови, що попит на доступ до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж не перевищує або дорівнює величині вільної пропускної спроможності міждержавних електричних мереж, підприємство, яке здійснює централізоване диспетчерське управління об'єднаною енергетичною системою України і передачу електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами, надає учасникам такого аукціону доступ до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж на безоплатній основі.

Порядок оформлення результатів аукціону та отримання доступу до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж визначаються порядком проведення електронних аукціонів з розподілення пропускної спроможності міждержавних електричних мереж.

Кошти, отримані підприємством, яке здійснює централізоване диспетчерське управління об'єднаною енергетичною системою України і передачу електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами, в результаті розподілу доступу до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж на аукціонах, використовуються ним на збільшення пропускної спроможності таких мереж.

Енергопостачальники, які отримали доступ до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж, зобов'язані в строки та у порядку, передбачені правилами оптового ринку електричної енергії України та порядком проведення електронних аукціонів з розподілення пропускної спроможності міждержавних електричних мереж, подавати добовий погодинний графік експорту/імпорту електричної енергії. У разі якщо у вищезазначений строк енергопостачальник не надав добовий погодинний графік експорту/імпорту електричної енергії, такий енергопостачальник втрачає доступ до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж на відповідну добу, а підприємство, яке здійснює централізоване диспетчерське управління об'єднаною енергетичною системою України і передачу електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами, здійснює розподіл невикористаної величини пропускної спроможності на добовому аукціоні.

У разі якщо енергопостачальник, який отримав доступ до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж за результатами аукціону, протягом календарного місяця використовує отриману в результаті річного аукціону пропускну спроможність міждержавних електричних мереж України менше ніж на сімдесят відсотків, такий енергопостачальник

втрачає отриманий доступ до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж, а така величина розподіленої пропускної спроможності стає вільною пропускною спроможністю і виставляється на аукціон.

Енергопостачальники, які отримали доступ до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж, мають право передати на договірних засадах іншим енергопостачальникам доступ до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж, повідомивши та зареєструвавши у підприємства, яке здійснює централізоване диспетчерське управління об'єднаною енергетичною системою України і передачу електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами, передачу такого права відповідно до порядку проведення електронних аукціонів з розподілення пропускної спроможності міждержавних електричних мереж.

Передача електричної енергії, призначеної для експорту, здійснюється на підставі договору з суб'єктом електроенергетики, який здійснює передачу електричної енергії міждержавними електричними мережами України. Зазначений суб'єкт електроенергетики укладає з переможцем аукціону договір про доступ до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж України, включаючи технічні умови забезпечення експорту електричної енергії. Примірною формою договору про доступ до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж України затверджується національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики.

Збільшення пропускної спроможності міждержавних електричних мереж здійснюється за рахунок інвестицій підприємства, яке здійснює централізоване диспетчерське управління об'єднаною енергетичною системою України і передачу електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами, або за рахунок інвестицій юридичної особи, що не є пов'язаною прямо або опосередковано відносинами контролю з підприємством, яке здійснює централізоване диспетчерське управління об'єднаною енергетичною системою України і передачу електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами.

Додаткові (збільшені) обсяги пропускної спроможності міждержавних електричних мереж, створені за рахунок інвестицій юридичної особи, що не є пов'язаною прямо або опосередковано відносинами контролю з підприємством, яке здійснює централізоване диспетчерське управління об'єднаною енергетичною системою України і передачу електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами, можуть бути звільнені від дії положень частини сьомої цієї статті за таких умов:

інвестиція має підвищити рівень конкуренції на оптовому ринку електричної енергії;

інвестиція не відбулася б, якби звільнення не було надане;

інвестиція здійснюється в об'єкти електроенергетики об'єднаної енергетичної системи України;

жодна частина інвестицій або експлуатаційних витрат на створення та/або експлуатацію додаткового (збільшеного) обсягу пропускної спроможності міждержавних електричних мереж не покривається за рахунок тарифу на передачу або розподілу та постачання електричної енергії підприємства, яке здійснює централізоване диспетчерське управління об'єднаною енергетичною системою України і передачу електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами, або електропередавальних організацій.

Таке звільнення надається на весь обсяг додаткової (збільшеної) пропускної спроможності та на термін, що не може бути меншим терміну окупності інвестиційного проекту. Пріоритетний доступ до додаткового (збільшеного) обсягу пропускної спроможності мають особи, за рахунок інвестицій яких відбулося збільшення пропускної спроможності міждержавних електричних мереж.

Відповідність інвестиційних проектів умовам, визначеним цим Законом, за яких вони звільняються від дії положень частини сьомої цієї статті, та термін надання такого звільнення визначаються у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

Експлуатацію новозбудованих об'єктів міждержавних електричних мереж, збудованих за рахунок інвестицій юридичної особи, що не є пов'язаною прямо або опосередковано відносинами контролю з електропередавальним підприємством, здійснює електропередавальне підприємство за договором із власником/інвестором. Диспетчерське оперативно-технологічне управління новозбудованими об'єктами міждержавних електричних мереж здійснюється системним оператором як складовою об'єднаної енергетичної системи України";

31) статтю 30 виключити;

32) розділ VI "Прикінцеві положення" доповнити пунктами 4 та 5 такого змісту:

"4. До запровадження повномасштабного ринку електричної енергії, передбаченого Законом України "Про засади функціонування ринку електричної енергії України", системний оператор зобов'язаний укласти договори на придбання допоміжної послуги забезпечення резервів нової та/або реконструйованої генеруючої потужності з виробниками, для яких на момент припинення функціонування оптового ринку електричної енергії України було встановлено інвестиційну складову до тарифу на електричну енергію для фінансування проектів реконструкції та/або модернізації теплових електростанцій. Придбання допоміжної послуги у таких виробників здійснюється на умовах, що були передбачені на момент встановлення їм інвестиційної складової. Обсяг платежів, графік їх здійснення системним оператором, а також типова форма договору на придбання допоміжної послуги затверджуються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики.

5. Установити, що вимога про відповідність будівництва об'єктів електроенергетики, які виробляють електричну енергію з використанням альтернативних джерел енергії, плану розвитку об'єднаної енергетичної системи України на наступні десять років для цілей статей 17¹ та 17² цього Закону не поширюється на об'єкти електроенергетики, договір щодо приєднання яких укладено до 1 липня 2014 року".

{Пункт 5 розділу VI втратив чинність на підставі Закону № 1197-VII від 10.04.2014}

{Пункт 6 розділу VI втратив чинність на підставі Закону № 922-VIII від 25.12.2015}

7. Внести до Господарського кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 18-22, ст. 144) такі зміни:

1) частину першу статті 275 доповнити абзацом другим такого змісту:

"Окремим видом договору енергопостачання є договір про постачання електричної енергії споживачу. Особливості постачання електричної енергії споживачам та вимоги до договору про постачання електричної енергії встановлюються законами України "Про засади функціонування ринку електричної енергії України" та "Про електроенергетику";

2) частину шосту статті 276 викласти у такій редакції:

"6. Розрахунки за договорами енергопостачання здійснюються на підставі цін (тарифів), встановлених/визначених відповідно до вимог закону";

3) частину першу статті 277 викласти у такій редакції:

"1. Абоненти користуються енергією з додержанням правил користування енергією відповідного виду. Правила користування енергією, якщо інше не передбачено законом, затверджуються Кабінетом Міністрів України";

4) статтю 278 доповнити частиною третьою такого змісту:

"3. Правові умови організації та здійснення торгівлі електричною енергією та продуктами електричної енергії встановлюються законами України "Про засади функціонування ринку електричної енергії України" та "Про електроенергетику".

8. Частину четверту статті 14 Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 40, ст. 365; 2011 р., № 45, ст. 484) доповнити абзацом другим такого змісту:

"Підприємства - суб'єкти електроенергетики, які не зобов'язані публікувати фінансову звітність відповідно до цієї статті, забезпечують доступність відповідної фінансової звітності для ознайомлення громадськості за місцезнаходженням виконавчого органу такого підприємства".

9. Частину першу статті 3 Закону України "Про природні монополії" (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 30, ст. 238; 2004 р., № 13, ст. 181; 2005 р., № 26, ст. 349; 2012 р., № 7, ст. 53) після слів "Про електроенергетику" доповнити словами "Про засади функціонування ринку електричної енергії України".

10. Внести до Закону України "Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу" (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 20, ст. 278; 2011 р., № 29, ст. 272) такі зміни:

1) абзац перший преамбули після слів "виробництва, передачі" доповнити словом "розподілу";

2) частину першу статті 2 викласти в такій редакції:

"Цей Закон регулює відносини, що виникають у сфері енергозбереження між власниками когенераційних установок і електророзподільних підприємств, незалежно від форми власності";

3) частини другу та третю статті 9 виключити.

11. Абзац третій статті 17 Закону України "Про теплопостачання" (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 28, ст. 373) викласти у такій редакції:

"встановлення та регулювання тарифів на теплову енергію, що виробляється на теплоелектроцентралях, ТЕС, АЕС та когенераційних установках і установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії".

12. Статтю 9 Закону України "Про альтернативні джерела енергії" (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 24, ст. 155) доповнити частинами другою і третьою такого змісту:

"Для підтвердження походження електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії, суб'єкту господарської діяльності - виробнику електричної енергії з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - виробленої лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями) на його запит орган, уповноважений Кабінетом Міністрів України, видає гарантію походження електричної енергії.

Порядок видачі, використання та припинення дії гарантії походження електричної енергії для суб'єктів господарської діяльності, що виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - виробленої лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), встановлюється Кабінетом Міністрів України".

13. Оптовий постачальник електричної енергії здійснює діяльність до повного погашення своєї кредиторської та дебіторської заборгованості за електричну енергію.

14. Кабінету Міністрів України:

1) у тримісячний термін з дня набрання чинності цим Законом затвердити план заходів реалізації перехідного періоду;

2) у шестимісячний термін з дня набрання чинності цим Законом:

забезпечити розробку та внесення на розгляд Верховної Ради України законопроекту щодо особливостей погашення заборгованості за електричну енергію, яка утворилася на оптовому ринку електричної енергії;

забезпечити фінансування закупівлі ДП НЕК "Укренерго" програмного та технічного забезпечення, необхідного для функціонування балансуєчого ринку, а також для виконання системним оператором своїх функцій на ринку електричної енергії відповідно до цього Закону та нормативно-правових документів, що забезпечують функціонування ринку електричної енергії;

забезпечити розробку та внесення на розгляд Верховної Ради України законопроекту щодо юридичного та організаційного відокремлення електророзподільними підприємствами діяльності з розподілу електричної енергії від інших видів діяльності вертикально інтегрованої господарської організації, а також врегулювання договірних відносин електропостачальників та електророзподільних підприємств із споживачами електричної енергії;

забезпечити приведення у відповідність із цим Законом нормативно-правових актів міністерств, інших центральних органів виконавчої влади;

забезпечити розробку та прийняття нормативно-правових актів, необхідних для забезпечення реалізації цього Закону;

3) у термін з 1 січня 2016 року до 1 січня 2017 року забезпечити:

тестування програмного та технічного забезпечення, необхідного для функціонування балансуєчого ринку, виконання функцій системного оператора, адміністратора розрахунків та адміністратора комерційного обліку, а також програмного та технічного забезпечення, необхідного для організації та проведення торгів "на добу наперед";

здійснення тестових операцій з купівлі-продажу електричної енергії та надання послуг і виконання розрахунків за електричну енергію та послуги відповідно до вимог цього Закону.

15. Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, у шестимісячний термін з дня набрання чинності цим Законом:

внести зміни до умов та правил здійснення господарської діяльності з постачання електричної енергії за регульованим тарифом у частині виконання ліцензіатом функцій гарантованого електропостачальника;

здійснити заходи щодо запровадження допоміжних послуг з вторинного регулювання та третинного регулювання із забезпеченням резерву відповідної регулюючої потужності на ринку допоміжних послуг;

забезпечити організацію внесень відповідних змін до правил оптового ринку електричної енергії України;

розробити та затвердити інші нормативно-правові документи, що забезпечують функціонування ринку електричної енергії у перехідний період.

16. Суб'єкти господарювання, які здійснюють діяльність на оптовому ринку електричної енергії, зобов'язані привести свою діяльність у відповідність із цим Законом протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом.

17. З моменту припинення функціонування оптового ринку електричної енергії України, передбаченого Законом України "Про електроенергетику", гарантований покупець є правонаступником оптового постачальника електричної енергії за договорами купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом, укладеними оптовим постачальником електричної енергії з виробниками, яким згідно із законодавством встановлено "зелений" тариф. До цих договорів гарантованим покупцем та відповідним виробником, якому встановлено "зелений" тариф, укладається додаткова угода на основі типової додаткової угоди в частині приведення умов, укладених з оптовим постачальником договорів, у відповідність із положеннями цього Закону.

Типова додаткова угода до договору купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом з оптовим постачальником затверджується національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Купівля гарантованим покупцем електричної енергії, виробленої на об'єктах електроенергетики з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - виробленої лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), у суб'єкта господарювання, якому "зелений" тариф встановлено після запровадження повномасштабного ринку електричної енергії, передбаченого цим Законом, здійснюється відповідно до положень цього Закону.

18. Протягом першого року функціонування ринку "на добу наперед" гранична нижня межа обов'язкового продажу електричної енергії виробниками (крім виробників, що здійснюють виробництво електричної енергії на гідроелектростанціях та гідроакумулюючих станціях, а також виробляють електричну енергію з відновлювальних (альтернативних) джерел енергії) не може бути меншою п'яти відсотків від їх місячних обсягів відпуску електричної енергії за відповідний період попереднього року.

19. Упродовж двох років з моменту запровадження повномасштабного ринку електричної енергії весь обсяг імпортованої електричної енергії продається виключно на ринку "на добу наперед".

20. Абзац третій частини третьої статті 4 цього Закону набирає чинності через два роки з моменту запровадження повномасштабного ринку електричної енергії.

Президент України

В.ЯНУКОВИЧ

**м. Київ
24 жовтня 2013 року
№ 663-VII**

Публікації документа

- **Голос України** від 07.12.2013 — / №№ 232-233 /
- **Офіційний вісник України** від 17.12.2013 — 2013 р., № 95, стор. 8, стаття 3521, код акта 70507/2013
- **Урядовий кур'єр** від 18.12.2013 — № 234
- **Відомості Верховної Ради України** від 30.05.2014 — 2014 р., № 22, стор. 1781, стаття 781